

UCHWAŁA Nr XXVII / 201 / 2025

R a d y G m i n y K o m a ń c z a

z dnia 25 listopada 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 14 ust. 1 i art. 19 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)

**Rada Gminy Komańcza
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Komańcza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

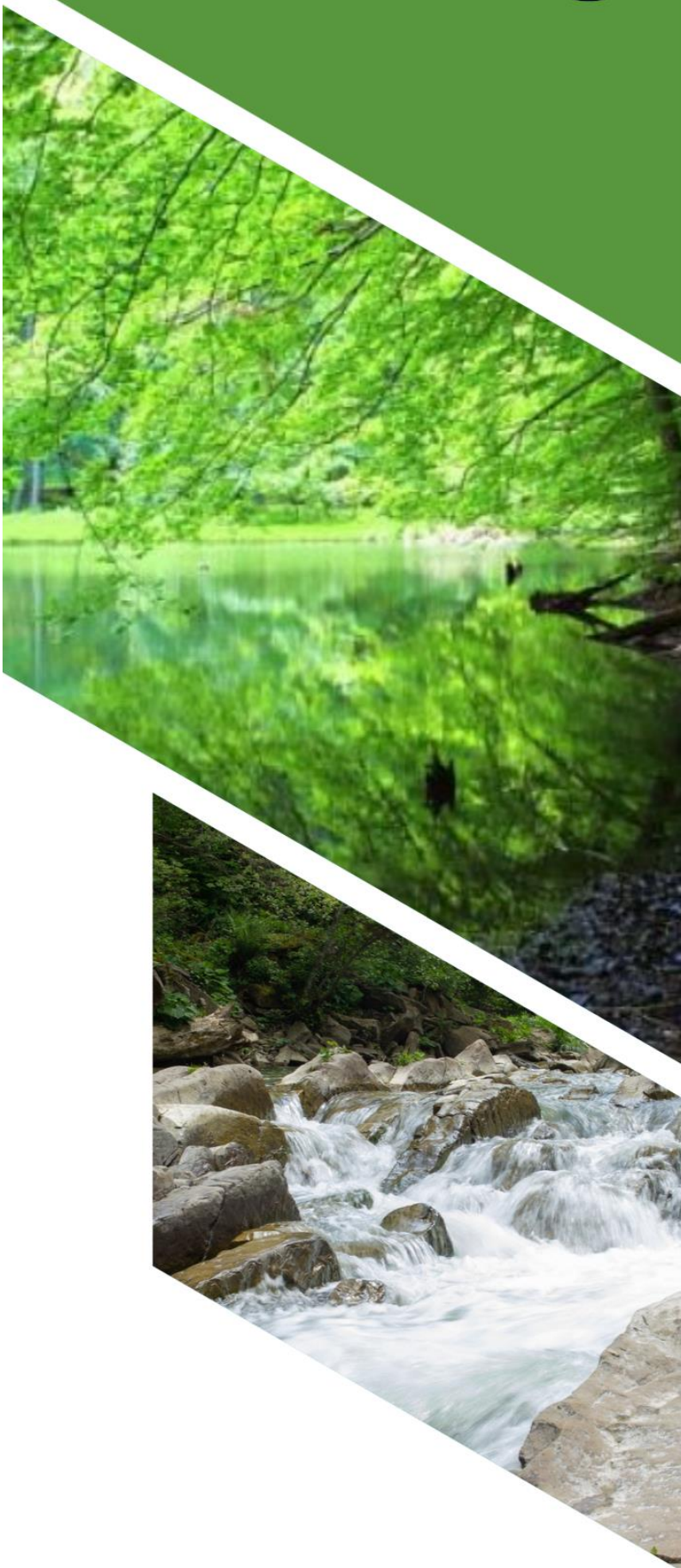
Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza został sporządzony zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278), uwzględniając wszystkie niezbędne elementy zarówno w sensie merytorycznym (zawartość poszczególnych rozdziałów), jak i organizacyjnym obejmującym proces partycypacji społecznej. Pierwszym etapem pracy, prowadzącym do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji było przeprowadzanie diagnozy delimitacyjnej, która pozwoliła wyodrębnić obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Komańcza. Potwierdzeniem wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jest Uchwała nr XXIII/166/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 12 września 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 2025.3647). Uchwała zgodnie z wymogami ustawowymi została poddana konsultacjom społecznym. Kolejnym krokiem było przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza (Uchwała Nr XXV/178/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 9 października 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza). Dokument został opracowany przy zastosowaniu szerokiej partycypacji: przeprowadzono otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza poddany został konsultacjom społecznym w terminie od 20.10.2025 r. do 24.11.2025 r., a także procedurze opiniowania zgodnie z art. 17 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Wynikłe w trakcie procesów uwagi oraz opinie zostały uwzględnione w dokumencie.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Komańcza będzie realizowany w szerokim konsensusie społecznym. Interesariusze będą włączani w proces rewitalizacji zarówno pośrednio jak i bezpośrednio (strona internetowa, prasa, spotkania z mieszkańcami oraz pozostałymi interesariuszami procesu rewitalizacji). Interesariuszami procesu rewitalizacji, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji są: mieszkańcy gminy, a zwłaszcza mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami itp.), lokalni przedsiębiorcy, spółdzielnie, wspólnoty mieszkańców, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI

DLA GMINY
KOMAŃCZA

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	6
2. Podstawa prawna.....	8
3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
3.1 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy.....	9
3.2 Zgodność z prawem wodnym.....	15
4. Synteza diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	19
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	19
4.2 Dobór kryteriów delimitacji	21
4.3 Podsumowanie	26
5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	30
5.1 Gmina Komańcza – informacje ogólne.....	30
5.2 Podobszar rewitalizacji Komańcza.....	31
Podobszar rewitalizacji Rzepedź.....	42
5.4 Podobszar Rewitalizacji Rzepedź nad Osławicą.....	50
5.3 Podobszar Szczawne-Kulaszne	58
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	69
7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	70
8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	74
8.1 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne dla całego Obszaru Rewitalizacji	75
8.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Komańcza.....	81
8.3 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Rzepedź.....	93
8.4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Rzepedź nad Osławicą	101
8.5 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Szczawne-Kulaszne	104
8.6 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	110
9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	119
9.1 Komplementarność przestrzenna	119
9.2 Komplementarność problemowa.....	120
9.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	121
9.4 Komplementarność międzyokresowa	121
9.5 Komplementarność źródeł finansowania.....	122
9.6 Podsumowanie komplementarności.....	123
9.7 Dostępność.....	126
9.8 Mechanizmy integracji	127
10. Indykatywne ramy finansowe	129
11. Opis struktury zarządzania.....	132
11.1 Wdrażanie GPR.....	132
11.2 System monitoringu	134
12. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	138
12.1 Upowszechnienie opracowania GPR.....	138
12.2 Uspołecznienie wdrażania GPR	142

13. GPR jako strategia IIT.....	144
14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	147
15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	148
16. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	148
16.1 Specjalna strefa rewitalizacji	148
16.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	148
Załącznik 1 – podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (mapa pogładowa)	148

Wprowadzenie

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza (GPR) jest dokumentem, którego fundamentalnym celem jest wskazanie obszarów wymagających interwencji na terenie gminy oraz wyprowadzenie ich ze stanu kryzysowego. Określa on podstawowe cele i kierunki zadań wyznaczonych w perspektywie wieloletniej oraz zakłada realizację wyznaczonych projektów rewitalizacyjnych o charakterze kompleksowym, zintegrowanym i skoncentrowanym terytorialnie.

Głównymi interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza są mieszkańcy gminy z wyróżnieniem osób zamieszkujących wyznaczone podobszary. Działania podejmowane w ramach dokumentu mają na celu odnowę i ożywienie oraz wzmocnienie integracji społecznej na terenie gminy.

Proces opracowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- podjęcie Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR (**Uchwała nr XXV/178/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 09.10.2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza**).
- ogłoszenie informacji o podjęciu Uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR;
- sporządzenie projektu GPR;
- przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu GPR;
- wystąpienie o zaopiniowanie projektu GPR przez podmioty wskazane w ustawie;
- wystąpienie o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), wprowadzenie zmian do projektu GPR wynikających z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii;
- przedstawienie Radzie Gminy do uchwalenia projektu GPR.

W trakcie opracowania GPR zachowano zasadę partycypacji społecznej, która zostanie wykazana w kolejnych rozdziałach dokumentu.

Co istotne, inicjowanie, opracowanie i uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji znajduje się pośród zadań własnych samorządu gminy zgodnie z zapisami ww. ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (**Dz. U. z 2024 poz. 278**) oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (**Dz. U. z 2025 r. poz. 1153**). Jego uchwalenie oznacza zobowiązanie władz gminy, jednostek organizacyjnych oraz interesariuszy do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Jednocześnie program stanowi podstawę do ubiegania się o dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych.

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Wskazane poniżej pojęcia należą do terminologii dotyczącej procesu rewitalizacji i wynikają bezpośrednio z **Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U.2024 poz. 278)**.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej w każdym z podobszarów.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary, na których zidentyfikowano problemy w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej. Dodatkowo w zasięg obszaru rewitalizacji mogą wchodzić tereny przemysłowe (w tym portowe i wydobywcze), powojenne lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

PROGRAM REWITALIZACJI

- gminny program rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 **Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 poz. 278)**.
- inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Gminy, na podstawie **art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153)** wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji,

STAN KRYZYSOWY - stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),

- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

REWITALIZACJA - kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów, jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.), w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

2. Podstawa prawna

Podstawą prawną dla **Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza** jest ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Dokument ten został opracowany przy uwzględnieniu wszystkich elementów – zarówno pod kątem merytorycznym (treść poszczególnych rozdziałów), jak również organizacyjnym (w tym proces partycypacji społecznej). Gminny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o wiążące akty prawne regulujące proces rewitalizacji takie jak:

- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (**Dz. U. z 2024 r. poz. 278**);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (**Dz. U. z 2025 r. poz. 1153.**);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907, 1940, z 2025 r. poz. 527, 680.**);
- Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, z 2025 r. poz. 620, 769, 794, 1165, 1173, 1235**);
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222, 1717, 1881, z 2025 r. poz. 1077, 1080.**);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (**Dz. U. z 2025 r. poz. 834**);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (**Dz. U. z 2023 r. poz. 725**);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1292, 1907, z 2025 r. poz. 537 i 1168.**);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1112, 1881, 1940.**);
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (**Dz. U. z 2024 r. poz. 1151, 1824, z 2025 r. poz. 1019**);
- Ustawa z dnia z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (**Dz.U. 2024 poz. 1717**).

W dokumencie zostały uwzględnione również wymogi zawarte w *Umowie Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na 2021-2027*, przyjętej dnia 30.06.2022 r. oraz opublikowanymi przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*.

3. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

3.1 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

Poniżej wykazano zgodność Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza z istotnymi dokumentami planistycznymi oraz strategicznymi na poziomie lokalnym. Zgodność na poziomie celów strategicznych jest świadczą o wspólnym wsparciu porównywanych dokumentów, co gwarantuje skuteczniejsze osiągnięcie założonych kierunków rozwoju i wzmocnienie spójności polityki lokalnej. Wprawdzie proces rewitalizacji skoncentrowany jest na działaniach na szczeblu lokalnym, jednakże jego cele mają charakter komplementarny wobec szerszych działań rozwojowych – zarówno regionalnych, jak i krajowych – przyczyniając się tym samym do ich realizacji.

Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030

Strategia rozwoju gminy jest zestawieniem celów, potrzeb i sposobów ich zaspokojenia. Stanowi podręcznik dla mieszkańców, inwestorów, ale przede wszystkim pracowników urzędu i radnych. Zainteresowanych informuje o tym, do czego Gmina Komańcza dąży, w czym chce być najlepsza i jakie są jej priorytety rozwoju. Poniżej zaprezentowano wizję i misję gminy, zawartą w omawianym dokumencie.

Wizja Gminy	<i>Gmina Komańcza to gmina przyjazna mieszkańcom, którzy chcą tu mieszkać ze względu na jej walory, atrakcyjna dla turystów, którzy znajdują w niej wszystko, co jest potrzebne do spędzania czasu wolnego, oferująca całoroczne miejsca pracy i godne życie dla każdego, zrównoważona ekologicznie i dostępna dla wszystkich.</i>
Misja Gminy	<i>Misją Gminy Komańcza jest stworzenie miejsca bezpiecznego i przyjaznego dla mieszkańców i turystów, z dobrymi warunkami do życia i rozwoju gospodarczego oraz stawiającego na rozwój turystyki w oparciu o potencjał przyrodniczo-krajobrazowy.</i>

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne oraz cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030, w kolejnej tabeli zestawiono ich spójność z celami strategicznymi rewitalizacji oraz kierunkami działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza.

Komplementarność na poziomie lokalnym
Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030
CEL STRATEGICZNY 1: Wzmocnienie sfery społecznej poprzez wysoką jakość usług społecznych i dostępność infrastruktury
Cele operacyjne:

- 1.1. Rozwój infrastruktury społecznej
- 1.2. Wzmocnienie i rozwój edukacji jako podstawy kapitału społecznego
- 1.3. Rozwój oferty służącej zagospodarowaniu czasu wolnego

CEL STRATEGICZNY 2: Rozwój sfery gospodarczej i turystyki, na bazie posiadanych zasobów, w szczególności walorów przyrodniczo-krajobrazowych

Cele operacyjne:

- 2.1. Rozwój infrastruktury turystycznej
- 2.2. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
- 2.3. Wspieranie przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych

CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska oraz jakości życia mieszkańców

Cele operacyjne:

- 3.1. Zapewnienie dostępu do sieci wodnokanalizacyjnej, gazowej Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030 oraz sieci szerokopasmowej
- 3.2. Wzmocnienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
- 3.3. Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat oraz podnoszenie efektywności energetycznej gminy

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza, ze względu na społeczny charakter dokumentu, zachowuje wysoki poziom spójności ze Strategią Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030.

Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
CEL STRATEGICZNY 1: Wzmocnienie sfery społecznej poprzez wysoką jakość usług społecznych i dostępność infrastruktury	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom
Cel operacyjny 1.1 Rozwój infrastruktury społecznej	2.1 Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców 2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców
Cel operacyjny 1.2 Wzmocnienie i rozwój edukacji jako podstawy kapitału społecznego	1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu
Cel operacyjny 1.3 Rozwój oferty służącej zagospodarowaniu czasu wolnego	1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu
CEL STRATEGICZNY 2: Rozwój sfery gospodarczej i turystyki, na bazie posiadanych zasobów, w szczególności walorów przyrodniczo-krajobrazowych	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze

Strategia Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2023-2030	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
	Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom
Cel operacyjny 2.1. Rozwój infrastruktury turystycznej	2.3 Rewitalizacja obiektów zabytkowych
Cel operacyjny 2.2 Tworzenie i rozwój produktów turystycznych	1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego
Cel operacyjny 2.3. Wspieranie przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych	1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego 2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców 2.3 Rewitalizacja obiektów zabytkowych
CEL STRATEGICZNY 3: Rozwój infrastruktury służącej ochronie środowiska oraz jakości życia mieszkańców	Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom
Cel operacyjny 3.1 Zapewnienie dostępu do sieci wodnokanalizacyjnej, gazowej oraz sieci szerokopasmowej	X
Cel operacyjny 3.2 Wzmocnienie zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy	X
Cel operacyjny 3.3 Ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, ograniczenie niekorzystnego wpływu na klimat oraz podnoszenie efektywności energetycznej gminy	2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności i energooszczędności

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Turystyczne Bieszczady na lata 2025-2030

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Turystyczne Bieszczady na lata 2025-2030 jest jednocześnie strategią rozwoju ponadlokalnego (zgodnie z art. 10 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 9 pkt. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju), jak i strategią terytorialną, stanowiącą instrument rozwoju terytorialnego (w rozumieniu artykułu 29 rozporządzenia ogólnego 1 oraz art. 36 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027: tzw. ustawa wdrożeniowa). Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Turystyczne Bieszczady na lata 2025–2030 spełnia warunki zarówno dla strategii IIT, jak i strategii rozwoju ponadlokalnego.

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Turystyczne Bieszczady na lata 2025–2030 określa główne cele i kierunki polityki rozwoju Partnerstwa Turystyczne Bieszczady, oczekiwane rezultaty planowanych działań, model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze.

Poniżej zamieszczono wizję, zaprezentowaną w dokumencie:

Bieszczady zrównoważonej turystyki – poprzez współpracę i partnerstwo międzysektorowe posiadamy warunki do czerpania korzyści z turystyki, przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza wykazuje wysoki poziom komplementarności z omawianym dokumentem. Zostało to wykazane w poniższym zestawieniu, na poziomie celów strategicznych obu dokumentów.

1. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców Bieszczad
2. Mieszkańcy włączeni w rozwój i zachowanie tożsamości Bieszczad
3. Zachowanie środowiska naturalnego i ładu przestrzeni Bieszczad

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa Turystyczne Bieszczady na lata 2025-2030	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców Bieszczad	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze 1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego
Mieszkańcy włączeni w rozwój i zachowanie tożsamości Bieszczad	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze 1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu
Zachowanie środowiska naturalnego i ładu przestrzeni Bieszczad	Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom 2.1 Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców 2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców 2.3 Rewitalizacja obiektów zabytkowych 2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności i energooszczędności

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023-2031

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi służących realizacji polityki społecznej na poziomie lokalnym. Przedstawia koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji tej polityki, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Stanowi ponadto podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Komplementarność na poziomie lokalnym
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023-2031
Cel strategiczny 1 Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży Cele operacyjne: 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.

2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.

3. Wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej

Cel strategiczny 2.:

Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej; zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie

Cele operacyjne:

1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.

2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.

3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.

2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Cel strategiczny 4.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie.

2. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Ze względu na silnie społeczny charakter obu dokumentów, zachowują one spójność na poziomie celów strategicznych, jak i celów operacyjnych i kierunków działań. Zostało to wykazane w poniższej tabeli:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023-2031	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
Cel strategiczny 1 Poprawa kondycji rodzin oraz tworzenie warunków do rozwoju dzieci i młodzieży Cele operacyjne: 1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju. 3. Wspieranie rodzin i osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze 1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Komańcza na lata 2023-2031	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
Cel strategiczny 2.: Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej; zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie 1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie. 2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej. 3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.	Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom 2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności i energooszczędności
Cel strategiczny 3.: Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania. Cele operacyjne 1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze 1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu Cel strategiczny rewitalizacji 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom 2.1 Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców 2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców 2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności i energooszczędności
Cel strategiczny 4.: Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego. Cele operacyjne: 1. Profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie. 2. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.	Cel strategiczny rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze 1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu 1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego

3.2 Zgodność z prawem wodnym

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Plan gospodarowania wodami jest najważniejszym dokumentem z zakresu polityki gospodarowania zasobami wodnymi w kraju. Gmina Komańcza położona jest w obszarze dorzecza Wisły, należącym do regionu wodnego Górnej-Wschodniej Wisły. Przez teren gminy przepływają rzeki Wisłok oraz Osława, które wraz z dopływami tworzą system wód powierzchniowych.

W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przedstawiające wykaz wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy (na bazie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – link: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>).

Tabela 1 Kody JWCP gmina Komańcza

Kod JCWP	Nazwa	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Cele środowiskowe: Stan/potencjał ekologiczny	Cele środowiskowe: Stan chemiczny
RW2000072263337	Wisłok od zb. Besko do Czarnego Potoku	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny stan chemiczny poniżej dobrego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisłok w obrębie JCWP (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisłok w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW2000042213499	Solinka	zły stan wód	dobry stan ekologiczny stan chemiczny poniżej dobrego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20000722329	Sanoczek	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na	dobry stan chemiczny

Kod JCWP	Nazwa	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny	Cele środowiskowe: Stan/potencjał ekologiczny	Cele środowiskowe: Stan chemiczny
			stan chemiczny poniżej dobrego	odcinku cieku istotnego Sanoczek od ujścia do ujścia Niebieszczanki (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	
RW200004218439	Jasiołka do Panny	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny stan chemiczny poniżej dobrego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Jasiołka w obrębie JCWP (dla troci wędrowniej)	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW200007226159	Wisłok do zb. Besko	zły stan wód	zły stan ekologiczny stan chemiczny poniżej dobrego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
RW20000722289	Kalniczka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny stan chemiczny dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny
RW20000422299	Ośława	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny stan chemiczny dobry	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Ośława od ujścia do ujścia Ośławicy (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	dobry stan chemiczny
RW200004221899	Hoczewka	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny stan chemiczny poniżej dobrego	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Hoczewka od ujścia do ujścia Mchawki (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych	stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry

Gmina położona jest w obrębie pięciu części wód podziemnych (JCWPd) – na bazie II Aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły – link: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>.

Monitoring JCWPd określił ich stan chemiczny i ilościowy jako dobry.

Tabela 2 Kody JCWPd gmina Komańcza

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego
GW2000152	dobry	dobry	dobry
GW2000153	dobry	dobry	dobry
GW2000168	dobry	dobry	dobry
GW2000136	dobry	dobry	dobry
GW2000151	dobry	dobry	dobry

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Podstawowym celem Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia.

PZRP podlega aktualizacji co 6 lat, w myśl art.173 ust. 19 Prawa wodnego. W dniu 23 marca 2023 r. wszedł w życie Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (**Dz. U. 2022 r. poz. 2739**), które stanowi aktualizację dotychczasowego PZRP.

W dokumencie tym wyznaczono trzy cele główne:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) jest jednym w najważniejszych dokumentów planistycznych, obejmujących tematykę gospodarowania wodami. Gmina Komańcza znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym według proponowanych klas zagrożenia do:

- Susza rolnicza: **klasa I, słabo zagrożone**
- Susza hydrologiczna: **klasa II, umiarkowane zagrożenie**
- Susza hydrogeologiczna: **klasa II, umiarkowane zagrożenie**

Zgodnie z klasyfikacją łącznego zagrożenia teren Gminy Komańcza zidentyfikowany został jako **silnie zagrożony**. Oznacza to, że w okresach suchych występuje ryzyko ograniczonej dostępności wody, spadku retencji i pogorszenia warunków dla rolnictwa i ekosystemów.¹

¹ Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Ministerstwo Infrastruktury, 2021; Program Ochrony Środowiska Gminy Komańcza 2024–2031

4. Synteza diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W poniższym rozdziale zaprezentowana została synteza diagnozy delimitacyjnej, zrealizowanej na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza. Efektem przeprowadzonej analizy, potwierdzonej Uchwałą nr XXIII/166/2025 **Rady Gminy Komańcza** z dnia 12 września 2025 r. w **sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza**, wyznaczono wyżej wymienione obszary.

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

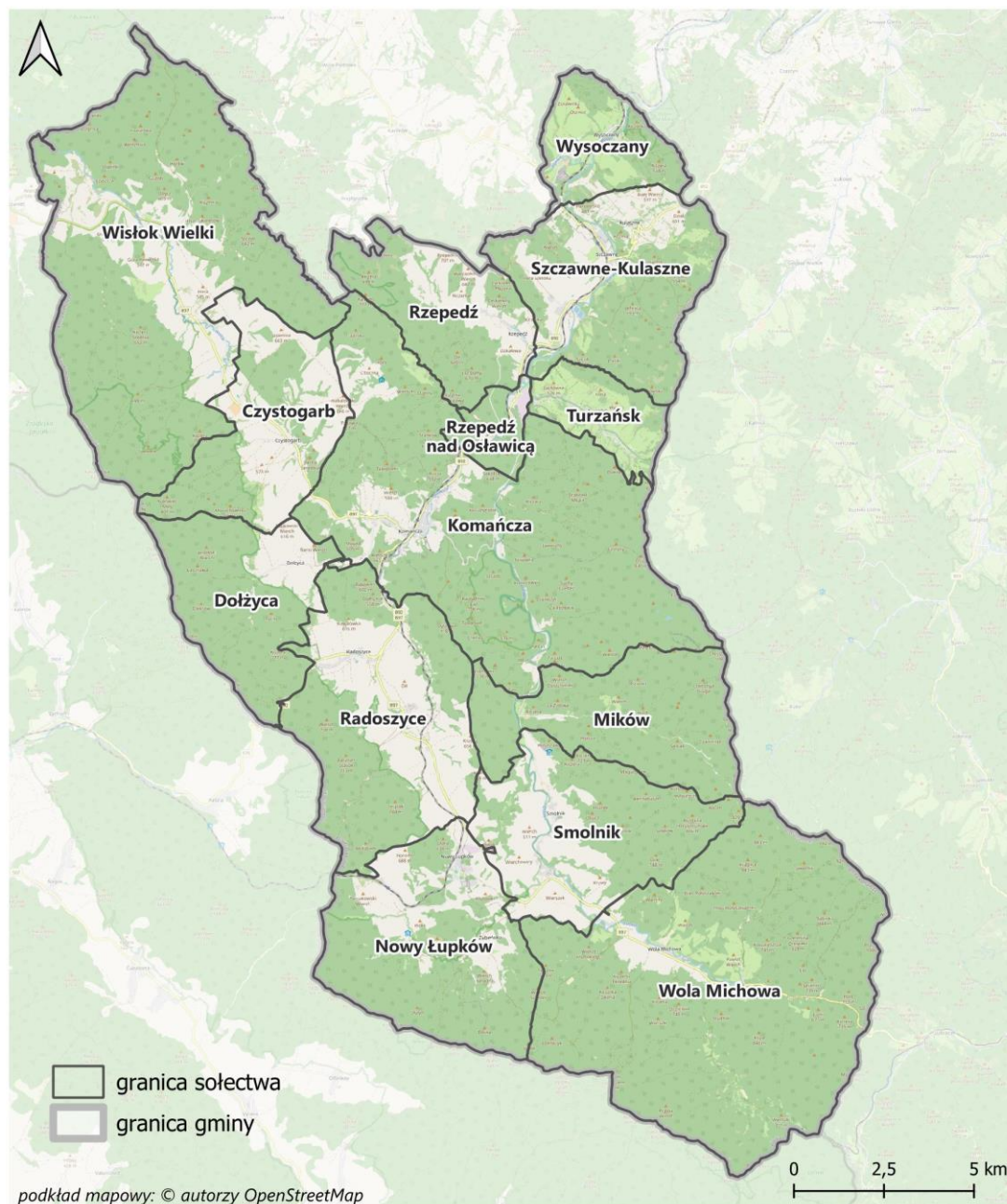
Pierwszym krokiem było wyznaczenie tak zwanych jednostek porównawczych. Dzięki wyodrębnieniu podobszarów możliwe jest zestawienie różnych fragmentów gminy, porównanie danych i wskazanie zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach. W efekcie tego diagnoza delimitacyjna zachowuje bardziej rzetelny charakter. W przypadku Gminy Komańcza dokonano przejrzystego podziału na jednostki pomocnicze, czyli sołectwa. Z czternastu sołectw wyodrębniono zatem czternaście jednostek porównawczych, które po dokonanej analizie zostały zdiagnozowane pod kątem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowania niepożądanych zjawisk w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Podział na jednostki porównawcze w formie tabelarycznej oraz graficznej zaprezentowano poniżej:

Tabela 3 Diagnoza delimitacyjna - jednostki porównawcze

L.p.	Obszar	Liczba mieszkańców	Powierzchnia
1.	Czystogarb	236	19 771 253
2.	Dołżyca	93	18 293 699
3.	Komańcza	798	59 647 676
4.	Mików	51	20 578 034
5.	Nowy Łupków	369	27 499 496
6.	Radoszyce	195	32 063 355
7.	Rzepedź	207	15 877 844
8.	Rzepedź nad Oslawicą	838	3 945 401
9.	Smolnik	154	24 282 007
10.	Szczawne-Kulaszne	530	25 087 435
11.	Turzańsk	310	7 242 373
12.	Wiśłok Wielki	204	58 211 722
13.	Wola Michowa	112	65 286 386
14.	Wysoczany	110	9 894 626

	Gmina Komańcza	4 207	387 681 307
--	----------------	-------	-------------

Grafika 1 Podział na jednostki porównawcze

Cały proces delimitacji został zrealizowany w kilku etapach, według następującego schematu:

1	Podział obszaru gminy na jednostki porównawcze (jednostki wyznaczone na podstawie powiązań funkcjonalnych, uwarunkowań historycznych oraz w nawiązaniu do układu osadniczego i granic naturalnych).
---	---

2	Dobór kryteriów (zmiennych) delimitacji.
3	Szczegółowa analiza wskaźnikowa w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) pozwalająca na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów społecznych (wykorzystana metoda: analiza danych zastanych pozyskanych między innymi z Urzędu Gminy Komańcza, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy, Powiatowego Urzędu Pracy w Sanoku, Komendy Powiatowej Policji w Sanoku).
4	Normalizacja danych zastanych, dokonanie standaryzacji, a następnie opracowanie syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej.
5	Analiza obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze pozaspołecznej. Analiza czynników gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych obejmuje przedstawienie poszczególnych zmiennych w skali ilościowej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
6	Wskazanie obszarów porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania – w wymiarze społecznym i tzw. pozaspołecznym.
7	Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego obligatoryjne wskaźniki dotyczące powierzchni (maksymalnie 20% powierzchni gminy) oraz ludności (maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących Gminę Komańcza).

4.2 Dobór kryteriów delimitacji

Zgodnie z **art. 4 Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278)** w celu opracowania diagnoz służących [...] wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji [...] wójt, burmistrz lub prezydent miasta prowadzi analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

W celu rzetelnego przeprowadzenia procesu porównawczego dokonano doboru adekwatnych zmiennych, bazując na danych pozyskanych między innymi z Urzędu Gminy Komańcza, Powiatowego Urzędu Pracy w Sanoku, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komańczy, Komendy Miejskiej Policji w Sanoku, BDOT (Bazy Danych Obiektów Topograficznych) czy też strony powietrze.glos.gov.pl.

Katalog wskaźników przedstawia poniższa tabela. Do każdego wybranego wskaźnika dołączono jego opis metodologiczny wraz ze źródłem danych, podziałem na odpowiednie sfery, a w prawej kolumnie z podziałem na stymulantę lub destymulantę. Zależy to od tego, czy wysoka wartość wskaźnika świadczy o rozwoju gminy (S) czy też o występowaniu zjawiska kryzysowego (D).

Tabela 4 Katalog wskaźników

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Społeczna	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący sytuację w zakresie stosunku liczby mieszkańców opuszczających i przybywających do danego regionu. Zmienna pokazuje różnicę pomiędzy liczbą osób zameldowanych i wymeldowanych w danym obszarze w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Społeczna	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy, dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Sanoku	D
Społeczna	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik określający udział osób długotrwale bezrobotnych (czyli takich, które pozostają bez pracy i są zarejestrowane jako bezrobotne przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	D
Społeczna	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Komańczy	D
Społeczna	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący skalę wsparcia udzielanego osobom lub rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	D

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
		Źródło danych: GOPS w Komańczy	
Społeczna	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tyt. niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: GOPS w Komańczy	D
Społeczna	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik określający stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn - wiek poprodukcyjny) do liczby osób w wieku produkcyjnym (18-59/64 lata) Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	D
Społeczna	Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	Wskaźnik „Liczby uczniów na 1000 mieszkańców” pokazuje, jak liczna jest populacja uczących się w danej społeczności w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Społeczna	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: KPP w Sanoku	D
Społeczna	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Sanoku.	D
Społeczna	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności.	S

Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
		Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	
Gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Gospodarcza	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Środowiskowa	Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach i wyrażany jest w postaci stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło danych: powietrze.glos.gov.pl	D
Środowiskowa	Masa wyrobów azbestowych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje ile kg wyrobów azbestowych przypada średnio na jednego mieszkańca. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	D
Środowiskowa	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: BDOT	D
Środowiskowa	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik przedstawia liczbę szkodliwych źródeł ciepła wykorzystywanych w gospodarstwach domowych w ogólnej ich liczbie. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	D

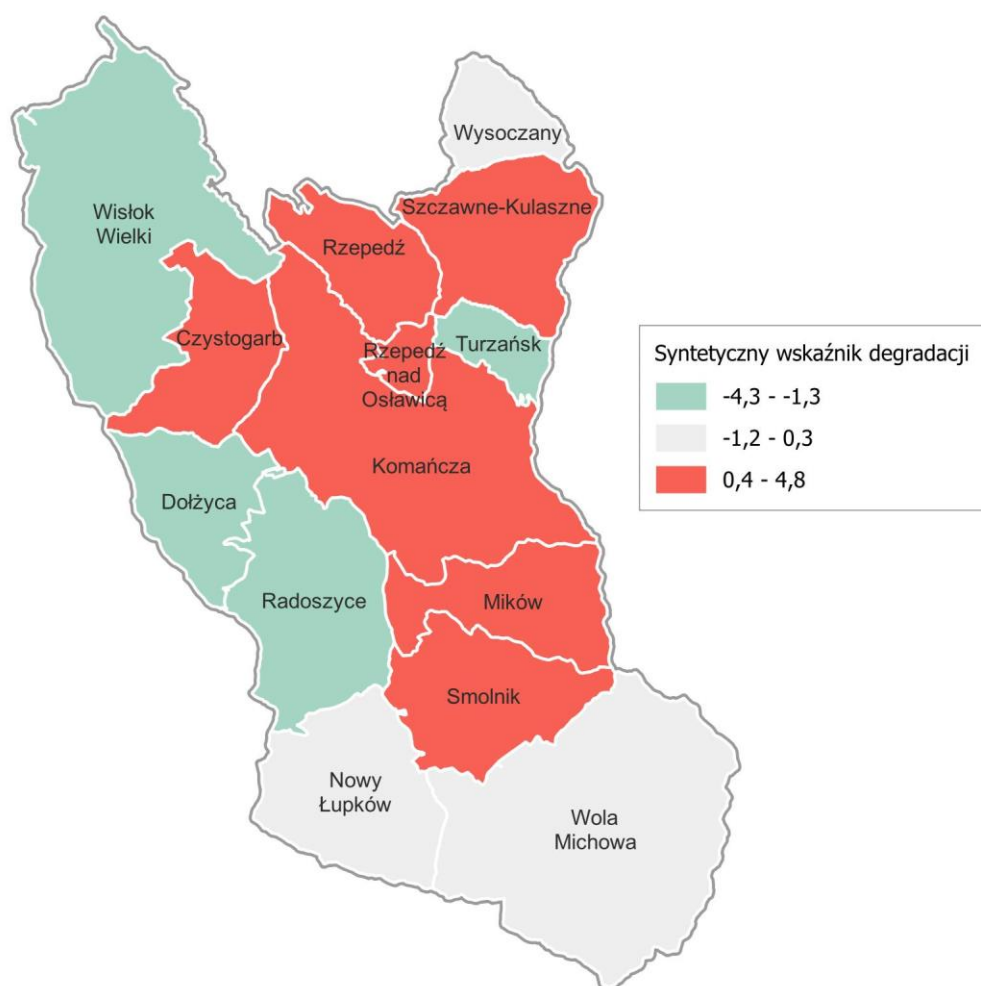
Sfera	Zmienna	Opis zmiennej	Stymulanta/ destymulanta
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako procentowy udział przystanków w danym obszarze do ogółu przystanków w gminie. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza i BDOT	S
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność punktów usług publicznych	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność terenów rekreacyjnych	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów rekreacyjnych w powierzchni ogółem. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	S
Przestrzenno-funkcjonalna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	S
Techniczna	Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km ²	Wskaźnik dotyczący dostosowania budynków użyteczności publicznej do wymagań związanych z termomodernizacją. Zmienna obliczona jako średnia liczba budynków wymagających termomodernizacji na km ² na danym obszarze. Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	D
Techniczna	Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków oraz pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło danych: Urząd Gminy Komańcza	D

4.3 Podsumowanie

Dzięki przeprowadzonej analizie wskaźnikowej udało się zidentyfikować i wskazać obszar zdegradowany, charakteryzujący się szczególnym natężeniem zjawisk kryzysowych w sferach społecznej i pozaspołecznej. Co istotne, zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji może zostać wyznaczony w sytuacji, gdy występują na nim negatywne zjawiska społeczne oraz co najmniej jedno zjawisko ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej bądź technicznej. Proces ten podzielony był na kilka następujących po sobie etapów:

Wyznaczenie obszaru o dużej koncentracji problemów społecznych poprzez syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej:

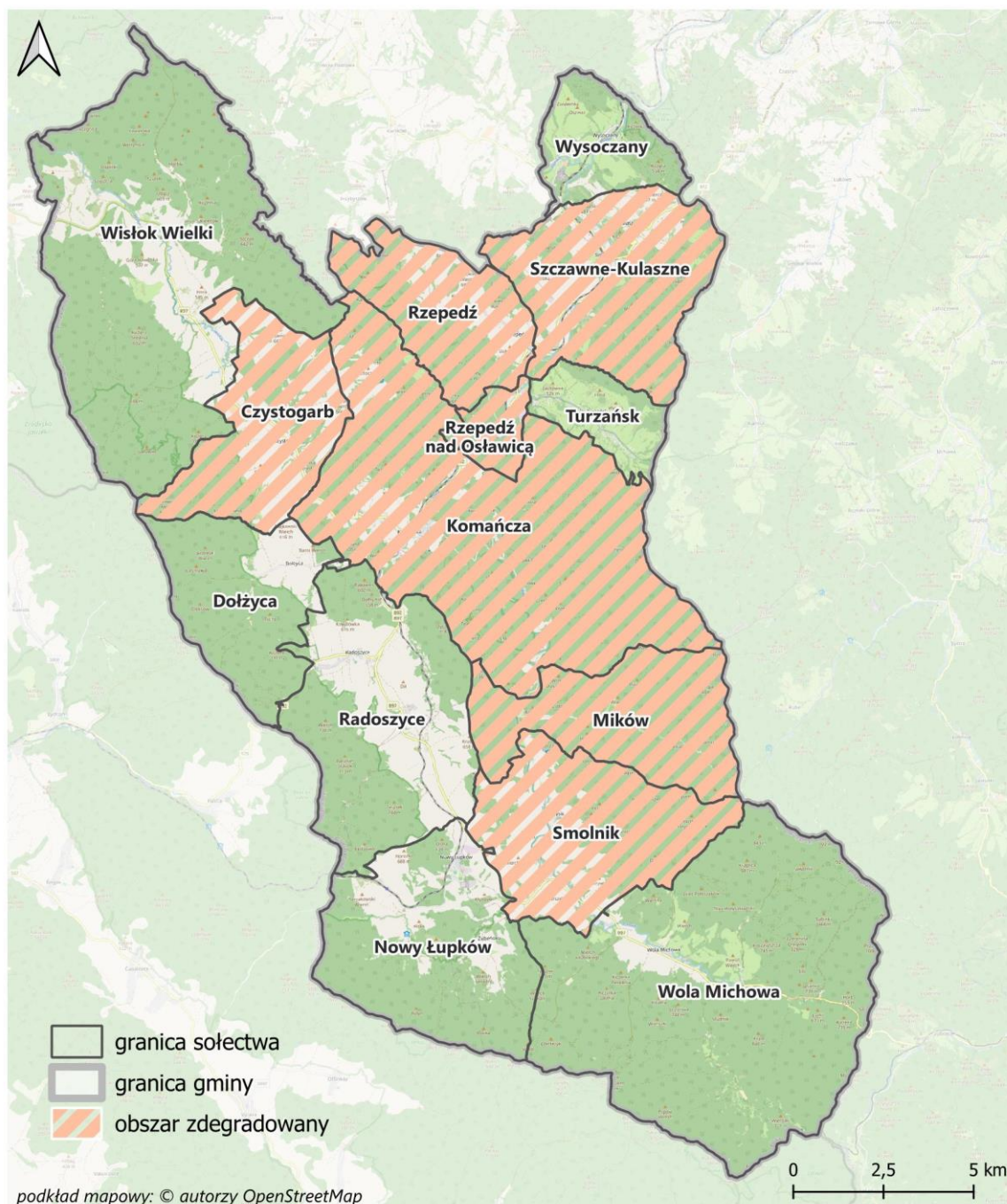
Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji

Zestawienie obszarów zidentyfikowanych jako kryzysowe z punktu widzenia sfery społecznej z wynikami analizy sfery pozaspołecznej (sfera gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna i środowiskowa), skutkiem czego jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego:

Obszar zdegradowany Gminy Komańcza:

Grafika 3 Obszar zdegradowany - gmina Komańcza

Wyodrębnienie obszaru rewitalizacji w Gminie Komańcza:

Zgodnie z zapisami art. 10 pkt 1 ustawy o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Dodatkowo, zgodnie z art. 10 pkt. 2 Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany gminy Komańcza przekroczył znacznie ustawowe wymogi ludnościowe **(66,9%)** oraz terytorialne **(43,64%)**, zawarte w ustawie o rewitalizacji. W celu spełnienia ustawowych przesłanek i limitów wyznaczenia obszaru rewitalizacji zdecydowano o jego wyodrębnieniu na terenie jednostek porównawczych Komańcza, Rzepedź, Rzepedź nad Osławicą oraz Szczawne-Kulaszne. Wszystkie cztery jednostki porównawcze charakteryzują się wysokim wskaźnikiem syntetycznym degradacji w sferze społecznej. Na ich terenie występuje również szereg negatywnych zjawisk w sferach pozaspołecznych. Co ważne, każdy z wyznaczonych podobszarów ma ponadto istotne znaczenie dla lokalnej społeczności, rozwoju i funkcjonowania gminy. Na ich terenie istnieje możliwość skutecznego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, które wpłyną korzystnie na całą społeczność gminy Komańcza. W efekcie na terenie czterech jednostek porównawczych przyjętych w procesie diagnozy wyodrębniono pięć obszarów rewitalizacji, z czego dwa znajdują się na terenie jednostki Szczawne-Kulaszne:

Grafika 4 Obszar rewitalizacji - gmina Komańcza

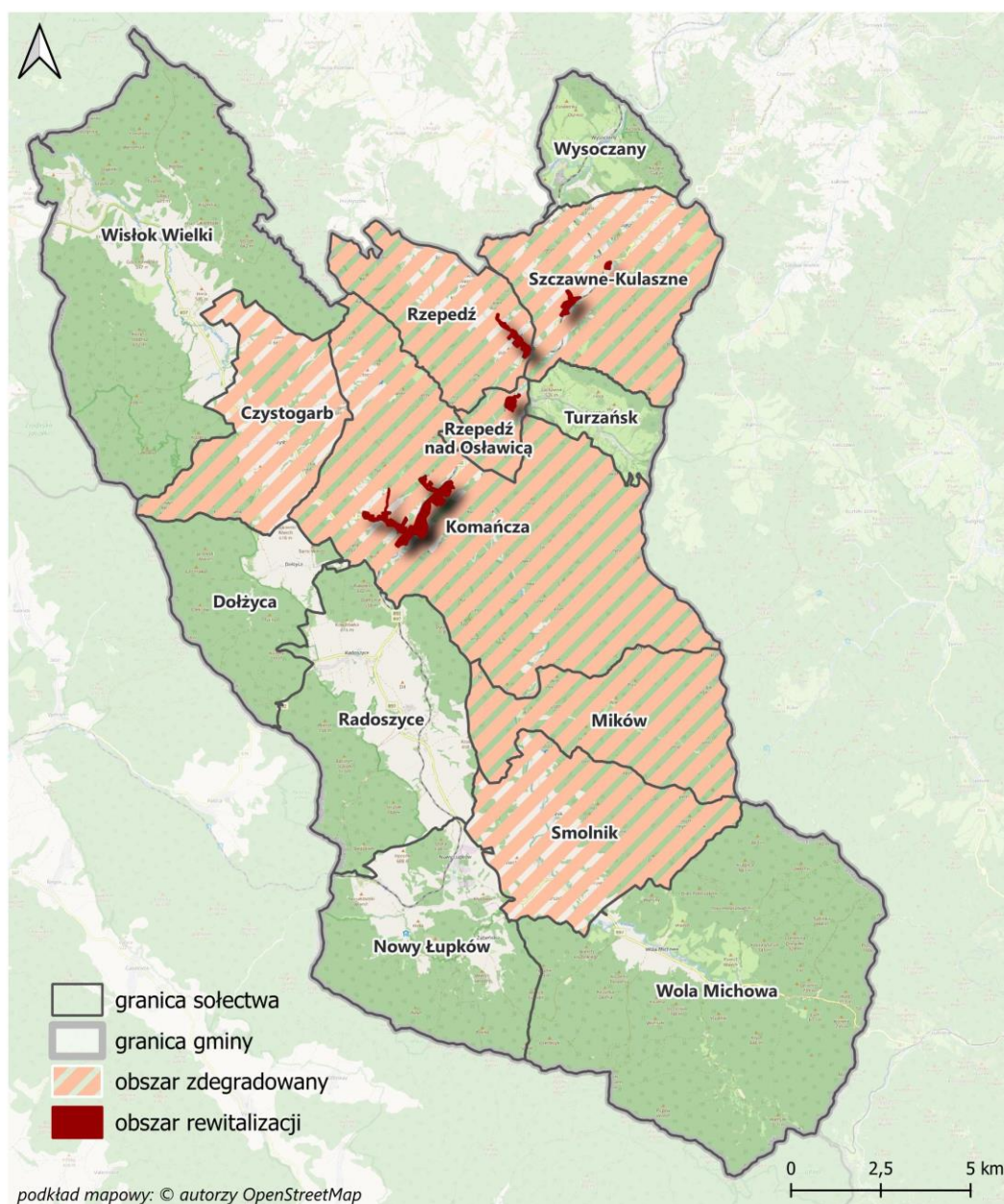

Tabela 5 Podobszary rewitalizacji - wskaźniki obligatoryjne

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	Ludność	Ludność [%]
Komańcza	92,7	0,24%	572	13,6%
Rzepedź	21,3	0,05%	77	1,8%
Rzepedź nad Oślawicą	10,2	0,03%	267	6,3%

Szczawne I	10,9	0,03%	21	0,5%
Szczawne II	2,9	0,01%	142	3,4%
Obszar rewitalizacji	137,9	0,35%	1 079	25,6%

5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1 Gmina Komańcza – informacje ogólne

Gmina Komańcza, obejmująca obszar ponad 45,5 tys. ha, znajduje się w czołówce największych gmin w Polsce pod względem powierzchni. Zamieszkuje ją 5,4 tys. mieszkańców, zatem jej cechą charakterystyczną jest również niska gęstość zaludnienia. Gmina położona jest w Karpatach Wschodnich, na pograniczu Beskidu Niskiego i Bieszczadów, aż 74,5% jej powierzchni zajmują lasy. Na jej terenie znajdują się dwa parki krajobrazowe: Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy oraz Jaślicki Park Krajobrazowy.

Słowiańskie osadnictwo pojawiło się na obszarze gminy już około szóstego wieku. Tereny, już we wczesnym średniowieczu, znalazły się w orbicie zainteresowań polskich Piastów, Wielkiego Księcia Kijowskiego oraz Królestwa Węgier. Już wówczas miały więc charakter peryferyjny, znajdując się na styku większych bytów administracyjnych. Osadnictwo zostało intensyfikowane od połowy czternastego wieku, kiedy król Kazimierz Wielki przyłączył teren Rusi Czerwonej do korony polskiej. Na górzystym i mocno zalesionym terenie powstawały wsie, takie jak Szczawne, Mików, Smolnik czy Wola Michowa – najczęściej na prawie polskim i niemieckim, nieco później wołoskim. Właśnie na prawie wołoskim ulokowana została na początku szesnastego wieku wieś Komańcza. Rozwój terenów został mocno wstrzymany poprzez rabunkowy najazd Siedmiogrodzian pod dowództwem Rakoczego. Dopiero ponad dwa wieki później doszło do znacznego ożywienia gospodarczego, kiedy to cały teren obecnej gminy znajdował się (już niecałe sto lat) pod administracją habsburską. W latach 1872-1874 wybudowano bowiem linię kolejową łączącą Przemyśl z Budapesztem. Po wybuchu pierwszej wojny światowej teren obecnej gminy był świadkiem krwawych walk, toczonych między armią rosyjską i austro-węgierską. Rozpad cesarstwa Habsburgów wiązał się z powstaniem kilkudniowej Republiki Komańczańskiej, inicjatywa ta została jednak dość szybko udaremniona przez polskie oddziały wojskowe, zatem teren obecnej gminy Komańcza znalazł się ponownie w granicach Polski. Co istotne, w okresie międzywojennym – dzięki walorom przyrodniczym i krajobrazowym – zainicjowano pierwsze próby wzmocnienia cech uzdrowiskowych takim miejscowościom jak Komańcza, Łupków czy Kulaszne. Starania te storpedował wybuch drugiej wojny światowej, kiedy to cała okolica znalazła się pod okupacją niemiecką. W tym czasie niemal wszyscy żydowscy mieszkańcy gminy zostali wywiezieni do

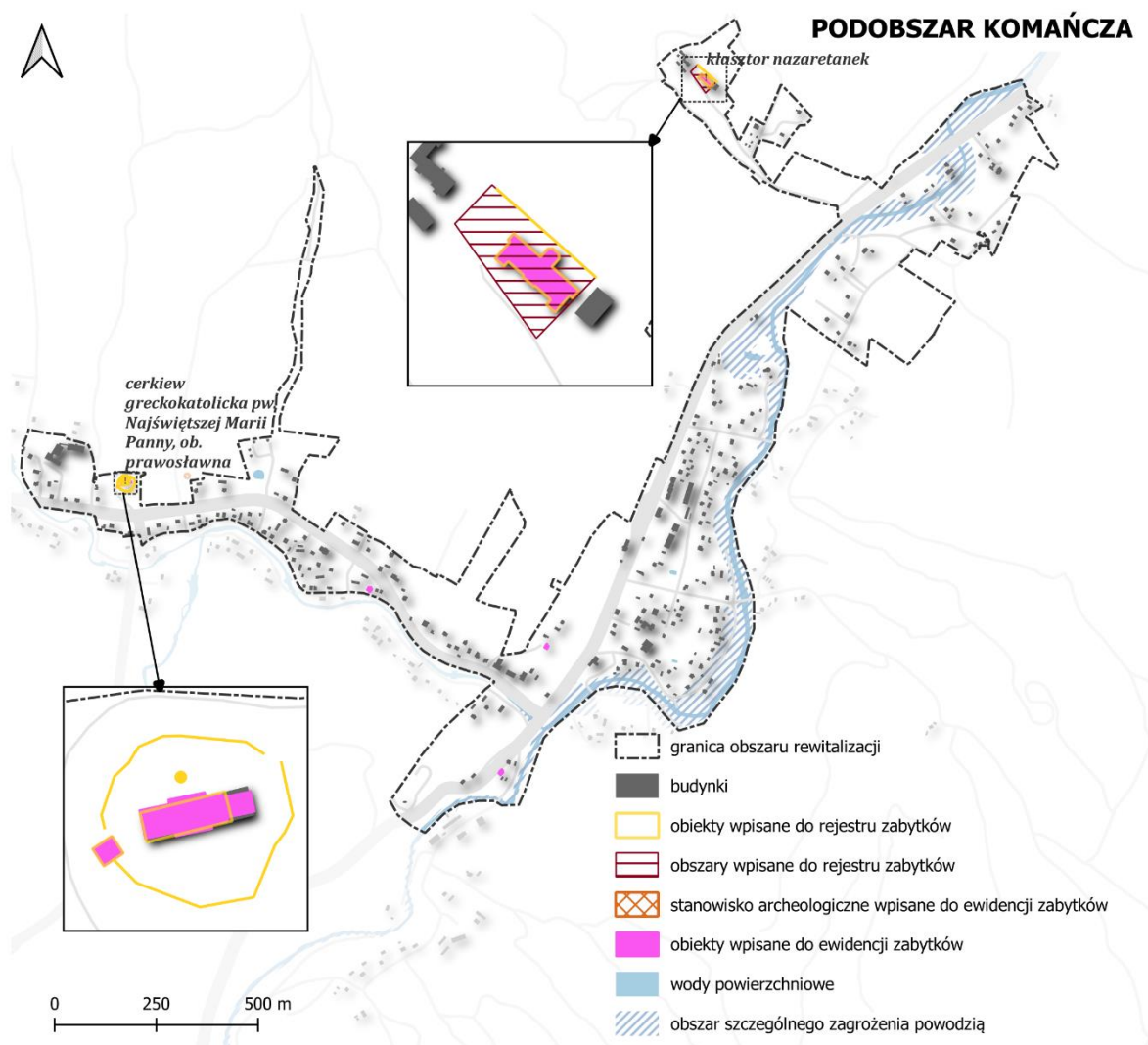
obozów koncentracyjnych. Po zakończeniu drugiej wojny światowej na obszarze gminy aktywnością wykazywały się oddziały OUN-UPA, dokonując w Komańczy mordów na polskich mieszkańcach wsi. W odwecie, wskutek operacji Wisła, większość społeczności łemkowskiej i ukraińskiej została wysiedlona. W latach 1955-1956 Komańcza była miejscem internowania prymasa Polski, kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Gmina leży na szlaku architektury drewnianej województwa podkarpackiego. W Komańczy znajduje się dawna greckokatolicka cerkiew parafialna Opieki Matki Bożej (przeniesiona z Dudyniec w 1988 roku), zabytkowe cerkwie (greckokatolickie i prawosławne) są również w innych miejscowościach gminy, m.in. w Radoszycach, Rzepedzi, Smolniku, Szczawnem. Jedną z ciekawszych jest cerkiew prawosławna w Turzańsku, która w 2013 r. została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Obecna drewniana prawosławna cerkiew parafialna pw. św. Michała Archanioła powstała w latach 1801-1803 i pierwotnie była cerkwią greckokatolicką. Stanowi ona jeden z nielicznych przykładów wschodnio-łemkowskiej architektury sakralnej. Obok świątyni znajduje się powstała w 1817 r. najwyższa w polskich Karpatach słupowo-ramowa dzwonnica. W gminie znajduje się także Cerkiew św. Onufrego w Wisłoku Wielkim (dawna cerkiew greckokatolicka), wzniesiona między 1850 a 1853 rokiem, która w 1948 r. została przejęta przez Kościół rzymskokatolicki. Najpierw pełniła funkcję kościoła filialnego parafii w Komańczy, a od 1989 kościoła parafialnego parafii św. Onufrego w Wisłoku Wielkim. Świątynia została włączona do podkarpackiego Szlaku Architektury Drewnianej. Ważnym zabytkiem na terenie gminy jest również klasztor Zgromadzenia Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Komańczy z lat 1928-1931, przykład drewnianej architektury uzdrowskiej powstałej w konwencji stylu szwajcarskiego. Istotnym dziedzictwem jest także przebiegająca przez teren gminy Komańcza a linia zabytkowej bieszczadzkiej kolejki wąskotorowej stanowiącej atrakcję turystyczną. Uwagę zwracają także dziedzictwo zabytkowe budownictwa inżynierskiego – tunel kolejowy z Łupkowie. Historię gminy dokumentują również liczne cmentarze – religijne i wojskowe.

5.2 Podobszar rewitalizacji Komańcza

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	Ludność	Ludność [%]
Komańcza	92,7	0,24%	572	13,6%

Grafika 5 Podobszar rewitalizacji - Komańcza

Sfera społeczna

Omawiany podobszar rewitalizacji Komańcza wyróżnia się korzystnie na tle całej gminy w przypadku wskaźników demograficznych. Przede wszystkim wskaźnik przyrostu naturalnego (0,0) jest znacznie wyższy niż średnia dla gminy (-7,6): trudno w tym przypadku mówić o rozwoju demograficznym, jednakże wyniki świadczą o pewnej stabilizacji urodzeń i zgonów. Jeszcze korzystniej kształtuje się saldo migracji – w Komańczy wynosi ono 7,0 na 1000 mieszkańców, wobec 3,3 w skali całej gminy. Jest to dowodem ponadprzeciętnej w skali gminy atrakcyjności osiedleńczej obszaru jako centrum administracyjnego gminy.

Jednocześnie bardzo niski jest wskaźnik liczby uczniów – zaledwie 22,7 na 1000 mieszkańców. O stanie kryzysowym świadczy również wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (49,5 na 100 osób w wieku produkcyjnym wobec 42,8 w całej gminie). Nie ma wątpliwości, że proces starzenia się

społeczeństwa w podobszarze Komańcza jest zauważalny i oznacza zwiększone obciążenie demograficzne dla grupy pracujących oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-7,6	0,0
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	3,3	7,0
Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	79,2	22,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,8	49,5

Dzięki statusowi centrum administracyjnego gminy – miejsca, w którym skupiają się punkty usługowe i inne obiekty użyteczności publicznej – wskaźniki dotyczące poziomu bezrobocia w podobszarze Komańcza są stosunkowo korzystniejsze, niż te obejmujące zarówno całą gminę, jak i pozostałe podobszary. Wynik wskaźników dotyczących liczby osób bezrobotnych (14,0) oraz długotrwale bezrobotnych (7,0) na 1000 mieszkańców jest korzystniejszy od rezultatu całej gminy (kolejno: 35,2 i 21,4).

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	35,2	14,0
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	21,4	7,0

W zakresie pomocy społecznej w podobszarze Komańcza zdiagnozowano nieco korzystniejszą sytuację niż w gminie, jako całości. Udział klientów pomocy społecznej wynosi 3,5 na 1000 mieszkańców wobec 17,4 w gminie, co oznacza ponad pięciokrotnie mniejsze zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne w tym zakresie. Niższy jest również udział osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa – również 3,5 na 1000 mieszkańców, wobec 17,6 w skali gminy oraz wskaźnik liczby osób, którym przyznano świadczenia z tytułu niepełnosprawności – 8,7 na 1000 mieszkańców wobec 25,0 w gminie.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	17,4	3,5

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	17,6	3,5
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tyt. Niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	25,0	8,7

Pomimo dość intensywnego ruchu drogowego w skali gminy, wartość wskaźnika liczby zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców jest niższy (3,5), niż w przypadku całej gminy (6,4). W porównaniu do innych obszarów gminy, podobszar Komańcza jest miejscem stosunkowo bezpiecznym, o czym wskazują wyniki wskaźnika obejmującego ogólną liczbę przestępstw na 1000 mieszkańców. Wynosi on 1,7, przy 5,9 przestępstwach na 1000 mieszkańców w całej Gminie Komańcza.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	6,4	3,5
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	5,9	1,7

Pozornie tylko aktywność społeczna jest korzystna na terenie podobszaru Komańcza. Wskaźniki ukazują bowiem wartość wyższą (8,7), niż w przypadku całej gminy (7,4). Biorąc jednak pod uwagę charakter podobszaru jako centrum jednostki administracyjnej oraz gminy, w których miejscowości są często rozproszone i oddalone od siebie, nie jest to rezultat satysfakcjonujący. Niewątpliwie na terenie podobszaru zalecane są dalsze działania w celu integracji i aktywizacji społecznej, w tym integracji międzypokoleniowej, zważywszy na starzejącą się społeczność lokalną.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	7,4	8,7

Sfera gospodarcza

Z trzech największych pracodawców na terenie gminy Komańcza aż dwa zlokalizowane są na terenie podobszaru Komańcza – mowa o Urzędzie Gminy w Komańczy oraz Nadleśnictwie Komańcza. Stanowi to pewien handicap podobszaru w kontraście do innych miejscowości gminy, w tym pozostałych podobszarów. Widać to w wynikach wskaźnika opisującego dynamikę gospodarczą mającą wartość ujemną na terenie całej gminy (-0,5), natomiast dodatnią w podobszarze Komańcza (1,7). Jednakże

liczba największych pracodawców w gminie nie stanowi koła napędowego gospodarki, wskaźnik dotyczący zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczby podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest znacznie niższy (12,2) niż w przypadku całej gminy (44,9). Wynik ten jest niewątpliwie świadectwem stanu kryzysowego w sferze gospodarczej.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	44,9	12,2
Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,5	1,7

Sfera środowiskowa

Największym deficytem w sferze środowiskowej na terenie podobszaru Komańcza jest hałas drogowy i kolejowy, zdiagnozowany na poziomie 39,6% wszystkich budynków mieszkalnych podobszaru. Głównym źródłem jest z pewnością transport drogowy, na którego poziom wpływa wzrost natężenia ruchu drogowego oraz wzrost liczby pojazdów uczestniczących w ruchu. Na te uciążliwości wpływa ponadto stan techniczny dróg. Gorsze wskaźniki od gminnych dotyczą ponadto stanu jakości powietrza (10,5 w podobszarze przy 10,2 dla całej gminy) oraz udziału gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe (64,2% w podobszarze przy 62,4% w całej gminie). Jedynie w przypadku masy zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca wartość wskaźnika dla podobszaru jest korzystniejszy (113,0 kg), niż w przypadku całej gminy (323,2 kg).

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	323,2	113,0
Średnie roczne stężenie PM2.5	10,2	10,5
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	34,3%	39,6%
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	62,4%	64,2%

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Na terenie podobszaru Komańcza zlokalizowanych jest wiele obiektów i instytucji mających istotne znaczenie dla funkcjonowania gminy – takich jak między innymi: stacja kolejowa „Komańcza”, Posterunek Policji, Urząd Gminy Komańcza, siedziba Nadleśnictwa, Zespół Szkół, budynek Ochotniczej Straży Pożarnej czy Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka.

Grafika 6 Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Komańczy

Jednakże analiza wskaźników dotyczących stricte podobszaru wskazuje, że podobszar Komańcza, mimo pełnienia roli administracyjno-usługowego centrum gminy, charakteryzuje się nieco gorszymi parametrami w zakresie dostępności przestrzennej i zagospodarowania terenów niż gmina jako całość.

Dostępność punktów usług publicznych w podobszarze wynosi 3,5 na 1000 mieszkańców, podczas gdy średnia dla gminy to 4,5. Również dostępność terenów rekreacyjnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest w podobszarze Komańcza niższa (3,5 wobec 7,4). Wynika to prawdopodobnie z większej intensywności zabudowy oraz ograniczonych możliwości lokalizowania rozległych terenów zielonych na terenie podobszaru. W kontekście przestrzennym oznacza to mniejszy udział otwartych przestrzeni wypoczynkowych w stosunku do liczby mieszkańców, co generuje potrzebę tworzenia nowych, małych form rekreacji.

Grafika 7 Park edukacyjny w Komańczy

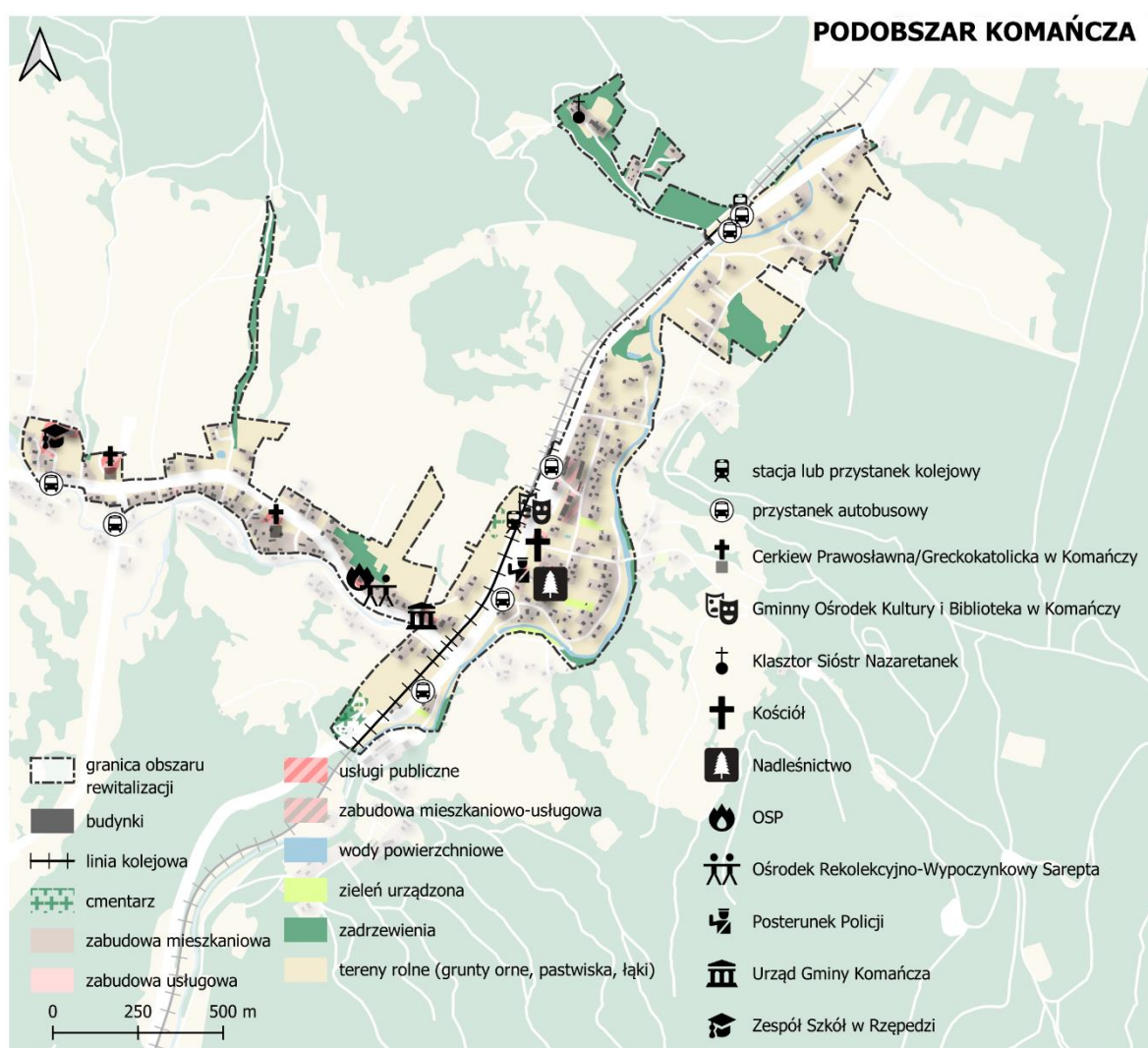
Wskaźnik udziału powierzchni biologicznie czynnej jest w podobszarze Komańcza niższy (87,7%) niż w skali całej gminy (99,0%), co jest naturalną konsekwencją większej koncentracji zabudowy mieszkalnej i usługowej. W porównaniu do rozległych, wiejskich obszarów gminy, w centrum dominują tereny zurbanizowane, co jednak nie wyklucza możliwości wzmacniania zielonej infrastruktury poprzez zadrzewienia, ogrody przydomowe czy zieleń publiczną.

Ze względu na położenie i funkcję, podobszar Komańcza charakteryzuje korzystna dostępność komunikacyjna: 7,3% wszystkich przystanków w całej gminie, czyli znacznie wyższa, niż w pozostałych podobszarach rewitalizacji. Miejscowość stanowi swoiste centrum przesiadkowe gminy, dysponuje również stacją kolejową.

Grafika 8 Stacja kolejowa Komańcza

Grafika 9 Podobszar Komańcza mapa przestrzenna

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	4,5	3,5
Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	7,4	3,5
Dostępność komunikacyjna	100%	7,3%
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	99,0%	87,7%

Na terenie podobszaru Komańcza zlokalizowanych jest kilka zabytkowych obiektów, stanowiących atrakcje turystyczne gminy. Związane są one głównie z dziedzictwem kulturowym okolicy – mowa więc o zabytkowej prawosławnej Cerkwi Opieki Matki Bożej, Klasztorze Sióstr Nazaretanek oraz miejscach pamięci związanych z postacią Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Wysoka wartość wskaźnika liczby zabytków i pomników przyrody (2,16 na wartość wskaźnika 0,20 w gminie) potwierdza znaczenie podobszaru jako jednego z centrów historyczno-kulturowych, wymaga jednak odpowiednich nakładów przeznaczonych na ich konserwację. Na terenie podobszaru nie znajduje się natomiast żaden obiekt wymagający termomodernizacji, co oznacza korzystniejszą sytuację w stosunku do innych podobszarów rewitalizacji.

Grafika 10 Cerkiew Prawosławna pw. Opieki Matki Bożej w Komańczy

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Komańcza
Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	20,5%	0,0%
Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	0,20	2,16

Podsumowanie podobszaru:

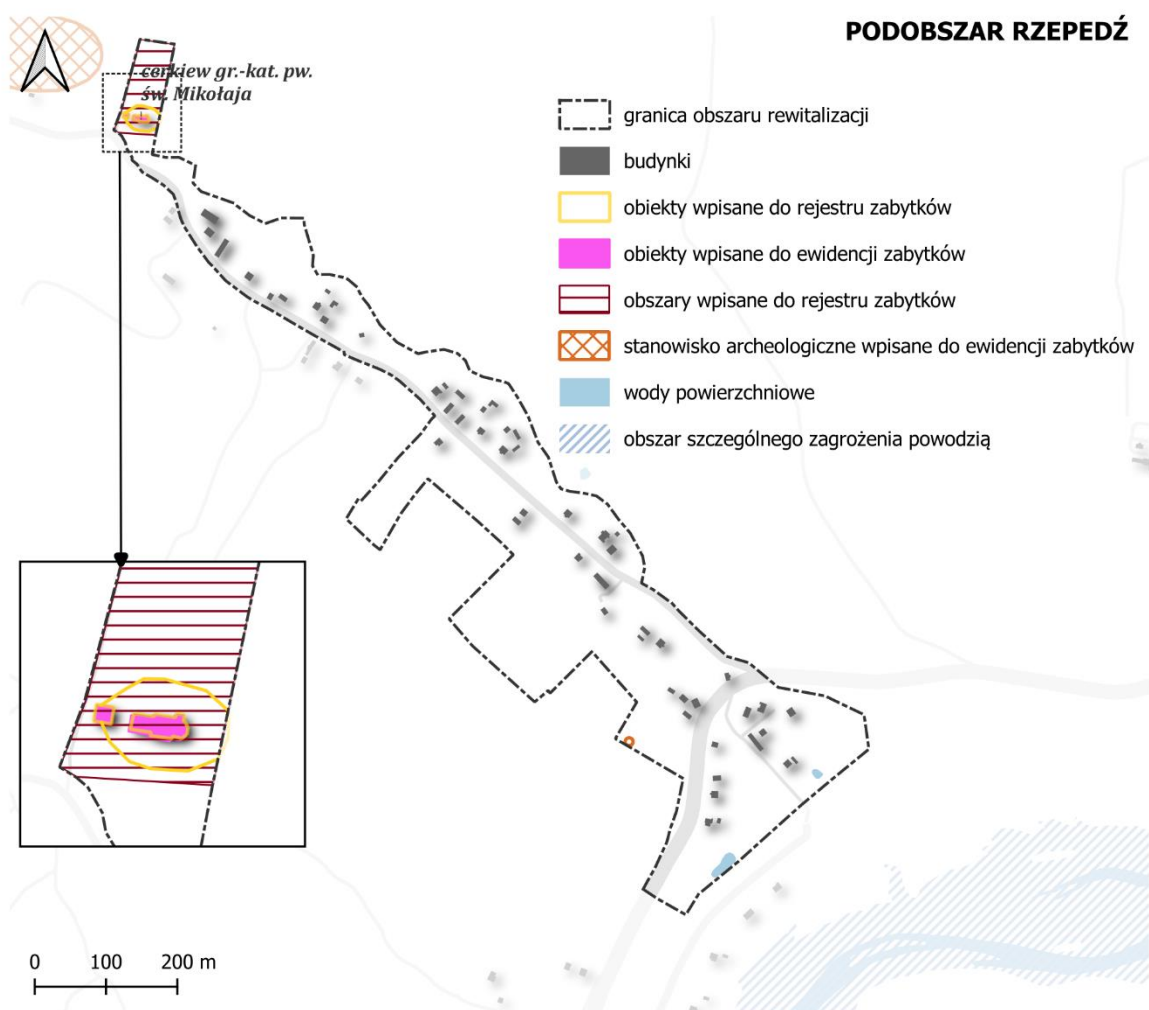
Podsumowując, podobszar rewitalizacji Komańcza wykazuje wysoką koncentrację zjawisk kryzysowych w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Wysokie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym czy przeciętna aktywność społeczna mieszkańców wymagają z pewnością intensyfikacji działań aktywizacyjnych i integracyjnych. Umożliwiłyby one również wykorzystanie potencjału turystycznego podobszaru. Pomimo statusu centrum administracyjnego gminy zidentyfikowano tu niski poziom aktywności gospodarczej, której konsekwencją jest być może starzejąca się społeczność. Z pewnością sporą uciążliwością mieszkańców jest brak adekwatnej dostępności terenów rekreacyjnych, która stanowi bolączkę wszystkich omawianych podobszarów. Korzystna dostępność komunikacyjna związana jest natomiast z hałasem drogowym i kolejowym, którego doświadcza prawie 40% wszystkich obiektów podobszaru.

POTENCJAŁY PODOBSZARU:	NEGATYWNE ZJAWISKA W PODOBSZARZE:
- względnie korzystne wskaźniki demograficzne - niski poziom bezrobocia w skali gminy - atrakcyjność turystyczna - obiekty związane z dziedzictwem kulturowym gminy - wysoka dostępność komunikacyjna - status centrum administracyjnego gminy	- starzejąca się społeczność - przeciętna aktywność społeczna, większa potrzeba integracji (w tym integracji międzypokoleniowej) - niski poziom aktywności gospodarczej - uciążliwość związana z hałasem drogowym oraz kolejowym - potrzeba większej dostępności terenów rekreacyjnych - niski udział powierzchni biologicznie czynnej

5.3 Podobszar rewitalizacji Rzepedź

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	Ludność	Ludność [%]
Rzepedź	21,3	0,05%	77	1,8%

Grafika 11 Podobszar rewitalizacji Rzepedź

Sfera społeczna

Wskaźnik przyrostu naturalnego w podobszarze Rzepedź wynosi 0,0 na 1000 mieszkańców, wobec -7,6 w skali całej gminy. Oznacza to brak ubytku naturalnego i względną równowagę między liczbą urodzeń a zgonów. Jednocześnie saldo migracji (0,0 wobec 3,3 w gminie) sugeruje brak wyraźnych ruchów migracyjnych – ani napływu, ani odpływu ludności. Może to świadczyć o stabilizacji osadniczej, ale również o ograniczonej dynamice rozwoju i mobilności mieszkańców.

Pod względem struktury demograficznej Rzepedź notuje niższy udział dzieci i młodzieży – liczba uczniów na 1000 mieszkańców wynosi 26,0 wobec 79,2 w gminie. To wskazuje na starzejącą się

populację. Potwierdza to również podwyższony wskaźnik liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (46,2 wobec 42,8 w gminie), świadczący o postępującym procesie starzenia się społeczności lokalnej.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-7,6	0,0
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	3,3	0,0
Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	79,2	26,0
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,8	46,2

Jednocześnie sytuacja na rynku pracy w podobszarze prezentuje się znacznie korzystniej niż w całej gminie. Liczba osób bezrobotnych wynosi 14,0 na 1000 mieszkańców wobec 35,2 w gminie, a liczba osób długotrwale bezrobotnych: 7,0 wobec 21,4. Oznacza to, że aktywność zawodowa mieszkańców podobszaru Rzepedź jest nieco wyższa.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	35,2	14,0
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	21,4	7,0

W zakresie pomocy społecznej sytuacja w podobszarze Rzepedź jest umiarkowanie korzystna. Liczba klientów pomocy społecznej wynosi 13,0 na 1000 mieszkańców, wobec 17,4 w gminie, a liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa – również 13,0 wobec 17,6. Dane te wskazują na niższy poziom korzystania z pomocy instytucjonalnej, warto jednak zauważyć, że wskaźnik osób, którym przyznano świadczenia z tytułu niepełnosprawności, jest w Rzepedzi nieco wyższy niż w gminie (26,0 wobec 25,0), co może odzwierciedlać strukturę wiekową ludności oraz obecność grup wymagających stałego wsparcia opiekuńczego.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	17,4	13,0
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	17,6	13,0
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tyt. niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	25,0	26,0

Sytuacja w sferze bezpieczeństwa publicznego mieszkańców podobszaru jest znacznie mniej korzystna. Zarówno udział zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców (13,0 wobec 6,4), jak i wskaźnik liczba przestępstw na 1000 mieszkańców (13,0 wobec 5,9) są ponad dwukrotnie wyższe niż średnie wartości dla gminy.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	6,4	13,0
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	5,9	13,0

Na tle całej gminy pozytywnie wyróżnia się natomiast aktywność społeczna mieszkańców – wskaźnik liczby organizacji pozarządowych wynosi 13,0 na 1000 mieszkańców wobec 7,4 w gminie. Jest to zdecydowanie najkorzystniejszy rezultat ze wszystkich porównywanych podobszarów.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	7,4	13,0

Sfera gospodarcza

Podobszar Rzepedź położony jest na terenie wsi, nieco oddalony od głównych traktów komunikacyjnych. Brak tutaj zakładów pracy, co ma zapewne wpływ na jego sytuację gospodarczą. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczby podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest znacznie niższy od średniej gminnej co oznacza, że wielu mieszkańców podobszaru ma ograniczone możliwości ze znalezieniem pracy. Wskaźnik różnicy pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców wynosi 0,0 (przy -0,5 na terenie całej gminy), co świadczy o niewielkiej dynamice gospodarczej podobszaru.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	44,9	26,0
Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,5	0,0

Sfera środowiskowa

Analiza wskaźników ze sfery środowiskowych wskazuje, że podobszar Rzepedź charakteryzuje się stosunkowo dobrym stanem środowiska w porównaniu z pozostałymi jednostkami gminy, choć widoczne są pewne obszary wymagające działań modernizacyjnych, zwłaszcza w zakresie sposobu ogrzewania budynków.

Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia wynosi 110,8 kg na 1 mieszkańca, podczas gdy w skali całej gminy jest to aż 323,2 kg. Oznacza to, że poziom zagrożenia związanego z obecnością materiałów niebezpiecznych jest niższy. W zakresie jakości powietrza średnie roczne stężenie pyłów zawieszonych PM_{2.5} wynosi 10,1 µg/m³, co jest niemal identyczne z wynikiem dla całej gminy (10,2 µg/m³). Wskazuje to na dobrą jakość powietrza, charakterystyczną dla obszarów górskich i wiejskich.

Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym jest w Rzepedzi niższy (25,9%) niż w gminie ogółem (34,3%). Oznacza to, że większość zabudowy znajduje się poza bezpośrednim oddziaływaniem źródeł hałasu, co sprzyja komfortowi akustycznemu i poprawia jakość życia mieszkańców. Jest to wynikiem oddalenia od najważniejszych arterii komunikacyjnych gminy – choć droga wiodąca przez wieś bywa uczęszczana przez turystów, zainteresowanych atrakcją turystyczną, jaką jest cerkiew greckokatolicka pw. Św. Mikołaja.

Największy problem środowiskowym w podobszarze Rzepedź stanowi udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe, który wynosi aż 81,8% wobec 62,4% w całej gminie. Wskazuje to na wysoką zależność od tradycyjnych źródeł ciepła (głównie węgla i drewna), co stanowi istotne źródło emisji zanieczyszczeń powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym. W dłuższej perspektywie zjawisko to może wpływać negatywnie na jakość powietrza lokalnie, mimo obecnie niskich średnich wartości pyłów zawieszonych.

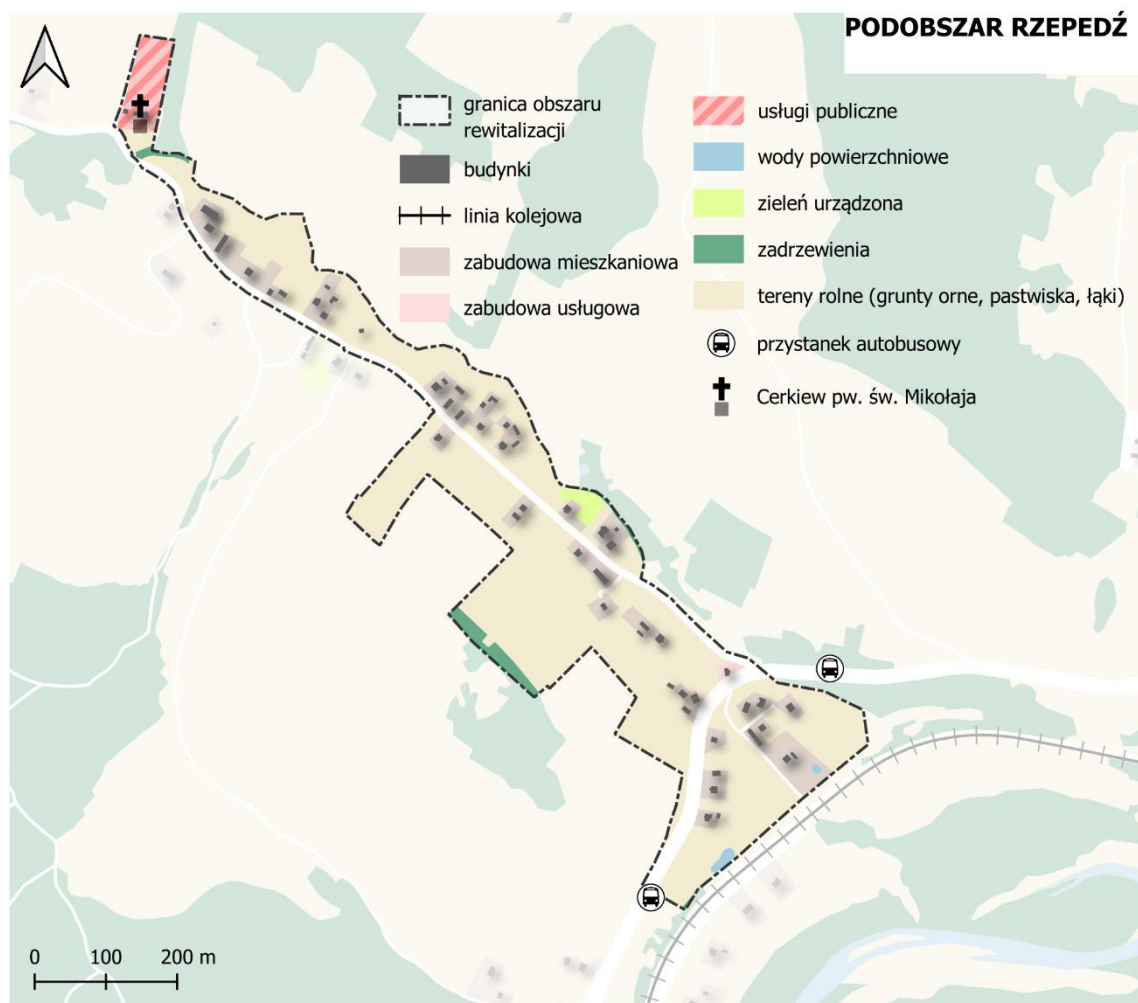
	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	323,2	110,8
Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	10,2	10,1
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	34,3%	25,9

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	62,4%	81,8%

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Rzepedź (również Rzepedź Wieś) to niewielka osada, w której znajdują się łącznie 54 domy. Położona jest w dolinie rzeki Rzepedki i otoczona od północnej i południowej strony wzniesieniami. Domy w większości rozmieszczone są wzdłuż wspomnianego cieku rzeczny. Oddalenie podobszaru (zlokalizowanego na terenie wsi) od głównych arterii gminnych ma niekorzystny wpływ zarówno na dostępność punktów usług publicznych (0,0), jak również dostępność komunikacyjną (1,8% wszystkich przystanków w gminie). Uciążliwością, mającą niekorzystny wpływ na życie mieszkańców podobszaru jest również brak dostępności terenów rekreacyjnych. Niższy (95,2%) od gminnego (99%) jest również udział powierzchni biologicznie czynnej w podobszarze.

Grafika 12 Podobszar Rzepedź - mapa przestrzenna

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	4,5	0,0
Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	7,4	0,0
Dostępność komunikacyjna	100,0%	1,8%
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	99,0%	95,2%

Sfera techniczna

Na terenie podobszaru zlokalizowany jest wysokiej klasy zabytek, czyli greckokatolicka Cerkiew św. Mikołaja w Rzepedzi (obecnie wykorzystywana wspólnie przez katolików obrządku łacińskiego i bizantyjskiego). Lokalizacja tego zabytku determinuje wynik wartości wskaźnika liczby zabytków i pomników przyrody na km², który wynosi 4,70 i jest znacznie wyższy od wyniku przyporządkowanego dla gminy (0,20). W przypadku obiektów użyteczności publicznej wymagających działań związanych z termomodernizacją wartość wskaźnika wynosi 100%.

Grafika 13 Greckokatolicka Cerkiew św. Mikołaja Cudotwórcy w Rzepedzi

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź
Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji	20,5%	100%
Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	0,20	4,70

Podsumowanie

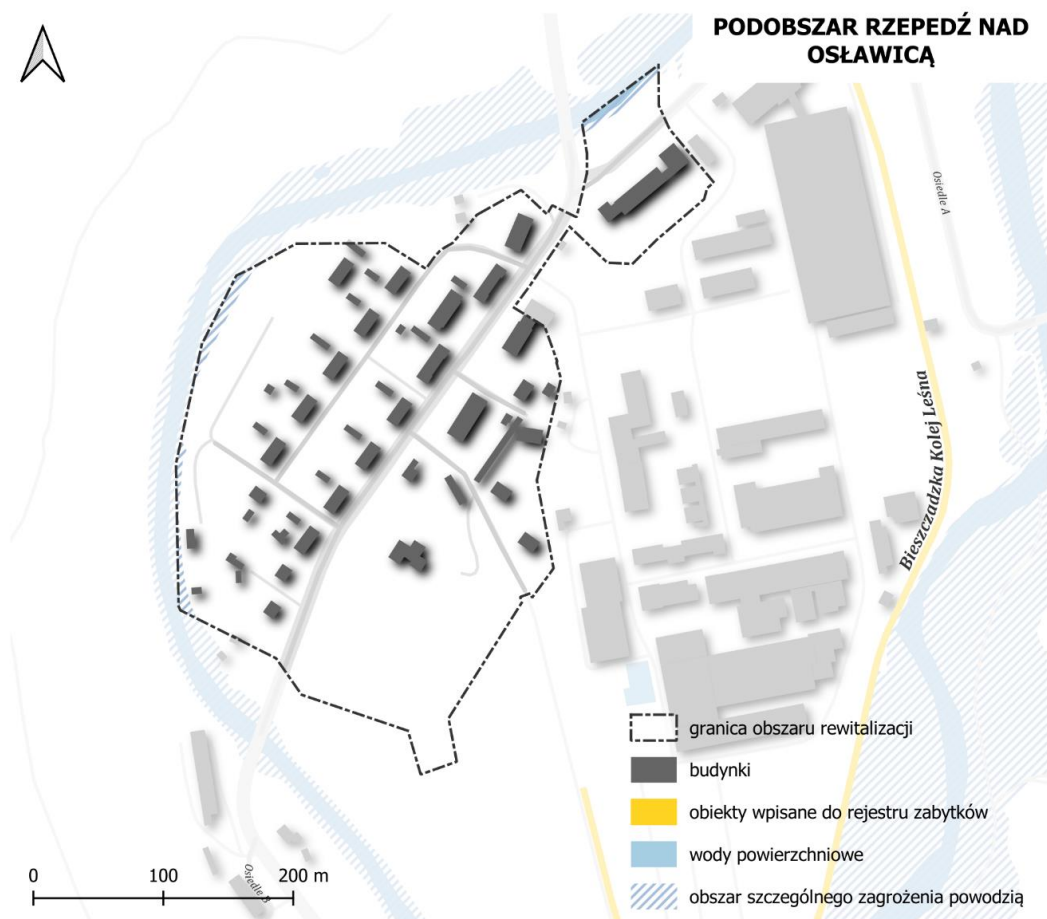
Funkcjonowanie niewielkiego i mało ludnego podobszaru Rzepedź zdeterminowane jest jego nieco peryferyjnym położeniem. Z analizy wskaźników niezbieżnie wynika, że podobszar mierzy się z problemem starzejącej się społeczności, choć wskaźniki demograficzne nie są aż tak niekorzystne, jak w przypadku innych obszarów gminy. Oddalenie od głównych arterii gminy skutkuje stagnacją gospodarczą, niskim poziomem bezpieczeństwa w gminie i niską dostępnością punktów użyteczności publicznej oraz wykluczeniem komunikacyjnym. Z drugiej jednak strony wskaźniki środowiskowe podobszaru są – w porównaniu do średniej gminnej – dość korzystne. Atutem podobszaru jest z pewnością zabytkowa cerkiew greckokatolicka, której pielęgnowanie wymaga jednak regularnych nakładów finansowych.

POTENCJAŁY PODOBSZARU:	NEGATYWNE ZJAWISKA W PODOBSZARZE:
• względnie stabilna sytuacja demograficzna • stosunkowo niskie bezrobocie • aktywność społeczna mieszkańców podobszaru • korzystne wskaźniki środowiskowe (jakość powietrza, brak hałasu drogowego) • atrakcyjność krajobrazowa	• starzejąca się społeczność • niski poziom bezpieczeństwa w podobszarze • stagnacja gospodarcza • niski udział powierzchni biologicznie czynnej • brak dostępności do terenów rekreacyjnych i punktów użyteczności publicznej • wykluczenie komunikacyjne

5.4 Podobszar Rewitalizacji Rzepedź nad Oślawicą

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	Ludność	Ludność [%]
Rzepedź nad Oślawicą	10,2	0,03%	267	6,3%

Grafika 14 Podobszar Rzepedź nad Oślawicą

Sfera społeczna

Podobszar Rzepedź nad Oślawicą, podobnie jak pozostałe omawiane podobszary, charakteryzuje się starzejącą strukturą demograficzną. Przyrost naturalny w podobszarze Rzepedź nad Oślawicą wynosi - 3,4 na 1000 mieszkańców, co – mimo że jest ujemnym wynikiem – pozostaje znacznie korzystniejsze niż średnia dla gminy (-7,6). Saldo migracji równe 0,0 wskazuje na brak większych przepływów ludności – nie obserwuje się ani znaczącego napływu, ani odpływu mieszkańców, co sugeruje wciąż ograniczoną atrakcyjność migracyjną tego obszaru. Struktura demograficzna wskazuje jednak na znaczne starzenie się ludności. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w relacji do wieku produkcyjnego wynosi aż 58,3 (wobec 42,8 w gminie), co oznacza bardzo wysokie obciążenie demograficzne. Wskaźnik ten potwierdza, że w miejscowości dominują osoby starsze, a liczba młodych rodzin jest niewielka. Znajduje

to odzwierciedlenie w niskim wskaźniku liczby uczniów: 18,7 na 1000 mieszkańców wobec 79,2 w gminie, co potwierdza odpływ lub niski udział ludności w wieku szkolnym.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Osławicą
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-7,6	-3,4
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	3,3	0,00
Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	79,2	18,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,8	58,3

Tymczasem dane dotyczące rynku pracy w podobszarze są dość korzystne. Zarówno liczba osób bezrobotnych, jak i długotrwale bezrobotnych wynoszą 0,0 na 1000 mieszkańców, wobec odpowiednio 35,2 i 21,4 w skali gminy. W praktyce oznacza to brak zarejestrowanego bezrobocia, co może wynikać z kilku czynników: dominacji aktywności zawodowej w sektorze prywatnym lub rolniczym, migracji zarobkowych oraz niewielkiej liczby osób w wieku produkcyjnym.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Osławicą
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	35,2	0,0
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	21,4	0,0

Sytuacja socjalna mieszkańców podobszaru jest relatywnie dobra. Liczba klientów pomocy społecznej wynosi 7,5 na 1000 mieszkańców wobec 17,4 w gminie, a liczba osób korzystających ze świadczeń z tytułu ubóstwa na 1000 mieszkańców to 3,7 wobec 17,6. Również wskaźnik świadczeń przyznanych z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców (7,5 wobec 25,0 w gminie) potwierdza mniejsze zapotrzebowanie na formalne wsparcie instytucjonalne.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Osławicą
Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	17,4	7,5
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	17,6	3,7
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tyt. Niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	25,0	7,5

Pod względem bezpieczeństwa publicznego sytuacja podobszaru Rzepedź nad Oślawicą jest dość korzystna. Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców (3,7 wobec 6,4 w gminie) i ogólna liczba przestępstw 1000 mieszkańców (0,0 wobec 5,9) należą do najniższych w gminie. Wynik pierwszego wskaźnika jest korzystny, pomimo drogi wojewódzkiej DW 892 przecinającej obszar miejscowości.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Oślawicą
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	6,4	3,7
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	5,9	0,0

Niepokojący wynik wskaźnika odnotowano natomiast w zakresie aktywności obywatelskiej – liczba organizacji pozarządowych wynosi 3,7 na 1000 mieszkańców, wobec 7,4 w gminie. Oznacza to, że aktywność społeczna w podobszarze Rzepedź nad Oślawicą jest niższa, co może wynikać z apatii i izolacji społecznej, jak również deficytów lokalowych i przestrzennych, ograniczających możliwości działalności o charakterze integracyjno-społecznym.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Oślawicą
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	7,4	3,7

Sfera gospodarcza

Rzepedź nad Oślawicą powstała po drugiej wojnie światowej jako ośrodek, w którym zlokalizowane były Bieszczadzkie Zakłady Przemysłu Drzewnego. Miejscowość stała się wprawdzie prawdziwym symbolem peerelowskich Bieszczad, jednakże już w latach transformacji ustrojowej zaczęła mierzyć się z problemami ekonomicznymi, charakterystycznymi dla miejscowości przyzakładowych. Wskaźniki wskazują poważny stan kryzysowy w sferze gospodarczej, co dotyczy zarówno liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczby podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców (wartość wskaźnika wynosi 11,2 przy 44,9 w gminie), jak i różnicy pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców (w podobszarze Rzepedź nad Oślawicą wartość wskaźnika jest ujemna i wynosi -3,7 przy wyniku -0,5 całej gminy).

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Oślawicą
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	44,9	11,2

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Osławicą
Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,5	-3,7

Sfera środowiskowa

Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia wynosi zaledwie 6,3 kg na 1 mieszkańca, wobec 323,2 kg w skali gminy. Jest to wynik wyjątkowo korzystny i świadczy o bardzo niskim poziomie zagrożenia azbestowego w zabudowie.

Średnie roczne stężenie pyłów PM_{2.5} w podobszarze Rzepedź nad Ośławicą wynosi 10,4 µg/m³ i jest minimalnie wyższe niż średnia gminna (10,2 µg/m³). Wartość ta nadal pozostaje w normach dopuszczalnych, co wskazuje na ogólnie dobrą jakość powietrza.

Znacznie mniej korzystnie przedstawia się udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym – 57,9% wobec 34,3% w gminie. Część zabudowy podobszaru znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras komunikacyjnych, co może negatywnie wpływać na komfort akustyczny mieszkańców.

Największym wyzwaniem środowiskowym jest jednak udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe, który wynosi 100%. Oznacza to całkowitą zależność obiektów zlokalizowanych w podobszarze od tradycyjnych źródeł ciepła (węgiel, drewno), co może prowadzić do lokalnych problemów z emisją zanieczyszczeń, głównie w sezonie grzewczym.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Ośławicą
Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	323,2	6,3
Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	10,2	10,4
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	34,3%	57,9%
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	62,4%	100%

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Miejscowość Rzepedź nad Ośławicą powstała formalnie pod koniec lat pięćdziesiątych, kiedy rozpoczęto nowy etap zagospodarowania wsi Rzepedź. Postawiono całkowicie nową infrastrukturę w okolicy stacji kolejowej oraz przy drodze łączącej Komańczę z Zagórzem. Rozpoczęto wówczas budowę Bieszczadzkich Zakładów Drzewnych, którą ukończono w listopadzie 1962 r. Produkowano tam, oprócz tradycyjnej tarcicy, także mozaikę podłogową, deszczułki posadzkowe (parkiet), płyty wiórowe

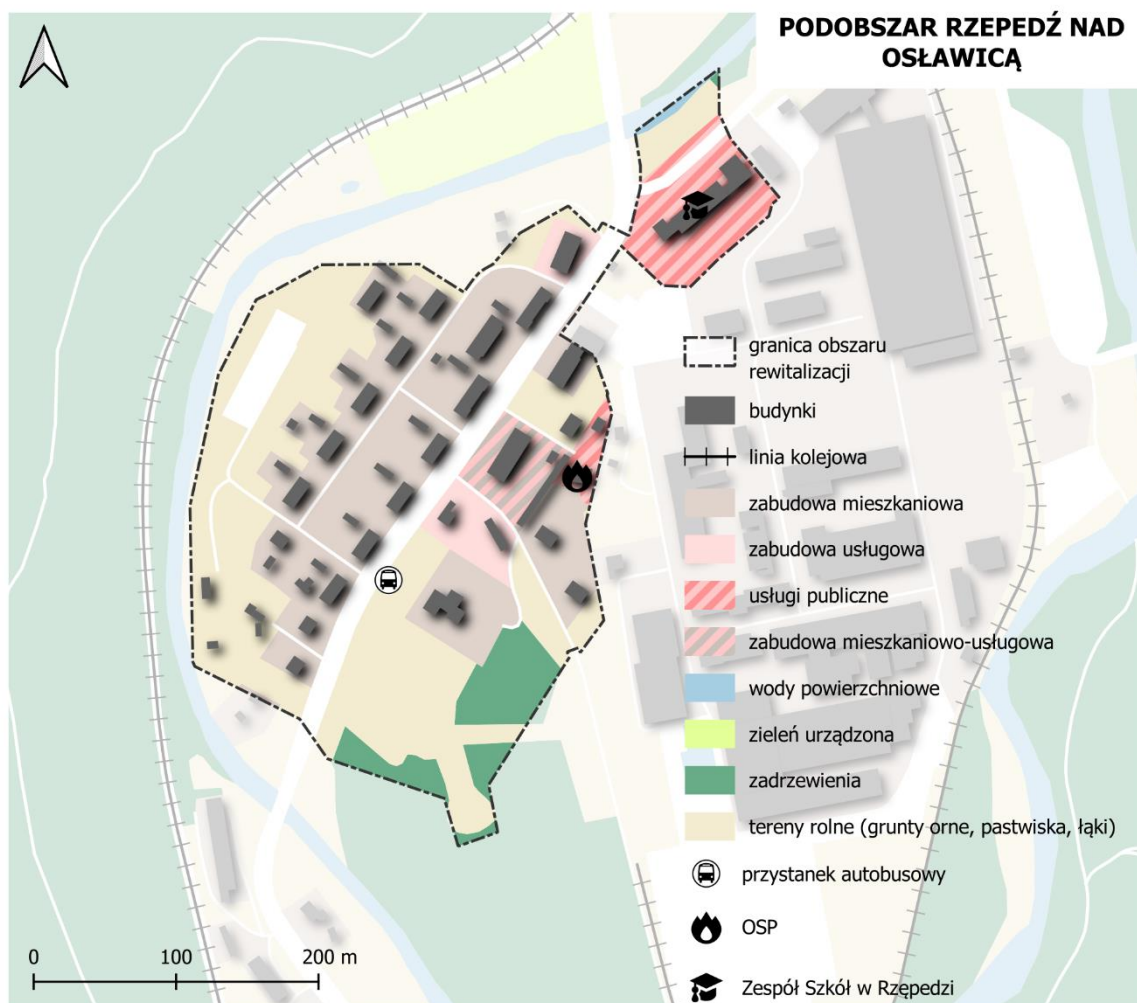
oraz domki drewniane. Ze względu na potrzeby kwaterunkowe pojawiła się w tym miejscu zabudowa blokowa, która do dziś jest wyróżnikiem miejscowości. Na terenie Rzepedzi nad Oślawicą znajdują się trzy osiedla: A, B i C.

Grafika 15 Osiedle B w Rzepedzi nad Oślawicą

Na terenie podobszaru Rzepedź nad Oślawicą zlokalizowane są takie obiekty, jak Szkoła Podstawowa oraz budynek Ochotniczej Straży Pożarnej. Wskaźnik dostępności punktów usług publicznych na 1000 jest stosunkowo korzystny i wynosi 7,5 (przy 4,5 dla całej Gminy Komańcza). Choć wynik wskaźnika dostępności terenów rekreacyjnych jest niemal równy średniej gminnej (7,5 na 1000 mieszkańców przy wartości 7,4 dla gminy), to jest on znacznie korzystniejszy od rezultatu większości porównywanych podobszarów. Niski wynik wskaźnika zaobserwowano w przypadku dostępności komunikacyjnej (jedynie 1,8% przystanków w całej gminie), natomiast wyraźny stan kryzysowy dotyczy udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. Wynosi on 82,7% i jest znacznie niższy od średniej dla Gminy Komańcza (99,0%).

Grafika 16 Podobszar Rzepedź nad Ostawicą - mapa przestrzenna

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Ostawicą
Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	4,5	7,5
Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	7,4	7,5
Dostępność komunikacyjna	100,0%	1,8%
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	99,0%	82,7%

Sfera techniczna

Wyniki wskaźników w sferze technicznej są dla podobszaru Rzepedź nad Oślawicą korzystne – na jego terenie nie znajduje się ani jeden obiekt wymagający termomodernizacji. Ze względu na dość nową metrykę miejscowości i jej przemysłowy charakter, na terenie całego podobszaru nie zidentyfikowano ani zabytku, ani pomnika przyrody.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Rzepedź nad Oślawicą
Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km ²	20,5%	0,0%
Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	0,20	0,0

Podsumowanie

Podobszar Rzepedź nad Oślawicą mierzy się z dość charakterystycznymi problemami dla miejscowości przyzakładowych. Po upadku Bieszczadzkich Zakładów Przemysłu Drzewnego Rzepedź nad Oślawicą zetknęła się z katalogiem problemów społecznych. Część z nich widoczna jest do dziś – mowa o apatii i niskiej aktywności społecznej oraz wyraźnie niekorzystnych wskaźnikach gospodarczych. Dochodzi do tego zjawisko starzenia się społeczności, skutkujące wysokim obciążeniem demograficznym. Pomimo to zaobserwowano niski, w stosunku do wielu innych obszarów gminy, poziom bezrobocia oraz całkiem korzystne wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa w podobszarze. Korzystny jest również stan wielu obiektów, o czym świadczą pozytywne rezultaty wskaźników dotyczących obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji oraz śladowej masy zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca. Niepokój budzi jednak niewielka dostępność komunikacyjna oraz wysoki udział obiektów zagrożonych hałasem.

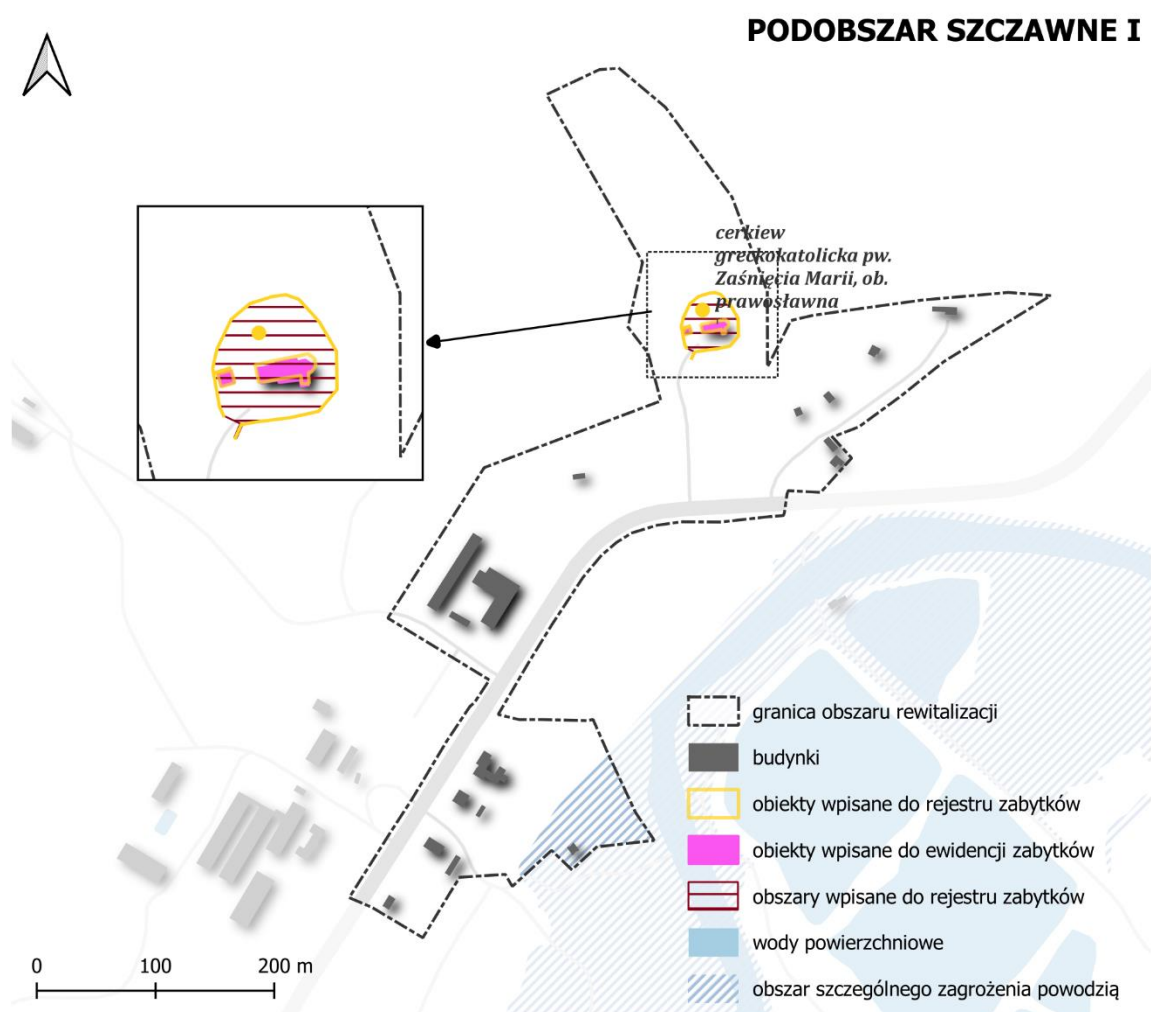
POTENCJAŁY PODOBSZARU:	NEGATYWNE ZJAWISKA W PODOBSZARZE:
- niski poziom bezrobocia - korzystne wskaźniki dotyczące bezpieczeństwa - obiekty użyteczności publicznej spełniające wymogi z zakresu energooszczędności, pozbawione szkodliwego azbestu	- wyraźnie starzejąca się społeczność - niekorzystne wskaźniki gospodarcze - wysokie obciążenie demograficzne - bardzo niska aktywność społeczna - hałas drogowy 100% budynków ogrzewanych kotłami na paliwo stałe - niski udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej

- niska dostępność komunikacyjna

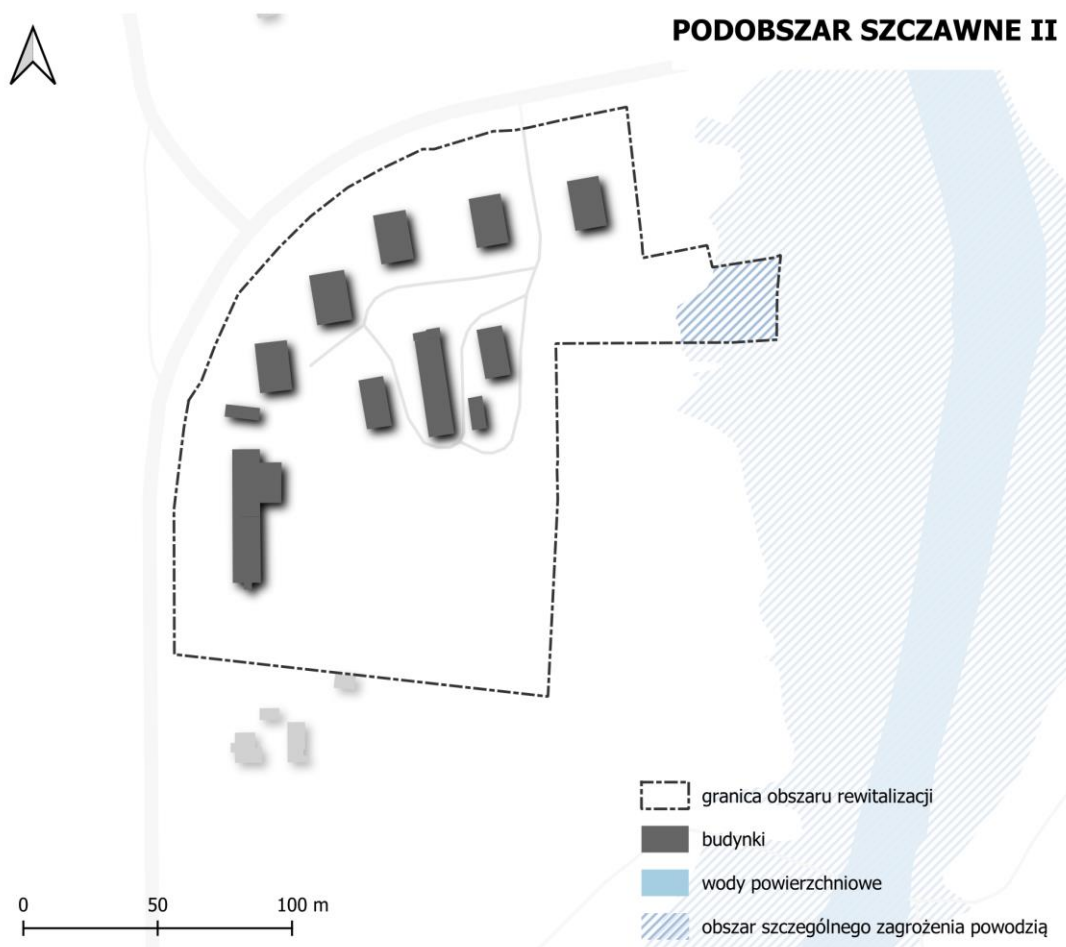
5.3 Podobszar Szczawne-Kulaszne

Nazwa	Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]	Ludność	Ludność [%]
Szczawne I	10,9	0,03%	21	0,5%
Szczawne II	2,9	0,01%	142	3,4%

Grafika 17 Podobszar rewitalizacji Szczawne I

Grafika 18 Podobszar rewitalizacji Szczawne II

Sfera społeczna

Z jednostki referencyjnej Szczawne-Kulaszne, wyodrębnione w trakcie procesu opracowania diagnozy delimitacyjnej, wyodrębniono dwa podobszary. Szczawne I obejmuje prawosławną cerkiew pw. Zaśnięcia Marii (dawna świątynia greckokatolicka) i okoliczne zabudowania, natomiast podobszar Szczawne zlokalizowany jest między drogą wojewódzką DW 892 a rzeką Osławą, gdzie zlokalizowane są zabudowania mające istotne znaczenie dla funkcjonowania wsi.

W zakresie demografii cała gmina Komańcza wykazuje ujemny przyrost naturalny na poziomie -7,6 na 1000 mieszkańców, natomiast podobszary Szczawne-Kulaszne I i II mają przyrost naturalny równy 0,0, co wskazuje na stabilność liczby mieszkańców w tych miejscowościach. Saldo migracji dla gminy jest dodatnie (3,3), podczas gdy w podobszarze I wynosi 0,0, a w podobszarze II jest ujemne (-7,0), co oznacza odpływ ludności w tym drugim podobszarze. Jeśli spojrzeć na strukturę wieku, liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w gminie wynosi 42,8 na 100 osób, w podobszarze I – 43,8, a w podobszarze II – 40,6, co sugeruje, że podobszar II ma nieco młodszą populację, a podobszar I jest lekko starszy niż średnia gminy. Liczba uczniów przypadających na 1000 mieszkańców w gminie Komańcza wynosi 79,2, w podobszarze I aż 142,9, a w podobszarze II jedynie

35,2. Oznacza to, że podobszar I charakteryzuje się dużą koncentracją młodzieży szkolnej, natomiast podobszar II – znacznie niższą.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	-7,6	0,0	0,0
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	3,3	0,0	-7,0
Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	79,2	142,9	35,2
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,8	43,8	40,6

W gminie Komańcza na 1000 mieszkańców przypada 35,2 osób bezrobotnych i 21,4 osób długotrwale bezrobotnych. W podobszarze I zarówno wskaźnik bezrobocia, jak i długotrwałego bezrobocia wynosi 47,6, co wskazuje na poważne problemy z aktywizacją zawodową. W podobszarze II wartości te są dużo niższe – odpowiednio 14,1 i 7,0 – co pokazuje, że sytuacja na rynku pracy w tym podobszarze jest znacznie lepsza.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	35,2	47,6	14,1
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	21,4	47,6	7,0

Jeśli chodzi o pomoc społeczną, liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w gminie Komańcza wynosi 17,4, w podobszarze Szczawne I aż 47,6, natomiast w podobszarze Szczawne II 7,0. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa – odpowiednio 17,6 w gminie, 47,6 w podobszarze I i 7,0 w podobszarze II. Liczba osób z przyznanymi świadczeniami z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 25,0, w podobszarze I 47,6, a w podobszarze II 14,1. Widać zatem wyraźnie, że podobszar I wymaga znacznie większego wsparcia społecznego niż podobszar II oraz na tle całej gminy.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
--	---	-----------------------------------	------------------------------------

Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	17,4	47,6	7,0
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	17,6	47,6	7,0
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tyt. Niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	25,0	47,6	14,1

W obszarze bezpieczeństwa gmina Komańcza notuje 6,4 zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców oraz 5,9 przestępstw na 1000 mieszkańców. W podobszarze I wartości te są dramatycznie wyższe (47,6 dla obu wskaźników), co wskazuje na lokalne problemy z bezpieczeństwem i ryzykiem społecznym. Wartości dla podobszaru II są bliskie średniej gminy – 7,0 dla zdarzeń drogowych i przestępstw, co oznacza względną stabilność i bezpieczeństwo.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	6,4	47,6	7,0
Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	5,9	47,6	7,0

W zakresie aktywności społecznej, liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w gminie wynosi 7,4, w podobszarze I – 0,0, co sugeruje brak lokalnej aktywności obywatelskiej, natomiast w podobszarze II – 7,0, czyli zbliżoną do średniej gminy, co może sprzyjać realizacji inicjatyw społecznych.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne-e I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	7,4	0,0	7,0

Sfera gospodarcza

W zakresie aktywności gospodarczej gmina Komańcza cechuje się liczbą 44,9 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców. Podobszar Szczawne I wykazuje nieco wyższą aktywność gospodarczą, z wartością 47,6,

co oznacza większą liczbę przedsiębiorców przypadających na mieszkańca. Natomiast podobszar Szczawne II ma znacznie niższą liczbę podmiotów gospodarczych – jedynie 14,1 na 1000 mieszkańców.

Jeśli spojrzeć na różnicę pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców, gmina Komańcza ma wartość -0,5, co oznacza niewielki ubytek podmiotów gospodarczych. Zarówno podobszar I, jak i podobszar II mają wartość równą 0,0, co wskazuje na stabilną liczbę podmiotów gospodarczych – w żadnym z podobszarów nie następuje ani znaczący przyrost, ani spadek liczby podmiotów.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych lub liczba podatników prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	44,9	47,6	14,1
Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	-0,5	0,0	0,0

Sfera środowiskowa

W zakresie sfery środowiskowej, gmina Komańcza charakteryzuje się masą zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na mieszkańca wynoszącą 323,2 kg. Podobszar Szczawne I ma nieco wyższą wartość – 334,7 kg, co oznacza większą potrzebę działań związanych z demontażem i bezpiecznym unieszkodliwianiem azbestu. Podobszar II ma znacznie niższą wartość (99,0 kg na mieszkańca), co wskazuje na mniejsze zagrożenie w tym obszarze. Jeśli spojrzeć na jakość powietrza, średnie roczne stężenie PM_{2,5} w gminie Komańcza wynosi 10,2 µg/m³. W obu podobszarach Szczawne I i II wartości te są minimalnie niższe – 10,1 µg/m³, co wskazuje na podobny, stosunkowo dobry poziom jakości powietrza w skali całego obszaru. Znaczące różnice pojawiają się w zakresie hałasu – udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym w gminie Komańcza wynosi 34,3%. W podobszarze I wartość ta jest znacznie wyższa – 85,7%, natomiast w podobszarze II wszystkie budynki mieszkalne (100%) znajdują się w strefie zagrożenia hałasem.

Pod względem sposobu ogrzewania gospodarstw domowych, udział domów ogrzewanych kotłami na paliwo stałe w gminie wynosi 62,4%. W podobszarze I jest to 80,0%, a w podobszarze II 88,9%, co

wskazuje na znaczne uzależnienie od paliw stałych, związane z wyższą emisją zanieczyszczeń lokalnych i wpływające na jakość powietrza oraz zdrowie mieszkańców.

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne I	Wartość dla podobszaru Szczawne II
Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	323,2	334,7	99,0
Średnie roczne stężenie PM2.5	10,2	10,1	10,1
Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	34,3%	85,7%	100%
Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	62,4%	80,0%	88,9%

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W zakresie dostępności usług publicznych, gmina Komańcza ma 4,5 punktu usług publicznych na 1000 mieszkańców. Podobszar Szczawne I nie posiada w ogóle takich punktów (0,0), co wskazuje na ograniczony dostęp mieszkańców do podstawowych usług w tym podobszarze. Podobszar II ma wartość 7,0, czyli wyższą niż średnia gminy, co sugeruje lepszą dostępność usług publicznych w tej części obszaru.

Pod względem dostępności terenów rekreacyjnych, gmina Komańcza osiąga 7,4 punktów na 1000 mieszkańców. W podobszarze I wskaźnik ten jest bardzo wysoki – 95,2, co oznacza dużą liczbę terenów rekreacyjnych przypadających na mieszkańca i potencjał do aktywności fizycznej i wypoczynku. W podobszarze II wartość wynosi 14,1, czyli wyższa niż średnia gminy, ale zdecydowanie niższa niż w podobszarze I.

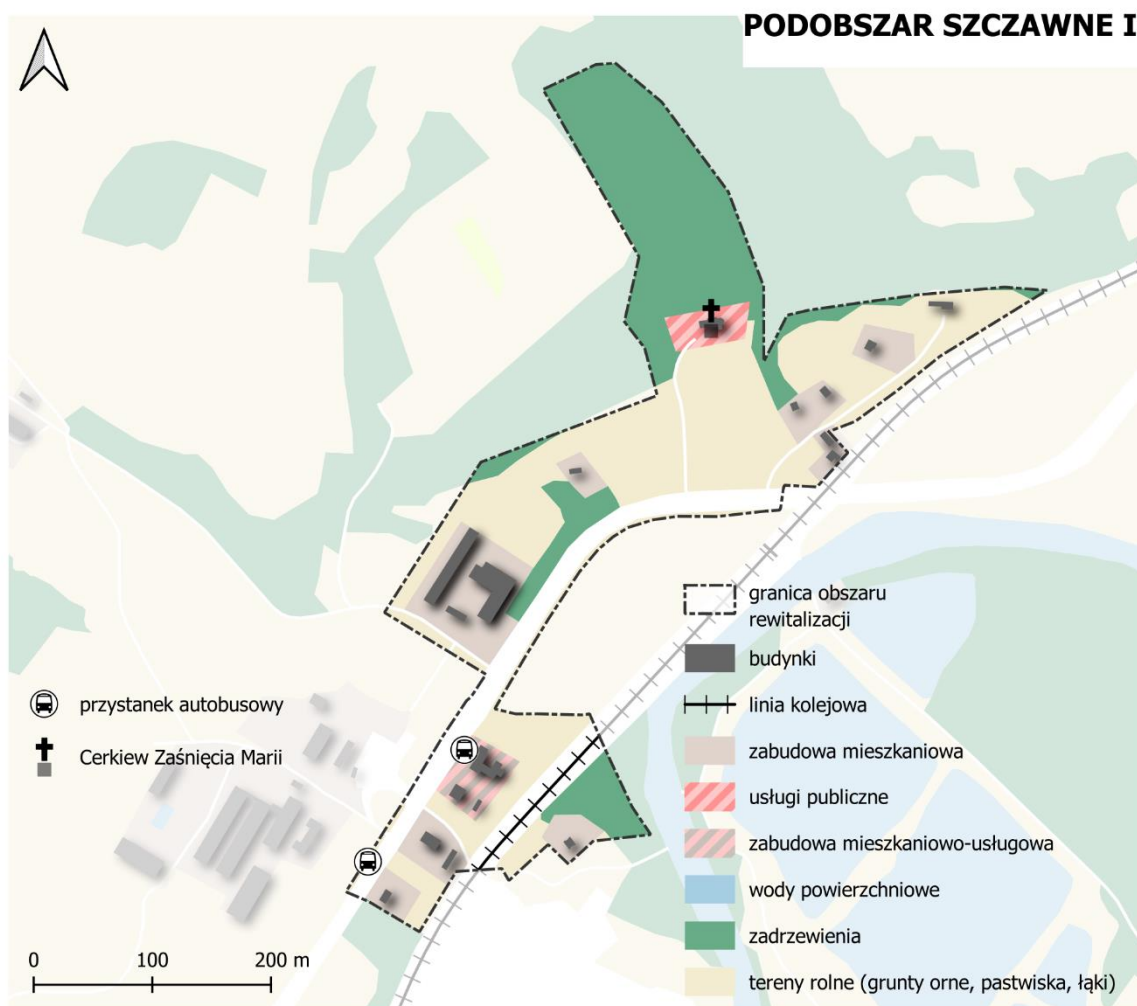
Grafika 19 Teren przy Ośrodku Kultury w Szczawnem

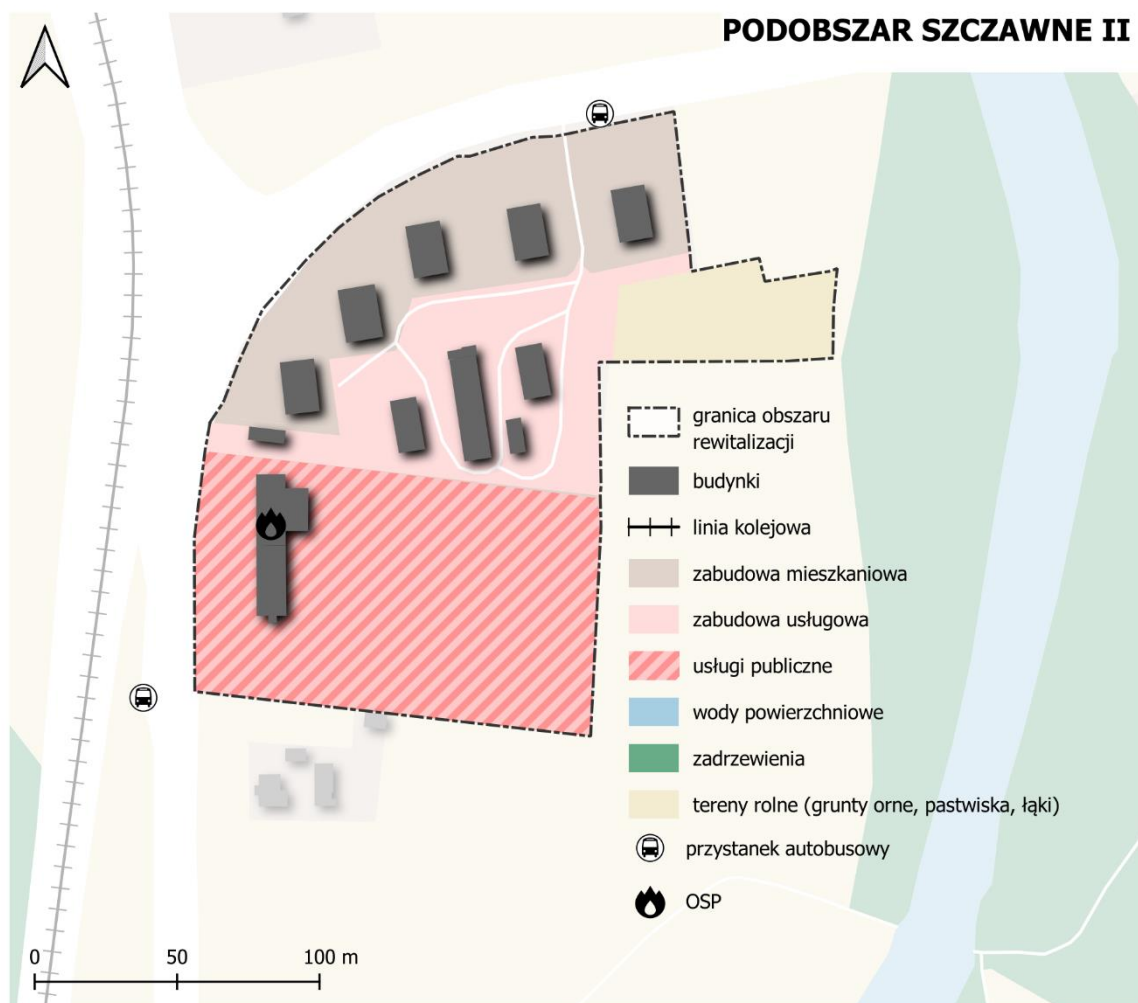
W przypadku obu podobszarów dostępność komunikacyjna jest względnie niska – wynosi bowiem po 1,8% wszystkich przystanków komunikacji zbiorowej w gminie.

Pod względem udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem, gmina Komańcza osiąga bardzo wysoki poziom 99,0%. W podobszarze I wskaźnik ten wynosi 85,9%, a w podobszarze II 90,0%, co oznacza, że pomimo pewnych różnic, obszary te zachowują dużą część terenów zielonych i biologicznie czynnych, sprzyjających zachowaniu jakości środowiska i walorów przyrodniczych.

Grafika 20 Podobszar Szczawne I - mapa przestrzenna

Grafika 21 Podobszar Szczawne II - mapa przestrzenna

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne-Kulaszne I	Wartość dla podobszaru Szczawne-Kulaszne II
Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	4,5	0,0	7,0
Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	7,4	95,2	14,1
Dostępność komunikacyjna	100,0%	1,8%	1,8%
Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	99,0%	85,9%	90,0%

Sfera techniczna

W przypadku sfery technicznej na terenie obu podobszarów zidentyfikowano stan kryzysowy, o czym świadczy wynik wskaźnika dotyczącego liczby obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km². W obu przypadkach wynosi on 100%.

Na terenie podobszaru Szczawne I zlokalizowany jest wyjątkowy zabytek, będący elementem dziedzictwa kulturowego regionu: mowa o prawosławnej Cerkwi Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy.

Grafika 22 Prawosławnej Cerkiew Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy

	Wartość referencyjna dla gminy Komańcza	Wartość dla podobszaru Szczawne-Kulaszne I	Wartość dla podobszaru Szczawne-Kulaszne II
Liczba obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji na km ²	20,5%	100%	100%
Liczba zabytków i pomników przyrody na km ²	0,20	9,19	0,00

Podsumowanie

Podobszar Szczawne-Kulaszne został podzielony na dwie części. Bardziej istotne zjawiska dotyczą podobszaru Szczawne II, ze względu na to, że zamieszkany jest on przez większą liczbę mieszkańców/interesariuszy procesu rewitalizacji (142 osoby). Na tym obszarze zdiagnozowano szereg negatywnych zjawisk w sferze społecznej – mowa tu o zjawisku starzenia się społeczeństwa, niskim saldzie migracji (będącym konsekwencją niskiej atrakcyjności osiedleńczej) oraz problemami z aktywnością mieszkańców na rynku pracy. Są one zapewne konsekwencją stagnacji gospodarczej na terenie podobszaru. Podobszar ten charakteryzuje ponadto niska aktywność społeczna mieszkańców.

Pomimo stosunkowo korzystnych wskaźników środowiskowych, uciążliwością mieszkańców II podobszaru jest zagrożenie hałasem drogowym oraz kolejowym.

POTENCJAŁY PODOBSZARU:	NEGATYWNE ZJAWISKA W PODOBSZARZE:
• Stosunkowo duża liczba uczniów w podobszarze (podobszar I) • Aktywność zawodowa mieszkańców podobszaru (podobszar I) • Wysoka dostępność terenów rekreacyjnych (podobszar I)	• Niskie saldo migracji (podobszar II) • Starzejące się społeczeństwo (podobszar II) • Wysoki wskaźnik bezrobocia, w tym długotrwałego bezrobocia (II) • Stagnacja gospodarcza (podobszar II) • Deficyty w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców podobszaru (podobszar I i II) • Niska aktywność społeczna (podobszar II) • Hałas drogowy i kolejowy (podobszar I i II)

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Biorąc pod uwagę wszelkie dane wskaźnikowe oraz opinie mieszkańców, zaprezentowana została wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji dla każdego z podobszarów rewitalizacji oraz całościowa, obejmująca obszar rewitalizacji. Poniżej załączono syntezę opinii mieszkańców dotyczącej rozwoju Gminy Komańcza, która zamieszczona została w Strategii Rozwoju Gminy Komańcza na lata 2022-2030:

Przebadana grupa respondentów za główny kierunek rozwoju Gminy Komańcza uznała szeroko pojęty rozwój ruchu turystycznego oraz agroturystyki wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Drugim kierunkiem, na który gmina powinna stawiać, jest tworzenie atrakcyjnych warunków dla przedsiębiorców, co z kolei będzie przekładać się na nowe miejsca pracy. Wskazane kierunki działań odpowiadają zdiagnozowanym przez mieszkańców problemom.

Wizja obszaru rewitalizacji

Podobszar Komańcza:

Podobszar Komańcza jest miejscem tętniącym życiem, mającym atrakcyjną ofertę spędzania czasu zarówno dla mieszkańców, jak i licznie odwiedzających podobszar wczasowiczów. Mieszkańcy stanowią społeczność aktywną, zintegrowaną, korzystającą ze zwiększającej się atrakcyjności turystycznej okolicy. Podobszar staje się miejscem pielęgnowania autentycznego dziedzictwa kulturowego, utrzymując status i centrum administracyjnego gminy.

Podobszar Rzepedź:

Podobszar Rzepedź pozostaje częścią spokojnej i bezpiecznej wsi o niepodważalnych walorach środowiskowych. Jej mieszkańcy stanowią zwartą i zżytą społeczność, mającą możliwość korzystania z dostępności terenów rekreacyjnych i szerszej oferty kulturalnej, proponowanej przez gminę.

Rzepedź nad Osławicą:

Mieszkańcy Rzepedzi nad Osławicą korzystają z ożywienia gospodarczego, stając się społecznością aktywną oraz zintegrowaną. Jest to skutkiem zwiększającej się liczby wydarzeń kulturalnych i animujących, również tych wzmacniających tożsamość i świadomość dziedzictwa kulturowego. Korzystają chętnie z przeznaczonych na ich potrzeby obiektów i przestrzeni.

Szczawne-Kulaszne:

Mieszkańcy podobszarów Szczawne-Kulaszne są społecznością żyjącą w bezpiecznej i spokojnej okolicy. Stanowią zintegrowaną społeczność. Zwiększająca się atrakcyjność turystyczna gminy wpływa na aktywność gospodarczą i ożywienie na rynku pracy – czego beneficjentami są właśnie osoby zamieszkujące podobszar.

POTENCJAŁY CAŁEGO OBSZARU REWITALIZACJI:	NEGATYWNE ZJAWISKA CAŁEGO OBSZARU REWITALIZACJI:
- Atrakcyjność krajobrazowa - Dziedzictwo kulturowo-historyczne obszaru - Stosunkowo korzystne wskaźniki środowiskowe - Względnie niski poziom bezrobocia, korzystne wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej mieszkańców	- Niska aktywność społeczna, potrzeba działań aktywizacyjnych - Starzejące się społeczeństwo - Niepokojące wskaźniki demograficzne - wysokie obciążenie demograficzne - stagnacja gospodarcza - ograniczona dostępność terenów rekreacyjnych

Wizja obszaru rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji:

Komańcza jest jednocześnie miejscem zarówno przyjemnym do życia, jak i atrakcyjnym turystycznie. Mieszkańcy podobszaru stanowią aktywną i zintegrowaną społeczność, dumną z dziedzictwa kulturowego okolicy. Dzięki dostępnym obiektom oraz przestrzeniom okolica staje się atrakcyjnym miejscem do życia, chętnie odwiedzanym przez turystów, poszukujących bieszczadzkiej autentyczności. Zwiększenie ruchu turystycznego jest stymulatorem rozwoju gospodarczego podobszaru.

7. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Dwa cele strategiczne oraz przyporządkowane im kierunki działań obejmują swoim zakresem każdą z analizowanych sfer – społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Realizacja zaproponowanych celów ma przyczynić się do ożywienia, rewaloryzacji i odnowy obszaru rewitalizacji.

Cel strategiczny rewitalizacji 1

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze

Cel strategiczny rewitalizacji 2

Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom

Poniżej zestawiono cele strategiczne rewitalizacji wraz z przyporządkowanymi kierunkami działań:

Cel strategiczny rewitalizacji 1		Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze
1.1	Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych	
1.2	Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu	
1.3	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego	
Cel strategiczny rewitalizacji 2		Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom
2.1	Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców	
2.2	Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców	
2.3	Rewitalizacja obiektów zabytkowych	
2.4	Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności, energooszczędności	

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze	1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych 1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu 1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego	– Niska aktywność społeczna – Stagnacja gospodarcza – Starzejące się społeczeństwo – Obciążenie demograficzne – Niska dostępność obiektów i terenów rekreacyjnych	– Atrakcyjność turystyczna obszaru – Bogate dziedzictwo kulturowe – Korzystne wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej mieszkańców	– Zwiększenie aktywności społecznej i integracji międzypokoleniowej – Zwiększenie atrakcyjności turystycznej – Stymulacja rozwoju gospodarczego – Wzrost udziału mieszkańców w działaniach społecznych
Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom	2.1 Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców 2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców. 2.3 Rewitalizacja obiektów zabytkowych 2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności, energooszczędności	– Niska aktywność społeczna – Niska dostępność obiektów i terenów rekreacyjnych – Deficyty w zakresie dostępności i energooszczędności punktów użyteczności publicznej	– Dziedzictwo kulturowe, mnogość interesujących obiektów i zabytków – Względnie korzystne wyniki wskaźników środowiskowych – Zidentyfikowana potrzeba	- Poprawa jakości i dostępności obiektów oraz przestrzeni publicznych - Znaczne zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru - Zachowanie i promocja

Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane zjawiska kryzysowe	Identyfikowane potencjały	Spodziewane efekty
		– Brak miejsc spotkań mieszkańców obszaru	wspólnych przestrzeni integracyjnych	dziedzictwa kulturowego
			– Istniejące obiekty o potencjale rewitalizacyjnym	

8. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poniżej przedstawiony został wykaz kart projektów, które bezpośrednio odpowiadają na potrzeby i deficyty zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji. Ich kolejność została uporządkowana zgodnie z podobszarami, na których realizowane będą działania o charakterze rewitalizacyjnym – począwszy od projektów obejmujących swoim zasięgiem cały obszar rewitalizacji w Gminie Komańcza. Poniżej zamieszczono listę projektów przyporządkowanych do konkretnych podobszarów:

Nr projektu	Nazwa projektu	OR
1	Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.	Dla całego OR
2	Plenery malarskie przy prawosławnych i greckokatolickich cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.	Dla całego OR
3	Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.	OR Komańcza
4	Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	OR Komańcza
5	Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.	OR Komańcza
6	„Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza	OR Komańcza
7	Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	OR Rzepedź
8	Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	OR Rzepedź
9	HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza	OR Rzepedź
10	Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Osławicą	OR Rzepedź nad Osławicą
11	Warsztaty tworzenia krywulek i pisania ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.	OR Szczawnem
12	Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawnem, KGW Szczawnem i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.	OR Szczawnem

8.1 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne dla całego Obszaru Rewitalizacji

Projekt 1 - Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2028	
Nazwa wnioskodawcy (Wnioskodawca jest równocześnie realizatorem projektu i ponosi pełną odpowiedzialność w zakresie prawnym i finansowym za realizację przedsięwzięcia)	
O osoba fizyczna (proszę zaznaczyć bez podawania danych)	O inny podmiot, dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych (proszę o podanie nazwy): Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Dzięki rewitalizacji budynku dawnego kina Mozaika w Rzepedzi przywrócone zostanie miejsce spotkań i integracji społeczeństwa. W budynkach w ramach przedsięwzięcia organizowane będą różne spotkania i ogólnodostępne wydarzenia, które sprzyjać będą integracji i aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji w każdym wieku. Projekt jest bezpośrednią odpowiedzią na takie problemy, jak brak integracji społecznej, aktywności mieszkańców podobszaru, zwiększy ponadto ich możliwość obcowania z kulturą. Zredukuje ponadto braki w zakresie dostępności do obiektów użyteczności publicznej.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Rozwój usług instytucji kultury poprzez przebudowę i wyposażenie obiektu dawnego kina „Mozaika” w Rzepedzi, a także promowanie dziedzictwa kulturowego poprzez utworzenie Izby Kultury i Tradycji Łemkowskiej oraz prace restauratorskie i konserwatorskie przy zabytkowych cerkwiach.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
W ramach realizacji przedsięwzięcia wykonana zostanie kompleksowa przebudowa istniejącego budynku dawnego kina Mozaika w Rzepedzi wraz z dostosowaniem go do obecnie obowiązujących przepisów technicznych oraz wykonanie rozbudowy od strony południowo-wschodniej o zaplecze kuchenne oraz kotłownię. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje także zmianę sposobu użytkowania z przebudową i nadbudową budynku mieszkalno-gospodarczego na „Izbę Kultury i Tradycji Łemkowskiej”.	

W ramach przedsięwzięcia przeprowadzone zostaną prace restauratorskie i konserwatorskie przy zabytkowych cerkwiach. Wszystkie prace na obiektach zabytkowych będą podlegały odpowiednim uzgodnieniom i pozwoleniom konserwatorskim.

Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze (m.in. parafie, klasztory, nadleśnictwa itp.). Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.

Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)

38-542 Rzepedź osiedle A 18, działka nr ewid. 165/47 i 165/26 obręb 0019 Rzepedź (Mozaika)

38-543 Komańcza 214, działka nr 106/8 obręb Komańcza (Izba Kultury i Tradycji Łemkowskiej)

38-542 Rzepedź 9, działka nr 29 obręb Rzepedź (greckokatolicka cerkiew w Rzepedzi)

38-542 Szczawne 37A, działka nr 18/17 obręb Szczawne (prawosławna cerkiew w Szczawnem)

38-543 Komańcza 235, działka nr 64/25 obręb Komańcza (prawosławna cerkiew w Komańcy)

Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)

Tak, projekt jest przedsięwzięciem partnerskim.

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

W ramach realizacji przedsięwzięcia w budynku dawnego kina Mozaika w Rzepedzi zaprojektowano podjazd dla osób niepełnosprawnych. Prace restauratorskie i konserwatorskie na zabytkach nie będą obejmować prac budowlanych i ingerencji z obiektów zabytkowe pod względem dostępności.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
		10 000 000,00zł	5 000 000,00 zł Projekt partnerski

Łączna wartość przedsięwzięcia

15 000 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu

Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem – 3 szt.

Liczba osób uczestniczących w szkoleniach - 100 osób/rocznie

Wskaźniki rezultatu

Liczba osób mogących uczestniczyć w warsztatach, szkoleniach oraz korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej/kulturalnej/turystycznej – 1000 osób.

Projekt 2 - Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.

Rodzaj projektu	
	O projekt miękki (społeczny)
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.	
Termin realizacji przedsięwzięcia (w latach)	
2025-2030	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Organizacja plenerów malarskich dla mieszkańców obszarów rewitalizacji, będzie okazją do aktywnego spędzenia czasu na świeżym powietrzu. W spotkaniach będą mogły wziąć udział osoby w każdym wieku. Uczestnicy poprzez udział w takim wydarzeniu będą mogli rozwinąć swój talent plastyczny oraz poszerzyć wiedzę i pasję do malarstwa. Plenery malarskie będą okazją do integracji międzypokoleniowej i aktywizacji społeczeństwa. Stanowi odpowiedź na brak integracji społecznej, możliwości spotkań i integracji międzypokoleniowej.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów rewitalizacji.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
Plenery malarskie zostaną przeprowadzone w najbliższym otoczeniu cerkwi w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem. Plenery malarskie poprowadzi doświadczony artysta, plastyk. W ramach przedsięwzięcia zostanie zorganizowanych kilka spotkań. Organizacja plenerów malarskich: - wynagrodzenie dla prowadzącego plenery malarskie, - zakup materiałów niezbędnych do przeprowadzenia plenerów, - zakup produktów spożywczych do przygotowania poczęstunku dla uczestników wydarzenia, - zakup naczyń jednorazowych.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	
38-542 Rzepedź 9, działka nr 29 obręb Rzepedź (greckokatolicka cerkiew w Rzepedzi) 38-542 Szczawnem 37A, działka nr 18/17 obręb Szczawnem (prawosławna cerkiew w Szczawnem)	

38-543 Komańcza 235, działka nr 64/25 obręb Komańcza (prawosławna cerkiew w Komańczy)

Czy projekt został zgłoszony/będzie zgłaszany do strategii terytorialnej (właściwej strategii ZIT lub IIT)?

NIE (będzie zgłaszany w ramach strategii ponadlokalnej)

Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)

NIE

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIENI ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Teren, na którym odbędą się plenery malarskie będzie dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
--	---------------------------------	---	----------------------------

7 000,00 zł	0,00	0	0,00
Łączna wartość przedsięwzięcia			
7 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru) odnosi się do wszystkich tych produktów, które powstały w trakcie realizowania przedsięwzięcia). Produktem jest bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami, Liczba uczestników – 30 osób (lista obecności)			
Wskaźniki rezultatu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru) Rezultatem jest bezpośredni wpływ zrealizowanego przedsięwzięcia na otoczenie społeczno - ekonomiczne, uzyskany z chwilą zakończenia realizacji projektu bądź w okresie późniejszym, Liczba powstałych prac plastycznych – 30 szt. (fotorelacja)			

8.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobzar Komańcza

Projekt 3 Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2028	
Nazwa wnioskodawcy (Wnioskodawca jest równocześnie realizatorem projektu i ponosi pełną odpowiedzialność w zakresie prawnym i finansowym za realizację przedsięwzięcia)	
	Gmina Komańcza/Gmina Baligród
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Rewitalizacja przestrzeni publicznej sprzyjać będzie aktywizacji i integracji społeczeństwa. Mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli spotkać się i spędzić czas na świeżym powietrzu w otoczeniu przyrody. Jest odpowiedzią na fundamentalny problem mieszkańców obszaru rewitalizacji, czyli braku dostępności do terenów rekreacyjnych. Jego realizacja zwiększy ponadto atrakcyjność turystyczną gminy, co pośrednio może przyczynić się do ożywienia gospodarczego.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej celem stworzenia miejsca rekreacji i nadania jej nowych funkcji edukacyjnych, społecznych, rekreacyjnych i kulturalnych.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmie zagospodarowanie przestrzeni publicznej „Park Komańcza Letnisko” jako atrakcyjne centrum Komańczy. W ramach zadania utworzony zostanie park rekreacyjno-sensoryczny. Zagospodarowana zostanie przestrzeń publiczna celem stworzenia miejsca rekreacji „Panorama Komańczy”. Na części działki nr ew. 652/2 projektuje się wiatę w konstrukcji stalowej, wykończoną elementami drewnianymi, wolnostojącą pełniącą funkcję tarasu widokowego położonej bezpośrednio przy ciągu pieszym (ścieżce przyrodniczo-historycznej). Planuje się także urządzenie przestrzeni ogólnodostępnych terenów na obszarze rewitalizacji.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	
Komańcza, działki nr 428/2, 428/3, 428/4, 432, 652/2, 438/3, 209/3, 503/9, 503/4, 503/5 obręb Komańcza	

Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)

Tak, projekt jest przedsięwzięciem partnerskim.

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania**W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:**

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Rewitalizowana przestrzeń będzie wolna od barier komunikacyjnych. Z ogólnodostępnych przestrzeni będą mogły korzystać osoby z psami asystującymi.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia :

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
		8 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł

			Projekt partnerski
Łączna wartość przedsięwzięcia			
15 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu (wielkość wskaźnika wraz ze sposobem pomiaru) odnosi się do wszystkich tych produktów, które powstały w trakcie realizowania przedsięwzięcia). Produktem jest bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami. Liczba osób korzystających z ogólnodostępnych przestrzeni publicznych - 2000 osób/rocznie			
Wskaźniki rezultatu Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej/kulturalnej/turystycznej – 2000 osób.			

Projekt 4 - Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2035	
Nazwa wnioskodawcy	
O osoba fizyczna (proszę zaznaczyć bez podawania danych)	O inny podmiot, dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych (proszę o podanie nazwy): Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
W budynku SPZPOZ planuje się przeprowadzenie m.in. termomodernizacji, która znacząco zredukuje straty ciepła i oszczędność energii.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Modernizacja budynku SPZPOZ w Komańczy zmniejszy koszty utrzymania budynku związane z ogrzewaniem i zużyciem energii elektrycznej.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
W ramach realizacji przedsięwzięcia wykonana zostanie modernizacja budynku SPZPOZ wraz z dostosowaniem go do obecnie obowiązujących przepisów technicznych. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia obejmował będzie m.in.: - przebudowę budynku, - termomodernizację budynku, - wymianę źródła ciepła, - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, - wymianę pokrycia dachowego, - montaż instalacji fotowoltaicznej, - docieplenie budynku.	

Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)

38-543 Komańcza 161

Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)

Nie

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Budynek będzie dostosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	2 000 000,00 zł	0
Łączna wartość przedsięwzięcia			
2 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu			
Liczba budynków poddanych rewitalizacji – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu			
Liczba osób korzystających z obiektu – 3000 osób rocznie			

Projekt 5 - Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2035	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Budynek gminny zostanie rozbudowany, przebudowany, nadbudowany i nadane mu zostaną nowe funkcje. Dzięki temu w obszarze rewitalizacji stworzone zostanie miejsce sprzyjające rozwojowi społecznemu i gospodarczemu społeczności. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia dostępności do budynków użyteczności publicznej oraz pośrednio przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej i gospodarczej.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Przystosowanie budynku gminnego do pełnienia nowych funkcji.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
Budynek przewidziany do rozbudowy, przebudowy, nadbudowy i zmiany sposobu użytkowania jest obiektem dwukondygnacyjnym (parter + piętro), bez podpiwniczenia, o wymiarach 42,20 x 16,60 m, dach stromy wielospadowy kryty blachodachówką (poddasze nieużytkowe). Budynek obecnie wykonany jest w stanie surowym zamkniętym. Wykonane są ściany zewnętrzne oraz wewnętrzne ściany konstrukcyjne, wewnętrzna klatka schodowa trzybiegowa i dach konstrukcji drewnianej konstrukcji płatwiowo-kleszczowej z płatwią kalenicową. Wstawiona jest stolarka okienna i drzwi zewnętrzne. Teren wokół budynku jest niezagospodarowany – brak jest podestów w i schodów wejściowych oraz chodników i dróg dojazdowych. Budynek podłączony jest do kanalizacji gminnej oraz doprowadzona jest energia elektryczna. Wejście główne usytuowane jest centralnie w elewacji południowej. Obiekt połączony jest łącznikiem ze szkolną salą gimnastyczną. Projektowana przebudowa, rozbudowa i nadbudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku. W ramach projektowanej rozbudowy budynku zaprojektowano dobudowę dwóch klatek schodowych, które będą obsługiwać wszystkie kondygnacje oraz wiatrołapu przy wejściu do projektowanej windy. Nadbudowa budynku polega na wykonaniu szybu windy dostępnej z poziomu wszystkich kondygnacji budynku. Budynek w całości dostępny będzie dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich (projektowana winda osobowa). Obiekt zostanie odpowiednio wyposażony.	

Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Realizacja inwestycji przeznaczona jest na działkach nr ewid. 55/1, 56/3, 56/8 i 535/1 w m. Komańcza.
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)
Nie
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania
W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ: a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia, c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku. PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU: Budynek w całości dostępny będzie dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich (projektowana winda osobowa).
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	5 000 000,00 zł	0
Łączna wartość przedsięwzięcia			
5 000 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Wskaźniki produktu			
Liczba budynków poddanych rewitalizacji – 1 szt.			
Wskaźniki rezultatu			
Liczba osób korzystających z obiektu – 500 osób rocznie			

Projekt 6 - „Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza

Rodzaj projektu	
	Projekt miękkiej (społecznej)
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
„Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2030 (wydarzenie cykliczne, dwa razy w roku.)	
Nazwa wnioskodawcy	
Fundacja Centrum Rozwoju Offka we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Komańczy oraz lokalnymi organizacjami, parafiami.	
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Problem alkoholizmu występuje na terenie gminy, niestety brakuje inicjatyw promujących trzeźwość, aktywność i wspólnotę w przyjaznej, kulturalnej formie. Przez organizację tego typu wydarzeń istnieje nadzieja na stworzenie wspólnoty i zaprezentowanie osobom poszkodowanym nałogiem innych wartości i innej drogi życia.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Promocja trzeźwego, aktywnego i wspólnotowego stylu życia wśród mieszkańców Gminy Komańcza poprzez działania artystyczne, edukacyjne i integracyjne.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
Organizacja corocznego wydarzenia „Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” (koncerty, warsztaty, strefa rodzin). Zajęcia muzyczne, artystyczne i sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Spotkania z artystami promującymi trzeźwość i rozwój osobisty. Pokazy sportowe i zajęcia capoeira / karate. Warsztaty profilaktyczne o zdrowym stylu życia i komunikacji w rodzinie. Możliwość występów lokalnych artystów i grup nieformalnych.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	
Komańcza 85 – teren K85 Bazy Noclegowej	
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)	

Fundacja Centrum Rozwoju Offka we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Komańczy oraz lokalnymi organizacjami, parafiami.

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Teren i scena dostępne dla osób poruszających się na wózkach.

Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia :

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
30 000,00 zł Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) / NOWEFIO, Narodowe Centrum Kultury –	0	0	0

Programy grantowe, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), Środki z Partnerstw Lokalnych i NGO, Programy rządowe i resortowe.			
Łączna wartość przedsięwzięcia			
30 000,00 zł			
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji			
Liczba uczestników wydarzeń, warsztatów i koncertów: 300 osób / rok, raport z wydarzenia			

8.3 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobzar Rzepedź

Projekt 7 - Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2035	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Wybudowany budynek będzie pełnił funkcję świetlicy wiejskiej, w której lokalna społeczność będzie organizować różne spotkania i wydarzenia: warsztaty, spotkania wiejskie, wydarzenia okolicznościowe. Stworzona zostanie przestrzeń do integracji i aktywizacji społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji. Obiekt będzie mógł też pełnić funkcję siedziby Koła Gospodyń Wiejskich. Budynek dotychczas pełniący funkcję świetlicy wiejskiej w Rzepedzi jest w złym stanie technicznym i nie nadaje się do dalszego użytkowania. Realizacja projektu zapewni zwiększenie dostępności do obiektów przeznaczonych na działania społeczne i aktywizacyjne, co stanowi ogromny problem mieszkańców podobzaru.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Budowa budynku świetlicy wiejskiej w celu poprawy jakości życia mieszkańców, ich aktywizacji i integracji.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
W ramach realizowanego przedsięwzięcia zostanie wybudowany i wyposażony budynek gminny, przeznaczony do użytkowania przez lokalną społeczność. Budynek będzie odpowiednio przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obiekt wybudowany zostanie zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami. W budynku znajdzie się m.in. sala spotkań, pomieszczenie socjalne, toalety oraz odpowiednio wyposażone zaplecze kuchenne, które umożliwi przygotowywanie posiłków i organizowanie np. warsztatów kulinarnych. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmuje także infrastrukturę towarzyszącą i zagospodarowanie terenu wokół budynku.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	

Miejscowość Rzepedź, działki nr 12/1, 12/2, 13, 15, obręb Rzepedź			
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)			
Nie			
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ: a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia, c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku. PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU: Budynek będzie przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	800 000,00 zł	0
Łączna wartość przedsięwzięcia			

800 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu

Liczba obiektów zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

Liczba osób korzystających z obiektu – 300 osób rocznie

Projekt 8 – Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2035	
Nazwa wnioskodawcy	
O osoba fizyczna (proszę zaznaczyć bez podawania danych)	O inny podmiot, dot. instytucji, organizacji pozarządowych, osób prawnych (proszę o podanie nazwy): Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Budynek gminny zostanie rozbudowany, przebudowany, nadbudowany i nadane mu zostaną nowe funkcje. Dzięki temu w obszarze rewitalizacji stworzone zostanie miejsce sprzyjające rozwojowi społecznemu i gospodarczemu społeczności.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	

Przystosowanie budynku gminnego do pełnienia nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych, gospodarczych i kulturalnych.
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia
Budynek przewidziany do rozbudowy, przebudowy, nadbudowy i zmiany sposobu użytkowania usytuowany jest w podobszarze rewitalizacji Rzepedź nad Ośławicą na działce nr 167/11 obręb Rzepedź. Obiekt zostanie zrewitalizowany, odpowiednio wyposażony i dostosowany do pełnienia nowych funkcji.
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)
38-542 Rzepedź 22A, działka nr 167/11 obręb Rzepedź
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)
Nie
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ: a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Budynek zostanie przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:

pochozące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochozące ze źródeł prywatnych	pochozące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochozące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	1 000 000,00 zł	0

Łączna wartość przedsięwzięcia

1 000 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu:

Liczba budynków poddanych rewitalizacji – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

Liczba osób korzystających z obiektu – 500 osób rocznie

Projekt 9 - HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza

Rodzaj projektu	
	O projekt miękkiej (społecznej)
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2030	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
HARASYMIADA, czyli impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza odbywać się będzie w budynku dawnego kina Mozaika w Rzepedzi, który po rewitalizacji ponownie będzie ogólnodostępnym miejscem spotkań i aktywizacji mieszkańców objętych GPR. Poprzez organizację tego wydarzenia nastąpi integracja lokalnej społeczności oraz aktywizacja osób w każdej grupie wiekowej. HARASYMIADA to cykliczna impreza poświęcona twórczości poety Jerzego Harasymowicza, w której uczestniczą mieszkańcy Gminy, zarówno osoby starsze, jak i młodzież oraz dzieci. Wydarzenie jest okazją do wyjścia z domu i integracji międzypokoleniowej. Organizacja tego wydarzenia jest istotna z perspektywy problemów mieszkańców podobszaru, związanych z niską aktywnością i integracją społeczną, niesatysfakcjonującą ofertą kulturalną. Zwiększy także atrakcyjność obszaru.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Organizacja HARASYMIADY pozwoli na kultywowanie twórczości oraz pamięci o poecie Jerzym Harasymowiczu wśród lokalnej społeczności i innych osób. Uczestnicy poprzez udział w wydarzeniu kulturalnym będą mogli się spotkać i wspólnie zetknąć z poezją.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
HARASYMIADA odbędzie się w okresie jesiennym. Podczas wydarzenia recytowane będą wiersze Jerzego Harasymowicza, dzieci i młodzież z terenu objętego rewitalizacją przedstawią montaż słowno-muzyczny. Następnie odbędą się prelekcje poświęcone poecie oraz rozmowy i wspomnienia o twórcy. Ostatnim punktem wydarzenia będą koncerty zaproszonych artystów, którzy zaprezentują m.in. poezję śpiewaną. Wydarzenie będzie poprzedzone konkursem plastycznym o tematyce przyrodniczej, zorganizowanym dla dzieci i młodzieży. Wręczenie nagród odbędzie się podczas HARASYMIADY w zrewitalizowanym budynku dawnego kina Mozaika w Rzepedzi.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	

38-542 Rzepedź osiedle A 18

Czy projekt został zgłoszony/będzie zgłaszany do strategii terytorialnej (właściwej strategii ZIT lub IIT)?**NIE (będzie zgłaszany w ramach strategii ponadlokalnej)****Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)****NIE****Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania****W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:**

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIENIŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Budynek dawnego kina Mozaika po rewitalizacji będzie posiadał podjazd dla osób niepełnosprawnych. W wydarzeniu jakim będzie HARASYMIADA będą mogły wziąć udział osoby ze szczególnymi potrzebami.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
22 000,00 zł	0,00	0,00	0,00 zł

Łączna wartość przedsięwzięcia
22 000,00 zł
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
Wskaźniki produktu
Liczba uczestników HARASYMIADY – 200 osób
Wskaźniki rezultatu
Liczba uczestników HARASYMIADY – 200 osób
Liczba powstałych prac plastycznych – 20 szt.

22 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu

Liczba uczestników HARASYMIADY – 200 osób

Wskaźniki rezultatu

Liczba uczestników HARASYMIADY – 200 osób

Liczba powstałych prac plastycznych – 20 szt.

8.4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobzar Rzepedź nad Oślawicą

Projekt 10 - Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Oślawicą

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Oślawicą	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2035	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Zrewitalizowana przestrzeń publiczna z infrastrukturą sportową i rekreacyjną zachęci mieszkańców obszarów rewitalizacji do częstszego korzystania z niej. Sprzyjać to będzie integracji społeczeństwa oraz zwiększeniu wykonywania różnych form aktywności na świeżym powietrzu przez osoby w każdym wieku.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w celu poprawę jakości zdrowia i życia mieszkańców.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
W ramach realizowanego przedsięwzięcia zmodernizowana zostanie infrastruktura sportowa, rekreacyjna i towarzysząca na boisku sportowym, kortach tenisowych i placu zabaw znajdujących się w podobzarcie rewitalizacji Rzepedź nad Oślawicą. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia obejmie m.in.: - odnowienie nawierzchni, - wymianę i uzupełnienie wyposażenia, - wymianę ogrodzenia, - zakup i montaż nowych urządzeń, - odnowę i montaż dodatkowych elementów małej architektury.	
Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)	
Realizacja inwestycji przeznaczona jest na działkach nr ewid. 172/42, 172/7, 172/45 obręb Rzepedź.	

Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)

Nie

Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ:

wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

- a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,
- c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:

Realizatorzy gwarantują pełną dostępność obiektów w zakresie dostępności architektonicznej.

Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:

pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	600 000,00 zł	0
Łączna wartość przedsięwzięcia			

700 000,00 zł

Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu

Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,55 ha

Wskaźniki rezultatu

Liczba osób korzystających z obiektów – 600 osób rocznie

8.5 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne – podobszar Szczawne-Kulaszne

Projekt 11 - Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.

Rodzaj projektu	
	O projekt miękkki (społeczny)
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.	
Termin realizacji przedsięwzięcia (w latach)	
2025-2030	
Nazwa wnioskodawcy	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Organizacja warsztatów tworzenia krywulek i pisanie ikon dla mieszkańców obszarów rewitalizacji, będzie okazją do twórczego spędzenia czasu w zrewitalizowanym budynku siedziby Ośrodka Kultury w Szczawnem. Uczestnicy warsztatów będą mogli poznać tajniki tworzenia tradycyjnej komanieckiej krywulki, i pisanie ikon rozwijając umiejętności manualne, zapoznać się z kulturą i tradycjami łemkowskimi. Warsztaty będą okazją do wyjścia z domu, integracji międzypokoleniowej i aktywizacji społeczeństwa zamieszkującego obszary rewitalizacji. Realizacja projektu rozwiąże problem niskiej aktywności i integracji społecznej osób zamieszkujących podobszar.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia: np. rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki. Rewitalizacja obiektów infrastrukturalnych i budynków w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych	
Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja i integracja mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz kultywowanie kultury i tradycji łemkowskich.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon zostaną poprowadzone przez instruktorów posiadających wiedzę i doświadczenie w tej dziedzinie. Udział w zajęciach będą mogły wziąć osoby starsze, seniorzy, osoby w średnim wieku i młodzież. Planuje się przeprowadzenie warsztatów w grupie liczącej do 10 osób. Na warsztatach uczestnicy zapoznają się z historią tworzenia krywulki, pisanie ikon i technikami ich wykonania. Pod okiem prowadzącego, każdy uczestnik będzie mógł samodzielnie stworzyć swoją krywulkę i ikonę. Organizacja warsztatów tworzenia krywulek i pisanie ikon: - wynagrodzenie dla prowadzącego warsztaty, - zakup materiałów niezbędnych do przeprowadzenia warsztatów, - zakup produktów spożywczych do przygotowania poczęstunku dla uczestników warsztatów, - zakup naczyń jednorazowych.	

Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)			
38-542 Szczawne 32			
Czy projekt został zgłoszony/będzie zgłaszany do strategii terytorialnej (właściwej strategii ZIT lub IIT)?			
NIE (będzie zgłaszany w ramach strategii ponadlokalnej)			
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)			
NIE			
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ: a) <u>zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,</u> b) <u>instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń,</u> c) <u>zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,</u> d) <u>zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego,</u> e) <u>zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób.</u> W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ: a) <u>obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,</u> b) <u>instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia,</u> c) <u>zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,</u> d) <u>zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.</u> PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU: Budynek, w którym odbędą się warsztaty będzie dostępny dla osób ze szczególnymi potrzebami.			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł
24 000,00 zł	0,00	0	0,00

Łączna wartość przedsięwzięcia
24 000,00 zł
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
Wskaźniki produktu Liczba uczestników – 30 osób (lista obecności)
Wskaźniki rezultatu Liczba powstałych krywulek – 30 szt. (fotorelacja) Liczba powstałych ikon – 30 szt. (fotorelacja)

Projekt 12 - Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.

Rodzaj projektu	
O projekt inwestycyjny	
Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.	
Termin realizacji przedsięwzięcia	
2025-2032	
Nazwa wnioskodawcy (Wnioskodawca jest równocześnie realizatorem projektu i ponosi pełną odpowiedzialność w zakresie prawnym i finansowym za realizację przedsięwzięcia)	
	Gmina Komańcza
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
Dzięki rewitalizacji, budynek, w którym swoją siedzibę mają OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodek Kultury w Szczawnem, zyska nowe funkcje. Budynek zostanie wyremontowany i rozbudowany o nowe pomieszczenia, w których znajdzie się m.in. zaplecze kuchenne. Zwiększenie powierzchni użytkowej budynku pozwoli na organizację uroczystości i wydarzeń, w których udział będzie mogło wziąć więcej uczestników. W budynku poddanym rewitalizacji w ramach przedsięwzięcia organizowane będą różne spotkania i ogólnodostępne wydarzenia, które sprzyjać będą integracji i aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji w każdym wieku.	
Cel ogólny (cele) przedsięwzięcia	
Rewitalizacja budynku siedziby Ośrodka Kultury w Szczawnem w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych.	
Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia	
W ramach realizacji przedsięwzięcia wykonana zostanie kompleksowa przebudowa budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem wraz z dostosowaniem go do obecnie obowiązujących przepisów technicznych oraz wykonanie rozbudowy budynku. Zakres rzeczowy realizowanego przedsięwzięcia obejmował będzie m.in.: - przebudowę budynku, - rozbudowę budynku, - termomodernizację budynku, - wymianę źródła ciepła, - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, - wymianę pokrycia dachowego, - montaż instalacji fotowoltaicznej, - docieplenie budynku.	

Miejsce realizacji przedsięwzięcia (pełny adres realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku nieruchomości niezabudowanej nr działki)			
38-542 Szczawne 32			
Czy projekt jest przedsięwzięciem partnerskim (wspólne projekty JST z partnerami społecznymi / NGO's)			
Nie			
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ: a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ: wymagania określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ: a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się w języku migowym i innych środkach komunikowania się lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje, b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, których celem jest wspomaganie słyszenia, c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania, d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku. PROSZĘ WSKAZAĆ OPIS UDOGODNIEŃ ZASTOSOWANYCH W PLANOWANYM PRZEDSIĘWZIĘCIU:			
Budynek będzie wyposażony w podjazd dla osób niepełnosprawnych.			
Szacowana (orientacyjna) wartość przedsięwzięcia wraz z podziałem środków, ze względu na źródło pochodzenia:			
pochodzące ze źródeł krajowych publicznych (proszę podać jakich)	pochodzące ze źródeł prywatnych	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	pochodzące z innych źródeł (proszę podać jakich)
0	0	2 500 000,00 zł	0

Łączna wartość przedsięwzięcia
2 500 000,00 zł
Prognozowane osiągnięcie wskaźników wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
Wskaźniki produktu
Liczba budynków poddanych rewitalizacji – 1 szt.
Wskaźniki rezultatu
Liczba osób korzystających z obiektu – 500 osób rocznie

8.6 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Oprócz przedsięwzięć podstawowych, na terenie gminy dopuszczalna jest również realizacja przedsięwzięć uzupełniających, uwzględniających możliwość realizacji działań zlokalizowanych poza podobszarami rewitalizacji. Powinny one jednak bezwzględnie stanowić konieczne uzupełnienie działań realizowanych na obszarach rewitalizacji i służyć mieszkańcom tych obszarów.

KOMAŃCZA:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Budynek OSP Komańcza	Modernizacja budynku siedziby OSP Komańcza wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działek 129/2, 129/4 Nr budynku 175
2.	Szkoła Podstawowa w Komańczy	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół Szkoły.	Nr działek 55/1, 54/6, 55/2, 56/8 Nr budynku 249
3.	Cerkiew Greckokatolicka p.w. Opieki Matki Bożej Pokrowy w Komańczy	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy cerkwi greckokatolickiej w Komańczy. (obiekt figuruje w gminnej ewidencji zabytków gminy Komańcza. Prace wymagają akceptacji WUOZ Delegatury w Krośnie). Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze. Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.	Nr działki 666
4.	Budynek Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej "Sarepta"	Modernizacja budynku Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej "Sarepta" w Komańczy.	Nr działek 131/1, 131/2
5.	Oczyszczalnia ścieków	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowości Komańcza.	Nr działki 195/2
6.	Klasztor Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Komańczy	Prace remontowe, konserwatorskie i restauratorskie przy zabytkowym Klasztorze Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu w Komańczy oraz zagospodarowanie terenu wokół Klasztoru. (obiekt wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania	Nr działki 168, Nr budynku 27

		pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.)	
7.	Sklep GS, plac targowy, skwer z toaletami	Zagospodarowanie przestrzeni publicznych w miejscowości Komańcza.	Nr działek: 209/19, 209/20, 215/2, 574/5, 222/8, 222/3, 222/4, 222/5, 223/6
8.	Cmentarz komunalny	Modernizacja infrastruktury cmentarza komunalnego w Komańczy. (cmentarz rzymskokatolicki figuruje w gminnej ewidencji zabytków gminy Komańcza. Prace wymagają akceptacji WUOZ Delegatury w Krośnie. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze. Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.)	Nr działek: 244/4, 245, 510/11

RZEPEDŹ:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Szkoła Podstawowa w Rzepedzi	Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku Szkoły.	Nr działek: 165/45, 165/19, 164/2, 165/18, 164/1, 165/21, 165/20, 165/36 Nr budynku 30
2.	Skwer z amfiteatrem	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w miejscowości Rzepedź.	Nr działki 165/26
3.	Budynek OSP	Modernizacja budynku siedziby OSP Rzepedź wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działki 165/32 Nr budynku 19a
4.	Budynek Wiejskiego Ośrodka Zdrowia	Modernizacja budynku siedziby Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działki 165/31 Nr budynku 19

5.	Świetlica wiejska „Olszynka”	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej „Olszynka” wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działki 172/46 Nr budynku 10a
6.	Bloki mieszkalne na osiedlach A, B i C	Modernizacja bloków mieszkalnych na osiedlach: A, B i C w miejscowości Rzepedź	
7.	Oczyszczalnia ścieków	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowości Rzepedź.	Nr działki 161/3
8.	Parowozownia	Modernizacja dawnej parowozowni kolejki wąskotorowej w Rzepedzi. (Szczegóły i zakres prac zostanie określony na etapie prac projektowych. Układ komunikacyjny kolejki wąskotorowej i parowozownia są wpisane do rejestru zabytków. Prace będą wymagały uzyskania wcześniejszego pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działki 14/15 obręb Prełuki

SZCZAWNE:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Osiedle Spółdzielni Mieszkaniowej w Szczawnem	Modernizacja osiedla mieszkaniowego Spółdzielni Mieszkaniowej w Szczawnem.	Nr działek: 95/4, 95/5, 95/6, 95/7, 95/11, 95/12, 95/13, 95/14, 95/21, Nr budynków: 27, 28, 29, 30, 31
2.	Budynki Gminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Szczawnem	Modernizacja infrastruktury na terenie siedziby Gminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Szczawnem.	Nr działki 18/5 Nr budynku 41A
3.	Oczyszczalnia ścieków	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowości Szczawne.	Nr działki 63/9

4.	Sieć wodociągowa	Modernizacja sieci wodociągowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie miejscowości Szczawne.	Nr działki 65/5
----	------------------	--	-----------------

NOWY ŁUPKÓW:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Boisko sportowe i plac zabaw	Modernizacja przestrzeni publicznej wraz z infrastrukturą sportową i rekreacyjną w miejscowości Nowy Łupków.	Nr działek: 26/1, 31/59, 31/60, 31/65, obręb Nowy Łupków
2.	Budynek PKP (świetlica)	Modernizacja budynku PKP w Nowym Łupkowie. (dworzec kolejowy figuruje w gminnej ewidencji zabytków gminy Komańcza. Prace wymagają akceptacji WUOZ Delegatury w Krośnie. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działki 20/10, obręb Nowy Łupków Nr budynku 19
3.	Budynek gminny - Szkoła Podstawowa	Modernizacja budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działki 343/10, obręb Smolnik, 38/1, 36/5, 37/1, obręb Osławica Nr budynku 7
4.	Linia kolejki wąskotorowej	Rewitalizacja linii leśnej kolejki wąskotorowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą (parowozownia). (Szczegóły i zakres prac zostanie określony na etapie prac projektowych. Układ komunikacyjny kolejki wąskotorowej i parowozownia są wpisane do rejestru zabytków. Prace będą wymagały uzyskania wcześniejszego pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działek: 128, 100/3 obręb Nowy Łupków, 39 obręb Osławica, 411/15 obręb Smolnik
5.	Stacja Uzdatniania Wody	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działki 31/4 obręb Smolnik

6.	Oczyszczalnia ścieków	Modernizacja sieci kanalizacji i oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działek: 340/62, 340/63 obręb Smolnik
7.	Cmentarz komunalny	Modernizacja cmentarza komunalnego w miejscowości Nowy Łupków.	Nr działki 343/8 obręb Smolnik

SMOLNIK:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Cerkiew pw. Św. Mikołaja w Smolniku	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy greckokatolickiej cerkwi pw. Św. Mikołaja w Smolniku. (obiekt wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działek: 147 148/3, 149/5, obręb Smolnik Nr budynku 22

RADOSZYCE:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Kościół filialny pw. Matki Bożej Wspomożycielki, dawna cerkiew greckokatolicka pw. Św. Dymitra w Radoszycach	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy kościele filialnym pw. Matki Bożej Wspomożycielki, dawnej cerkwi pw. Św. Dymitra w Radoszycach. (obiekt wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działek: 171, 172/2, 172/3, 173/2, 334 obręb Radoszyce Nr budynku 10

2.	Budynek gminny i plac zabaw	Budowa budynku gminnego w Radoszycach do użytku dla lokalnej społeczności wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działek: 174/1, 174/2 obręb Radoszyce
3.	Boisko sportowe i plac zabaw	Modernizacja przestrzeni publicznej w miejscowości Radoszyce wraz z infrastrukturą sportową i rekreacyjną.	Nr działek: 178, 179 obręb Radoszyce

CZYSTOGARB:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Budynek świetlicy wiejskiej	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Czystogarbie.	Nr działek: 186/5, 186/4 obręb Czystogarb Nr budynku 8
2.	Budynek świetlicy wiejskiej (osiedle)	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Czystogarbie (osiedle).	Nr działek: 68/107, 68/108, 68/109 obręb Czystogarb Nr budynku 37
3.	Oczyszczalnia ścieków	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	Nr działek: 68/106, 68/108 obręb Czystogarb

WISŁOK WIELKI:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Budynek gminny – Szkoła Podstawowa	Modernizacja budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działek: 153/2, obręb Wiśłok Wielki Nr budynku 26a
2.	Cerkiew greckokatolicka pw. Św. Onufrego w Wiśłoku Wielkim	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy cerkwi greckokatolickiej pw. Św. Onufrego w Wiśłoku Wielkim (obecnie kościół rzymskokatolicki). (obiekt wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta	Nr działek: 125/1, 125/4, 125/6, 125/7, 127, 126/1, 126/2, obręb Wiśłok Wielki Nr budynku 65

		wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	
3.	Ujęcie wody i stacja uzdatniania wody	Modernizacja infrastruktury na terenie ujęcia wody i stacji uzdatniania wody w miejscowości Wiśtok Wielki.	Nr działek: 441/1, 441/2, 441/4, 442/1, 443/1 obręb Wiśtok Wielki

TURZAŃSK:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Budynek świetlicy wiejskiej	Modernizacja budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działki: 72/4, obręb Turzańsk Nr budynku 45
2.	Cerkiew pw. św. Michała Archanioła w Turzańsku Obiekt wpisany na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	Prace konserwatorskie i restauratorskie przy prawosławnej cerkwi pw. św. Michała Archanioła w Turzańsku. (obiekt wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działek: 24/2, 27/6, 27/7, 27/8, 334/2, obręb Turzańsk Nr budynku 24
3.	Przestrzeń publiczna i plac zabaw	Rewitalizacja przestrzeni publicznej z placem zabaw w miejscowości Turzańsk.	Nr działki: 117/2 obręb Turzańsk
4.	Cmentarz komunalny	Modernizacja cmentarza komunalnego w miejscowości Turzańsk. (cmentarz rzymskokatolicki i prawosławny wpisany do rejestru zabytków – prace wymagają wcześniejszego uzyskania pozwolenia konserwatorskiego. Koszty działań niezbędnych do uzyskania pozwoleń i uzgodnień ponoszą interesariusze Część z tych wydatków może zostać objęta wnioskiem o dofinansowanie w ramach realizowanego projektu.).	Nr działki 27/5 obręb Turzańsk

KULASZNE:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Obiekt mostowy	Modernizacja obiektu mostowego w miejscowości Kulaszne.	Nr działek: 239/1, 231, 15/2, obręb Kulaszne
2.	Punkt widokowy	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej celem stworzenia miejsca rekreacji „Punkt widokowy w Kulasznem”.	Nr działki: 90/12 obręb Kulaszne
3.	Przestrzeń publiczna	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w miejscowości Kulaszne oraz modernizacja infrastruktury drogowej.	Nr działek: 272/4, 212/3, 280/4 obręb Kulaszne

WYSOCZANY:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Budynek gminny	Modernizacja budynku gminnego w celu nadania mu nowych funkcji oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	Nr działki 46/13, obręb Wysoczany
3.	Przestrzeń publiczna z placem zabaw	Rewitalizacja przestrzeni publicznej wraz z modernizacją i budową nowej infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej.	Nr działki 134/4, obręb Wysoczany

TEREN GMINY KOMAŃCZA:

Lp.	Obiekt/przestrzeń	Nazwa projektu	Numer działki/budynku
1.	Cmentarze wojenne	Modernizacja cmentarzy wojennych w miejscowościach Wola Michowa, Nowy Łupków, Komańcza, Zubeńsko.	

3.	Linia leśnej kolejki wąskotorowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Rewitalizacja linii leśnej kolejki wąskotorowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Komańcza.	
----	--	---	--

Na etapie opracowania GPR nie są znane zakresy oraz ramy finansowe działań uzupełniających. Ich idea wpisuje się jednak bezpośrednio w cele i kierunki GPR, przez co planowane działania przyczynią się do zwiększenia poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców oraz pociągną za sobą szereg innych korzyści o charakterze gospodarczym, środowiskowym oraz przestrzenno-funkcyjnym.

9. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Pojęcie komplementarności jest niezwykle istotne w kompleksowym procesie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji – odnosi się bowiem do wzajemnej koordynacji i oddziaływania różnorodnych działań przewidzianych w programie. Przedsięwzięcia te zostały zaprojektowane w odpowiedzi na zidentyfikowane deficyty i bariery rozwojowe, pozostając w pełnej spójności z nadrzędnymi celami dokumentu.

Komplementarność badana jest na poziomie kilku równoległych płaszczyzn. Analizy dokonuje się na poziomie przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym i międzyokresowym, obejmuje ona również źródła finansowania. W niniejszym dokumencie wykazano komplementarność we wszystkich wymienionych wyżej płaszczyznach.

9.1 Komplementarność przestrzenna

W niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Komańcza komplementarność przestrzenną zidentyfikowano na kilku różnych płaszczyznach. Po pierwsze – projekty rewitalizacyjne tworzą spójny katalog działań, którego zadaniem jest wyprowadzenie całego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Komplementarność przestrzenna skupiona jest ponadto na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych obszaru rewitalizacji z resztą gminy. Beneficjentami zaplanowanych projektów są w pierwszym rzędzie interesariusze – czyli mieszkańcy obszarów rewitalizacji, realizacja zadań przyczyni się jednak do poprawy funkcjonowania zarówno mieszkańców podobszaru, jak i gminy. Wszystkie projekty podstawowe zostały zaplanowane na terenie obszarów rewitalizacji: Komańcza, Rzepedź, Rzepedź nad Osławicą oraz Szczawne (gdzie wyodrębniono dwa niewielkie podobszary). Projekty obejmują działania o charakterze inwestycyjnym i dotyczą obiektów i przestrzeni, których funkcjonowanie przyczyni się do podniesienia jakości i dostępności dla wszystkich mieszkańców gminy. Analogicznie – zaplanowane projekty aktywizujące, skierowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru rewitalizacji, będą miały korzystny wpływ na integrację wewnątrzgminną. Projekty dotyczą również rewitalizacji i remontów obiektów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, mających fundamentalny wpływ na funkcjonowanie, wizerunek i atrakcyjność gminy. Ich realizacja przyczyni się do ożywienia gospodarczego na całym jej obszarze. Zaplanowane działania realizowane będą na terenie obszaru rewitalizacji o łącznej powierzchni 137,9 ha (co stanowi 0,35% obszaru gminy, zamieszkałego przez 1079 mieszkańców (25,6% wszystkich mieszkańców gminy)).

Komplementarność przestrzenna dotyczy ponadto komplementarności z obszarami pozagminnymi – należy odwołać się do Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego Podkarpacie – 2030. Wspomniany dokument wskazuje Gminę Komańcza jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją na poziomie krajowym oraz regionalnym. Gmina Komańcza jest ponadto objęta Obszarami Strategicznej Interwencji:

- Program Strategiczny Rozwoju Bieszczad
- Program Strategiczny „Błękitny San”
- Obszary wiejskie województwa podkarpackiego

Wynika z tego, że realizowane działania rewitalizacyjne oddziaływać będą nie tylko na rozwój samej gminy i jej najbliższego otoczenia, ale również przyczynią się do wzmacniania procesów rozwojowych w całym województwie podkarpackim.

Warto wspomnieć, że dwa zamieszczone w Gminnym Programie Rewitalizacji projekty zostały zaprojektowane wspólnie z Gminą Baligród – oznacza to, że komplementarność przestrzenna skupiona jest nie tylko na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni i relacji przestrzennych obszaru rewitalizacji z pozostałymi częściami gminy, ale i sąsiednimi samorządami tworzącymi powiat sanocki.

9.2 Komplementarność problemowa

Komplementarność o charakterze problemowym polega na wzajemnym uzupełnianiu działań sektorowych, skoncentrowanych na kluczowych sferach funkcjonowania gminy: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej oraz technicznej. Projektowanie działań o wielosektorowym charakterze (projekty społeczne i infrastrukturalne) gwarantują wielokierunkowe skuteczne oddziaływanie na obszar rewitalizacji i jego mieszkańców. Dzięki temu odnowione, zmodernizowane i zrewitalizowane obiekty oraz przestrzenie publiczne służyć będą mieszkańcom jako miejsca wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, aktywności i integracji.

Przykłady powiązanych projektów świadczących o realizacji komplementarności problemowej:

Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.	• Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem. • HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza.
Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawnem, KGW Szczawnem i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.	Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.

Zintegrowany charakter interwencji umożliwi osiągnięcie efektów w wielu dziedzinach jednocześnie, co ograniczy ryzyko jednostronnych działań, skoncentrowanych wyłącznie na jednej problematyce.

9.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Osiąganie komplementarności na poziomie proceduralno-instytucjonalnym wymaga stworzenia systemu współpracy pomiędzy instytucjami tak, aby podejmowane działania były skoordynowane i wzajemnie się uzupełniały. Proces wdrożenia programu oparty jest na współpracy administracji publicznej z innymi sektorami, w tym organizacjami pozarządowymi i podmiotami gospodarczymi.

Za zarządzanie GPR odpowiedzialny jest Wójt Gminy Komańcza, który jednocześnie pełni funkcję **Operatora procesu rewitalizacji**.

Za realizację projektów rewitalizacyjnych odpowiedzialny jest Referat Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska.

Współpraca między wszystkimi zaangażowanymi podmiotami zapewnić może skuteczną realizację programu, na co składa się jego ciągłość oraz spójność z poprzednimi działaniami rewitalizacyjnymi (patrz: komplementarność międzyokresowa).

Jednakże dla zagwarantowania spójności proceduralno-instytucjonalnej fundamentalna jest współpraca wszystkich uczestników procesu rewitalizacji: w tym operatora rewitalizacji z wyznaczonymi referatami Urzędu Gminy (Referatem Inwestycji i Zamówień Publicznych, Referatem Organizacyjno-Administracyjnym oraz Referatem Finansowym).

9.4 Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza jest dokumentem stanowiącym kontynuację polityki rozwojowej opartej o rewitalizację prowadzonej w gminie w latach poprzednich. Proces rewitalizacji w gminie Komańcza prowadzony był do tej pory w oparciu o **Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza na lata 2017-2023 przyjęty Uchwałą Nr XLI/199/18 Rady Gminy Komańcza z dnia 10 stycznia 2018 r.**

W porównaniu do poprzedniego dokumentu o charakterze rewitalizacyjnym liczba obszarów rewitalizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza jest większa. W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Komańcza na lata 2017-2023 wyodrębniono dwa obszary rewitalizacji – Komańcza oraz Szczawne, a łączna powierzchnia obszaru wynosiła 2811 ha (co stanowiło 7,3% całej powierzchni gminy), a zamieszkały był przez 1292 mieszkańców (27,1% mieszkańców gminy). W niniejszym dokumencie obszar rewitalizacji pokrywa się w przypadku dwóch wymienionych wyżej podobszarów (Komańcza, Szczawne), powiększony został jednak o dwa kolejne, na których zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze społecznej i sferach pozaspołecznych (Rzepedź, Rzepedź nad Ostawicą).

Komplementarność zauważalna jest również w przypadku celów strategicznych rewitalizacji:

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza na lata 2017-2023	Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Komańcza
Cel1: Budowanie kapitału społecznego oraz poprawa jakości życia	Cel 1: Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze
Cel 2: Poprawa infrastruktury i zagospodarowania obszaru rewitalizacji	Cel 2: Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom

Pomimo braku pełnej realizacji projektów rewitalizacyjnych, w latach 2017-2023 udało się zrealizować działania wpisujące się w cele strategiczne rewitalizacji i jej kierunki działań:

Iluminacja obiektów dziedzictwa kulturowego transgranicznej trasy rowerowej PL-SK	Fundusz Rozwoju Regionalnego
Zagospodarowanie terenu wokół budynku Urzędu Gminy w Komańczy	W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich – poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – Lokalna Grupa Działania „Nasze Bieszczady”.
Operacja typu „Gospodarka wodno-ściekowa” pn. „Budowa i przebudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej na obszarze Gminy Komańcza”	„Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – „Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

9.5 Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania odnosi się do potencjału zróżnicowania form wsparcia finansowego w celu realizacji zadań związanych z rewitalizacją. Podstawowym źródłem środków pozostają fundusze unijne, w szczególności **Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027**.

W celu optymalizacji i dywersyfikacji źródeł zakłada się współfinansowanie projektów ze środków krajowych, w tym z funduszy sektorowych, takich jak: **Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Sprawiedliwości, Krajowy Plan Odbudowy (KPO) oraz Rządowy Program Inwestycji Strategicznych**. Uzupełniającym źródłem finansowania mogą być – zgodnie z założeniami ustawodawcy - również **środki własne gminy**, a także **kapitał prywatny**.

Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027

Jest to kluczowy program wspierający rozwój województwa podkarpackiego, obejmujący głównie działania związane z ochroną środowiska, transformacją ekologiczną i cyfryzacją.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)

Program ten wspiera rozwój gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, a także inwestycje skupione na poprawie bezpieczeństwa transportu, wydolności ochrony zdrowia czy wzmocnieniu roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

Program ten skupia się na rozwoju społecznym i gospodarczym kraju poprzez wsparcie m.in. poprawy sytuacji na rynku pracy, jakości systemów kształcenia, zapewnienie równych szans dla osób ze szczególnymi potrzebami czy rozwój innowacji społecznych i ekonomii społecznej.

9.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przedstawiono poniżej, na poziomie celów strategicznych i przypisanych im kierunków działań. Aby zobrazować sieć wzajemnych powiązań pomiędzy elementami procesu rewitalizacji, została zastosowana matryca zależności. Prezentuje ona w sposób klarowny relacje pomiędzy projektami rewitalizacji, a strategicznymi i planistycznymi założeniami dokumentu. Jest ponadto narzędziem wykazującym spójność całego programu.

Nazwa projektu	Cel 1:	Cel 1:	Cel 1:	Cel 2:	Cel 2:	Cel 2:	Cel 2:
Kierunki działań	1.1 Zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez realizację programów animacyjnych	1.2 Wzmacnianie tożsamości lokalnej i świadomości dziedzictwa kulturowego regionu	1.3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru w celu ożywienia gospodarczego	2.1 Modernizacja oraz kreowanie nowych miejsc spotkań mieszkańców	2.2 Zwiększenie dostępności terenów rekreacyjnych na potrzeby mieszkańców	2.3 Rewitalizacja obiektów zabytkowych	2.4 Modernizacja obiektów z uwzględnieniem zwiększenia ich dostępności i energooszczędności
Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.		✓	✓	✓		✓	✓
Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.	✓	✓	✓	✓	✓		
Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.		✓					
Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.							✓
Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.			✓	✓			✓
„Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza	✓						
Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.				✓	✓		
Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.				✓			
HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza	✓	✓	✓				
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Osławicą				✓	✓		

Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.	✓	✓					
Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.				✓			✓

9.7 Dostępność

Zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Komańcza projekty będą realizowane z uwzględnieniem przepisów Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2024 poz. 1411). Zgodnie z art. 6 ustawy, wymagania w tym zakresie obejmują dostępność architektoniczną, cyfrową oraz informacyjno-komunikacyjną, co oznacza konieczność stosowania zasad projektowania uniwersalnego lub – tam, gdzie to nie jest możliwe – wprowadzenia racjonalnych usprawnień odpowiadających minimalnym standardom.

Dostępność architektoniczna obejmuje:

- zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków,
- instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych,
- zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy,
- zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 i 1495),
- zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób;

Dostępność cyfrowa obejmuje:

- wymagania określone w Ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych;

Dostępność informacyjno-komunikacyjna obejmuje:

- obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,
- instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

- zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łatwym do czytania,
- zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.

Projekty i działania zawarte w niniejszym dokumencie zostały zaprojektowane z uwzględnieniem potrzeb osób narażonych na wykluczenie społeczne, dyskryminację lub marginalizację – w szczególności z powodu niepełnosprawności, wieku, stanu zdrowia lub innych ograniczeń. Wszystkie propozycje projektowe zostały przeanalizowane pod kątem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

9.8 Mechanizmy integracji

Koordinacja i spójność działań realizowanych w ramach procesu rewitalizacji stanowią nieodłączny element Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Mechanizmy integracji uzupełniają wcześniej opisaną komplementarność, wzmacniając skuteczność całego procesu.

Ich nadrzędnym celem jest tworzenie synergii pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami, poprzez wzajemne wspieranie ich potencjału i zapewnienie współdziałania na różnych poziomach. Integracja ta obejmuje zarówno aspekty koncepcyjne, jak i organizacyjne oraz finansowe, co pozwala na skoordynowaną i efektywną realizację założonych celów rewitalizacyjnych.

Kluczowe mechanizmy integracji przewidziane w niniejszym dokumencie obejmują następujące elementy:

1. Integracja na poziomie celów

Ten mechanizm został wdrożony już na etapie opracowywania dokumentu i będzie kontynuowany podczas jego realizacji. W fazie przygotowawczej zastosowano m.in.:

- a. Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – proces ten zapoczątkował działania integracyjne poprzez zaangażowanie mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzenie Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR).
- b. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR – otwarty charakter naboru umożliwił ocenę zgłaszanych inicjatyw pod kątem ich wpływu na obszar rewitalizacji oraz planowanie kompleksowych, zintegrowanych działań.

Na etapie wdrażania, mechanizmem integracji celów będzie proces monitoringu, który umożliwi ocenę stopnia realizacji celów oraz formułowanie zaleceń na dalsze etapy wdrażania programu.

2. Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR

Mechanizm ten zostanie zrealizowany poprzez:

- a. Powołanie Komitetu Rewitalizacji, którego głównym zadaniem będzie ocena postępów wdrażania GPR, z punktu widzenia integracji i komplementarności działań podejmowanych przez różne podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji.
- b. Współpracę z przedstawicielami różnych grup społecznych, w tym seniorów i młodzieży, w zakresie działań kierowanych do osób starszych, młodych oraz dzieci.
- c. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w proces rewitalizacji.
- d. Regularne spotkania z interesariuszami.
- e. Społeczną kontrolę procesu rewitalizacji, realizowaną poprzez publikację raportów z monitoringu i umożliwienie ich opiniowania przez społeczność lokalną.

3. Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem

Ten mechanizm obejmuje ciągłą ocenę postępów realizacji GPR, prowadzoną za pomocą narzędzi takich jak monitoring i ewaluacja.

System monitoringu został szczegółowo opisany w rozdziale 11 dokumentu. Jego rolą będzie wspieranie procesu zarządzania zgodnie z założonymi celami, przy jednoczesnym odniesieniu do mierzalnych wskaźników. Pozwoli to na ocenę skuteczności działań i poziomu integracji GPR.

10. Indykatywne ramy finansowe

W poniższym rozdziale zawarto szacunkowe koszty działań rewitalizacyjnych wraz z planowanymi źródłami finansowania. Zaproponowano łącznie **12 projektów** o charakterze inwestycyjnym oraz społecznym. Co istotne, ze względu na dynamiczną sytuację ekonomiczno-gospodarczą, zaprezentowane dane mają charakter stricte orientacyjny. Należy również nadmienić, że koszty przedsięwzięć o charakterze społecznym, realizowanych w cyklach rocznych, zostały ujęte w zestawieniu na cały okres trwania projektu. Na podstawie przeprowadzonych analiz, całkowity koszt realizacji wszystkich zaplanowanych zadań wynosi szacunkowo 30 176 000,00 zł.

Tabela 6 Lista projektów i źródła finansowania

Nazwa projektu	Lokalizacja przedsięwzięcia	Ramy finansowe	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.	38-542 Rzepedź osiedle A 18, działka nr ewid. 165/47 i 165/26 obręb 0019 Rzepedź (Mozaika) 38-543 Komańcza 214, działka nr 106/8 obręb Komańcza (Izba Kultury i Tradycji Łemkowskiej) 38-542 Rzepedź 9, działka nr 29 obręb Rzepedź (greckokatolicka cerkiew w Rzepedzi) 38-542 Szczawne 37A, działka nr 18/17 obręb Szczawne (prawosławna cerkiew w Szczawnem) 38-543 Komańcza 235, działka nr 64/25 obręb Komańcza (prawosławna cerkiew w Komańczy)	10 000 000,00 zł	2025-2028	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.	38-542 Rzepedź 9, działka nr 29 obręb Rzepedź (greckokatolicka cerkiew w Rzepedzi) 38-542 Szczawne 37A, działka nr 18/17 obręb Szczawne (prawosławna cerkiew w Szczawnem) 38-543 Komańcza 235, działka nr 64/25 obręb Komańcza (prawosławna cerkiew w Komańczy)	7 000,00 zł	2025-2030	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych
Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.	Komańcza, działki nr 428/2, 428/3, 428/4, 432, 652/2, 438/3, 209/3, 503/9, 503/4, 503/5 obręb Komańcza	8 000 000,00 zł	2025-2028	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS

Nazwa projektu	Lokalizacja przedsięwzięcia	Ramy finansowe	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	38-543 Komańcza 161	2 000 000,00 zł	2025-2035	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.	nr ewid. 55/1, 56/3, 56/8 i 535/1 w m. Komańcza.	5 000 000,00 zł	2025-2035	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
„Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza	Komańcza 85 – teren K85 Bazy Noclegowej	30 000,00 zł	2025-2030	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO) / NOWEFIO, Narodowe Centrum Kultury – Programy grantowe, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), Środki z Partnerstw Lokalnych i NGO, Programy rządowe i resortowe.
Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.	nr 12/1, 12/2, 13, 15, obręb Rzepedź	1 000 000,00 zł	2025-2035	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku	38-542 Rzepedź 22A, działka nr 167/11 obręb Rzepedź	1 000 000,00 zł	2025-2035	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza	38-542 Rzepedź osiedle A 18	22 000,00 zł	2025-2040	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych
Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Oślawicą	nr ewid. 172/42, 172/7, 172/45 obręb Rzepedź.	600 000,00 zł	2025-2035	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS
Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.	38-542 Szczawne 32	24 000,00 zł	2025-2030	pochodzące ze źródeł krajowych publicznych

Nazwa projektu	Lokalizacja przedsięwzięcia	Ramy finansowe	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.	38-542 Szczawne 32	2 500 000,00 zł	2025-2032	pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS

11. Opis struktury zarządzania

11.1 Wdrażanie GPR

W zgodności z artykułem 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (**Dz.U 2024 poz.278**) przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie mieści się w zakresie zadań własnych gminy. Według zapisów artykułu 3 ust. 2 powyższej ustawy, gmina realizuje zadania:

- w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie (partycypacja społeczna),
- w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji, w szczególności w zakresie warunków korzystania z gminnego zasobu mieszkaniowego,
- z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania w rozumieniu art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217).

Główne podmioty odpowiedzialne za wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza to:

- Wójt Gminy Komańcza
- Rada Gminy w Komańczy
- Komitet Rewitalizacji,
- Jednostki organizacyjne gminy.

Zgodnie z przepisami, Wójt Gminy Komańcza pełni funkcję **Operatora procesu rewitalizacji** i posiada ustawowe uprawnienia do zarządzania GPR. Jest ponadto odpowiedzialny za koordynowanie pozostałych elementów organizacyjnych związanych z wdrażaniem założeń dokumentu. Za bieżącą realizację zadań przewidzianych w GPR odpowiedzialny jest Referat Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska. Dzięki takim założeniom, proces wdrażania GPR nie będzie generował dodatkowych kosztów związanych z zarządzaniem – działania te będą realizowane w ramach istniejącej struktury organizacyjnej i budżetowej. Wszelkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne przeprowadzone zostaną zgodnie z zapisami w Wieloletniej Prognozie Finansowej (WPF), przyjętej przez Radę Gminy w Komańczy oraz w oparciu o cykliczne (roczne) budżety gminne. Spójność programu z WPF zapewni efektywną realizację zaplanowanych działań.

W przypadku bardziej złożonych projektów, których realizacja będzie wymagać zwiększonego nakładu pracy, Wójt może zdecydować się na powołanie zespołów zadaniowych złożonych z przedstawicieli

różnych komórek organizacyjnych. Zadaniem ich będzie wspieranie procesu zarządzania poszczególnymi przedsięwzięciami (w ramach ich kompetencji).

Zakres prac zespołów zadaniowych obejmie m.in.:

- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- opracowanie specyfikacji warunków zamówienia,
- przeprowadzenie procedur przetargowych,
- nadzór nad realizacją robót,
- zarządzanie przepływem środków finansowych,
- prowadzenie sprawozdawczości i monitoringu,
- końcowe rozliczenie pozyskanych środków.

Komitet rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji jest jednostką pełniącą funkcję ciała doradczego, wspierającego prawidłową realizację Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Głównym jego zadaniem jest ponadto prowadzenie dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji a organami miasta – głównym jego celem jest budowanie porozumienia działań rewitalizacyjnych. Skład oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji są określane przez Radę Gminy w drodze uchwały, przy zachowaniu zasad transparentności i partycypacji społecznej. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji w skład Komitetu muszą wchodzić przedstawiciele różnych grup interesariuszy, w tym:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Podjęcie uchwały w sprawie zasad działania oraz składu Komitetu Rewitalizacji zostanie poprzedzone konsultacjami społecznymi, zgodnie z zasadami partycypacji obywatelskiej. Komitet Rewitalizacji zostanie powołany przez Wójta Gminy Komańcza w drodze zarządzenia, na podstawie uchwały Rady Gminy.

11.2 System monitoringu

Działania związane z wdrażaniem i prowadzeniem monitoringu mają na celu ocenę stopnia zaawansowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza. Zgodnie z art. 22 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji podlega okresowej ocenie aktualności i stopnia realizacji – co najmniej raz na trzy lata. Ocena ta jest prowadzona w oparciu o system monitorowania i ewaluacji określony w ramach Programu. Zaprojektowane w dokumencie ramy monitoringu zapewnią zgodność procesu z obowiązującymi przepisami prawa, a także umożliwią bieżące śledzenie efektów działań rewitalizacyjnych. Monitoring będzie miał charakter kompleksowy – obejmie wszystkie zaangażowane podmioty, zarówno publiczne, jak i prywatne oraz społeczne, co pozwoli na rzetelną ocenę skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji.

Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Ocena aktualności oraz stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie przeprowadzana cyklicznie, co trzy lata. Obejme ona wszystkie zaplanowane działania, ze szczególnym uwzględnieniem analizy stopnia osiągnięcia wskaźników przypisanych do poszczególnych celów programu. Wyniki tej oceny zostaną opracowane w formie raportu. Poniżej, w tabeli, przedstawiono zestaw wskaźników monitoringu przyporządkowanych do poszczególnych celów GPR. Wskaźniki te pozostają spójne z tymi, które zostały wykorzystane przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Tabela 7 Zestaw wskaźników monitoringu

Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Tendencja zmian wartości wskaźnika
Cel strategiczny 1 Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie integracji, aktywności i ożywienie gospodarcze			
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	7,4	Urząd Gminy Komańcza	Wzrost
Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców	17,6	GOPS w Komańczy	Spadek
Cel strategiczny 2 Wykorzystanie potencjałów obszaru poprzez nadanie nowych funkcji obiektom i przestrzeniom			
Dostępność terenów rekreacyjnych na 1000 mieszkańców	7,4	Urząd Gminy Komańcza	Wzrost
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	44,9	Urząd Gminy Komańcza	Wzrost
Dostępność punktów usług publicznych	4,5	Urząd Gminy Komańcza	Wzrost

Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Monitoring realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie prowadzony w cyklu rocznym. Jego podstawę stanowią będą sprawozdania składane w formie kart projektu, które wypełniane będą przez podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć.

Tabela 8 Projekt karty monitoringu

Nazwa projektu	
Cel ogólny realizacji projektu	
Krótki opis działań	
Realizator (wydział/referat/inne)	
Miejsce realizacji (adres)	
Monitorowane wskaźniki	
Wydatkowane środki finansowe	
Zaawansowanie realizacji/przygotowania do realizacji	
Planowana data zakończenia (oddania do użytku/realizacji) projektu	
Data sporządzenia karty	

Wypełnione karty projektu będą przekazywane do Urzędu Gminy Komańcza. Na ich podstawie właściwy wydział przygotowuje coroczny raport dotyczący realizacji projektów ujętych w Gminnym

Programie Rewitalizacji. Raport będzie opracowywany do 31 stycznia każdego roku, na podstawie danych obejmujących stan realizacji na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. Po jego sporządzeniu, dokument zostanie przekazany Komitetowi Rewitalizacji, w celu zapewnienia bieżącej informacji o postępach we wdrażaniu GPR dla Gminy Komańcza.

Regularny monitoring skuteczności działań rewitalizacyjnych odgrywa kluczową rolę zarówno w kontekście realizacji założonych celów, jak i zapewnienia efektywnego i transparentnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Aktualizacja GPR

W związku z występowaniem w większości jednostek administracyjnych zmian społeczno-gospodarczych, może zaistnieć konieczność modyfikacji wybranych zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza. Taka aktualizacja może również okazać się niezbędna w sytuacji niskiej efektywności realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, braku postępów w realizacji zadań lub nieosiągnięcia założonych wskaźników. Wprowadzenie zmian w GPR musi być poprzedzone uzasadnieniem oraz oceną wpływu proponowanych korekt na dalszy przebieg realizacji programu. Aktualizacja programu może obejmować zarówno modyfikację działań, jak i struktury interwencji.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR przeprowadzana jest co najmniej raz na trzy lata. Oceny tej dokonuje Wójt Gminy Komańcza, a jej wyniki przekazywane są Komitetowi Rewitalizacji do zaopiniowania oraz publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

W przypadku stwierdzenia konieczności wprowadzenia zmian, Wójt zobowiązany jest do wystąpienia z wnioskiem do Rady Gminy o dokonanie aktualizacji programu. Wniosek ten musi zawierać ocenę aktualności i stopnia realizacji GPR, wraz z uzasadnieniem proponowanych modyfikacji. Jeżeli w wyniku oceny zostanie stwierdzone, że cele rewitalizacji nie zostały osiągnięte, Rada Gminy może uchylić uchwałę o przyjęciu GPR w całości lub w części, z własnej inicjatywy bądź na wniosek Wójta. Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przyjęty. Jeżeli zmiany dotyczą podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, niezbędne jest przeprowadzenie:

- konsultacji społecznych,
- opiniowania przez uprawnione podmioty, w tym:
 - zarząd powiatu,
 - zarząd województwa,
 - właściwego wojewodę,
 - organy wojskowe, Straż Graniczną, służby bezpieczeństwa,

- komendanta powiatowego/miejskiego Państwowej Straży Pożarnej,
 - państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
 - gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
 - operatorów sieci uzbrojenia terenu, zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
 - Komitet Rewitalizacji,
 - Krajowy Zasób Nieruchomości,
- przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Harmonogram realizacji

Tabela 9 Harmonogram realizacji działań

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza	2025 r.
Powołanie i rozpoczęcie prac przez Komitet Rewitalizacji	2025 r.
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Komańcza	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2025 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2025 r.
Monitoring	Od 2026 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2028 r. do (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r.

Koszty zarządzania

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza nie przewiduje się konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów w zakresie zarządzania programem. System wdrażania oraz upowszechniania działań rewitalizacyjnych został opracowany w oparciu o istniejące struktury organizacyjne Urzędu Gminy Komańcza. Komitet Rewitalizacji, jako organ doradczy i opiniotwórczy, odgrywa istotną rolę w procesie zarządzania GPR, jednak jego funkcjonowanie nie generuje dodatkowych obciążeń finansowych. Obsługa lokalowo-administracyjna Komitetu zapewniana jest przez Urząd Gminy Komańcza, a udział członków Komitetu ma charakter społeczny.

W zakresie ewaluacji GPR dopuszcza się możliwość zlecenia opracowania badania ewaluacyjnego podmiotowi zewnętrznemu, posiadającemu odpowiednie doświadczenie i kompetencje w tym zakresie. Zlecenie takie będzie możliwe pod warunkiem dostępności wolnych środków finansowych w budżecie gminy.

12. Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

12.1 Upowszechnienie opracowania GPR

Zgodnie z art.5 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji powinien być realizowany przy współudziale społeczności lokalnej, czyli faktycznych interesariuszy działań rewitalizacyjnych. W ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza wdrożona zasady obowiązujące w ramach partycypacji społecznej, polegające na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu skierowanych do interesariuszy działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna w procesie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza uwzględniła następujące działania:

Konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza

diagnozy delimitacyjnej. Podczas spotkania wniesiono trzy uwagi do przedstawionego projektu uchwały. Uznane zostały one za zasadne.

6. Po zakończonych konsultacjach opracowany został raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych i przekazany do informacji publicznej.

Przystąpienie do sporządzenia GPR

Przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza – podjęcie Uchwały nr XXV/178/2025 Rady Gminy Komańcza z dnia 09.10.2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza i niezwłoczna publikacja na stronie internetowej gminy.

Otwarty nabór projektów rewitalizacyjnych

W terminie od 10.10.2025 r. do 16.10.2025 r., przeprowadzono nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza.

Fiszka projektowa dostępna była:

- w formie papierowej dostępna była na stronie internetowej urzędu oraz w Urzędzie Gminy Komańcza, Komańcza 166, 38-543 Komańcza
- w formie elektronicznej pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/fiszka_gpr_gmina_komancza

Formularz w wersji papierowej można było złożyć:

- osobiście w Urzędzie Gminy Komańcza, Komańcza 166, 38-543 Komańcza
- przesłać listem na adres: Urząd Gminy Komańcza, Komańcza 166, 38-543 Komańcza

Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy w Komańczy w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Od dnia 15.10.2025 r. do dnia 20.11.2025 r. przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Komańcza w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w następujących formach:

1. zbierania uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez wypełnienie formularza dostępnego w Urzędzie Gminy Komańcza oraz na stronie internetowej gminy www.komancza.pl i w BIP <https://komancza.pl/bip/k/103>, oraz pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/komancza_kr_formularz
2. otwartego spotkania dla interesariuszy procesu rewitalizacji, które odbędzie się w dniu 28 października 2025 r. o godz. 13:00 za pomocą platformy ZOOM pod linkiem <https://us02web.zoom.us/j/87302053957?pwd=LY6xomgnvbX4hcTpOR7ZhWFnbJMjYu.1>

3. wypełnienia formularza ankiety dostępnej na stronie internetowej gminy www.komancza.pl i w BIP <https://komancza.pl/bip/k/103> oraz elektronicznie pod linkiem: https://ankieta.deltapartner.org.pl/komancza_kr_ankieta
4. zbierania uwag ustnych do protokołu w Urzędzie Gminy Komańcza, pokój nr 102

Wypełnione formularze dostarczyć można było:

1. za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres: urząd@komancza.pl ;
2. drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy Komańcza, Komańcza 166, 38-543 Komańcza;
3. osobiście do Urzędu Gminy Komańcza, Komańcza 166, 38-543 Komańcza w godzinach pracy Urzędu;
4. poprzez wypełnienie formularza uwag on-
line: https://ankieta.deltapartner.org.pl/komancza_kr_formularz
5. podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 28 października 2025 r.

Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

W terminie od 20 października 2025 roku do 24 listopada 2025 roku przeprowadzono konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza.

W ramach konsultacji przeprowadzono następujące czynności:

1. Publikacja informacji w prasie lokalnej o terminie, miejscu, przebiegu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza: „SuperNowosci24” z dnia 17 października 2025 r.;
2. Publikacja informacji na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej o terminie, miejscu, przebiegu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza.
3. Wywieszenie informacji na tablicach informacyjnych na terenie gminy o terminie, miejscu, przebiegu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Komańcza.
4. Zbieranie uwag ustnych, pisemnych na formularzu zgłaszania uwag oraz przeprowadzenie ankietyzacji w okresie od dnia 20 października 2025 roku do 24 listopada 2025 roku. W trakcie trwania konsultacji nie wpłynęła żadna ankieta oraz nie wpłynęły żadne formularze zgłaszania uwag (wyniki ujęte zostały w raporcie z konsultacji społecznych przekazany do wiadomości publicznej).
5. Przeprowadzenie otwartego spotkania konsultacyjnego. Otwarte spotkanie konsultacyjne odbyło się 4 listopada 2025 r. o godzinie 13:00 za pomocą platformy ZOOM. Podczas spotkania nie wniesiono zastrzeżeń co do projektu dokumentu.

12.2 Uspołecznienie wdrażania GPR

Zgodnie z założeniami niniejszego dokumentu proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) odbywać się będzie z aktywnym udziałem społeczności lokalnej. Zadania uwzględniające partycypację społeczną realizowane będą w sposób dwutorowy:

Pośredni, co oznacza:

- publikację informacji o GPR na stronie internetowej Urzędu Gminy w Komańczy,
- dystrybucję materiałów promocyjnych i informacyjnych,
- komunikację z mieszkańcami i interesariuszami za pośrednictwem lokalnej prasy i portalu społecznościowego gminy;

Bezpośredni, co oznacza:

- organizację spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk oraz organizacjami pozarządowymi (akceptowalna jest również formuła zdalna).

Do grona interesariuszy procesu rewitalizacji zalicza się m.in.: mieszkańców gminy i obszaru rewitalizacji (w tym młodzież, seniorów, osoby z niepełnosprawnościami), przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne. Wobec wymienionych grup prowadzone będą działania informacyjne i komunikacyjne obejmujące:

- publikację dokumentu GPR na stronie internetowej Urzędu Gminy w Komańczy,
- bieżące informacje o realizowanych w ramach GPR zadaniach publikowane na stronie oraz w mediach społecznościowych gminy,
- współpracę z lokalnymi mediami w zakresie informowania o postępach realizacji i wynikach monitoringu,
- regularne publikowanie raportów z monitoringu oraz oceny aktualności GPR.

Uspołecznienie wdrażania GPR będzie również realizowane z wykorzystaniem kooperacji pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

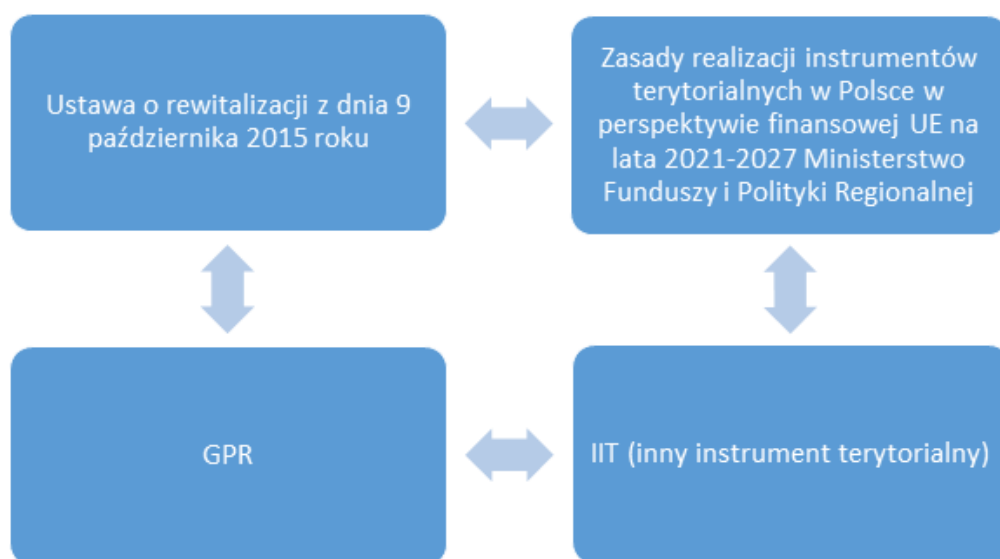
- udostępnianie bieżących informacji z przebiegu wdrażania GPR,
- opracowanie i przeprowadzenie ankiet internetowych skierowanych do mieszkańców oraz innych interesariuszy, umożliwiających ocenę GPR, procesów rewitalizacyjnych i identyfikację nowych potrzeb,
- powołanie Komitetu Rewitalizacji w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia GPR – jako forum współpracy i dialogu między interesariuszami a organami gminy,

- organizację co najmniej jednego otwartego spotkania konsultacyjnego rocznie, w trakcie którego mieszkańcy oraz przedstawiciele instytucji lokalnych będą mogli uzyskać informacje nt. zaawansowania wdrażania GPR oraz zgłosić swoje uwagi i propozycje.

W proces wdrażania programu zostaną zaangażowani wszyscy partnerzy określani w art. 8 ust. 1 rozporządzenia ogólnego, w tym w szczególności przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego. Główną przesłanką realizującą ten postulat będzie możliwość udziału przedstawicieli tych podmiotów w Komitecie Rewitalizacji.

13. GPR jako strategia IIT

Zgodnie z zapisami dokumentu pt. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021–2027”, gminne programy rewitalizacji pełnią obowiązkowo funkcję strategii IIT w odniesieniu do działań przewidzianych do finansowania ze środków polityki spójności. Poniżej zaprezentowano schemat blokowy, ilustrujący zależności pomiędzy Gminnym Programem Rewitalizacji i strategią IIT. Wykazuje on jednocześnie szczególną rolę dokumentu jako narzędzia, umożliwiającego pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Poniższa tabela zawiera zestawienie obowiązkowych elementów strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji:

Nr rozdziału GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
4.	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
5.	
7.	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
8.	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
12.	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT

Uspołecznienie procesu tworzenia i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) obejmuje aktywne zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych, co jest obligatoryjnym elementem Strategii IIT. Ustawa o rewitalizacji precyzuje katalog interesariuszy procesu rewitalizacji oraz określa obowiązkowe formy włączenia społeczności lokalnej w opracowanie i realizację GPR. Reguluje również zasady tworzenia Komitetu Rewitalizacji oraz udziału interesariuszy w opiniowaniu Programu (w szczególności art. 5.1 – partycypacja społeczna, 6.1 – konsultacje społeczne, 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z artykułem 2.2 – interesariusze rewitalizacji i artykułem 17.1 – proces opiniowania).

Jednym z narzędzi partycypacyjnych jest procedura opiniowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza. Zgodnie z nią, dokument zostanie przekazany do zaopiniowania przez następujące instytucje:

- Zarząd właściwego powiatu (powiat sanocki) – pod kątem zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- Zarząd właściwego województwa (województwo podkarpackie) – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategią jego rozwoju,
- Wojewoda – w zakresie zgodności z realizacją zadań publicznych zgodnie z art. 6 Ustawy o gospodarce nieruchomościami z dnia 21 sierpnia 1997 r.,
- Właściwe organy wojskowe, ochrony granic i bezpieczeństwa państwa – w odniesieniu do wymogów obronności i bezpieczeństwa,
- Komendant powiatowy/miejski Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- Wojewódzki inspektor sanitarny,
- Gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna,
- Operatorzy sieci uzbrojenia terenu, zarządcy dróg oraz infrastruktury kolejowej,
- Komitet Rewitalizacji,
- Krajowy Zasób Nieruchomości – w zakresie zagospodarowania nieruchomości wchodzących w jego skład.

Dodatkowo, zgodnie z art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, w proces tworzenia GPR zaangażowano partnerów określonych w art. 8:

władze lokalne i miejskie, instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego.

Wszystkie wymienione podmioty miały 14 dni na przedstawienie swojej opinii, zgodnie z zasadą milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania zostanie opublikowany na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Szczegółowy opis procesu partycypacji społecznej znajduje się w Rozdziale 12 pt. *„Upowszechnienie dokumentu i proces partycypacji społecznej”*.

14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Zgodnie z ustawą z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.), projekt gminnego programu rewitalizacji obowiązkowo podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (SOOŚ), o ile wyznacza ramy dla późniejszej realizacji projektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W dniu 20 listopada 2025 roku złożono wnioski do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie dotyczące odstąpienia od konieczności przeprowadzenia Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza. Zgodnie z odpowiedzią, nadesłaną dnia 21 listopada 2025 roku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie stwierdza, że realizacja postanowień tego dokumentu **nie spowoduje** znaczącego oddziaływania na środowisko, w związku z powyższym nie zachodzi potrzeba przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla ww. Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza”.

15. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza nie wywołuje konieczności zmian w uchwałach Rady Gminy.

16. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

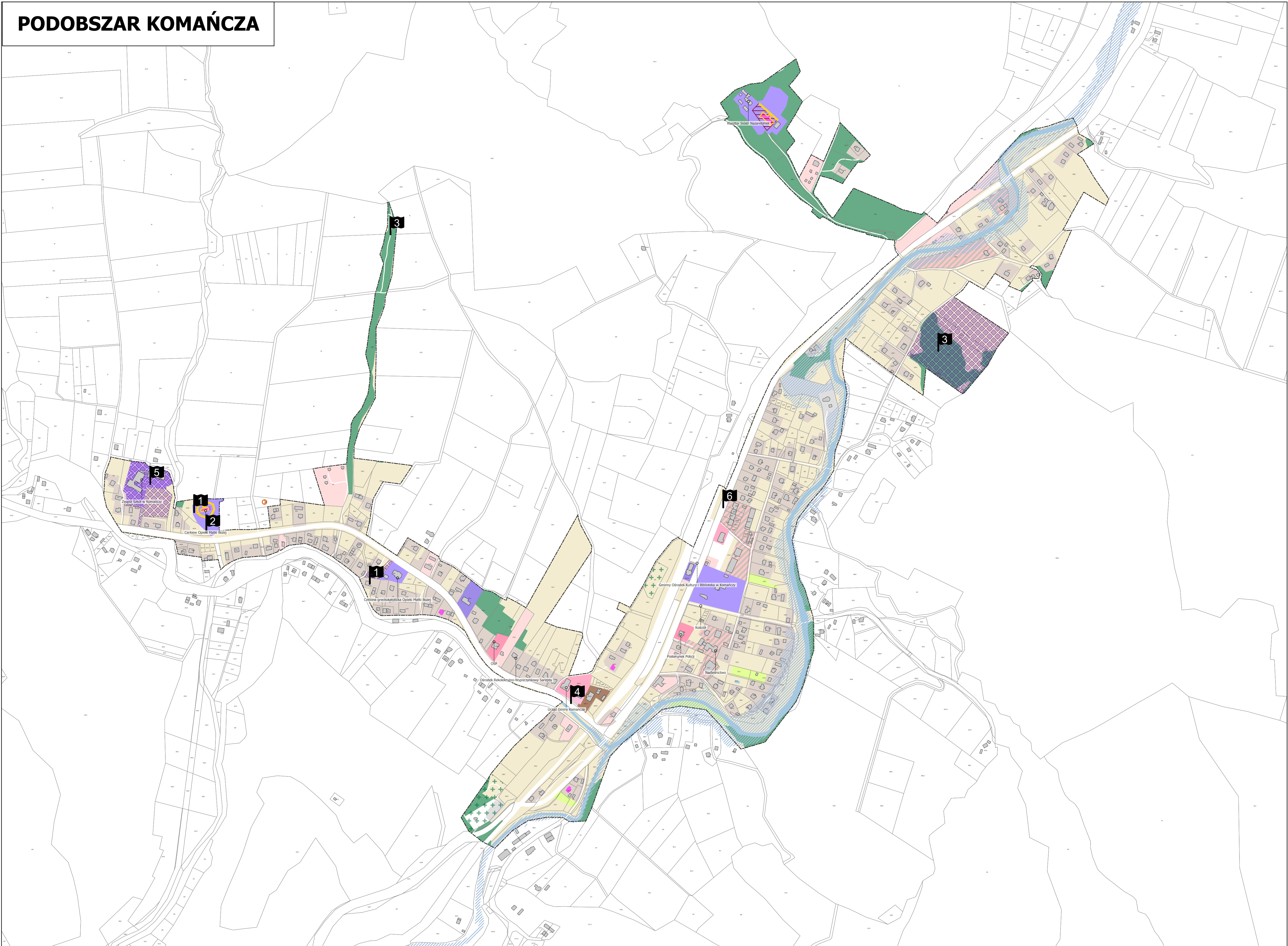
16.1 Specjalna strefa rewitalizacji

W ramach prowadzenia działań rewitalizacyjnych na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komańcza nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, ani uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

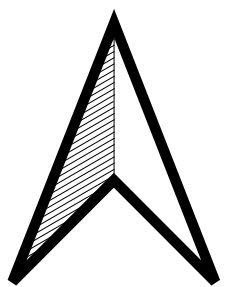
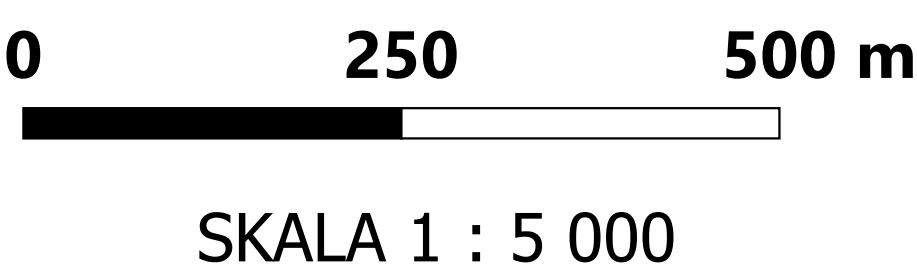
16.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja zaproponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie wywołuje konieczności wprowadzenia zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Komańcza (**Uchwała Nr XXXII/125/2012 Rady Gminy Komańcza z dnia 21 listopada 2012 r.**) ani aktualizacji (lub zmiany) Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.

Załącznik 1 – podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Gminy Komańcza (mapa poglądowa)

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN
FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU
REWITALIZACJI GMINY KOMAŃCZA

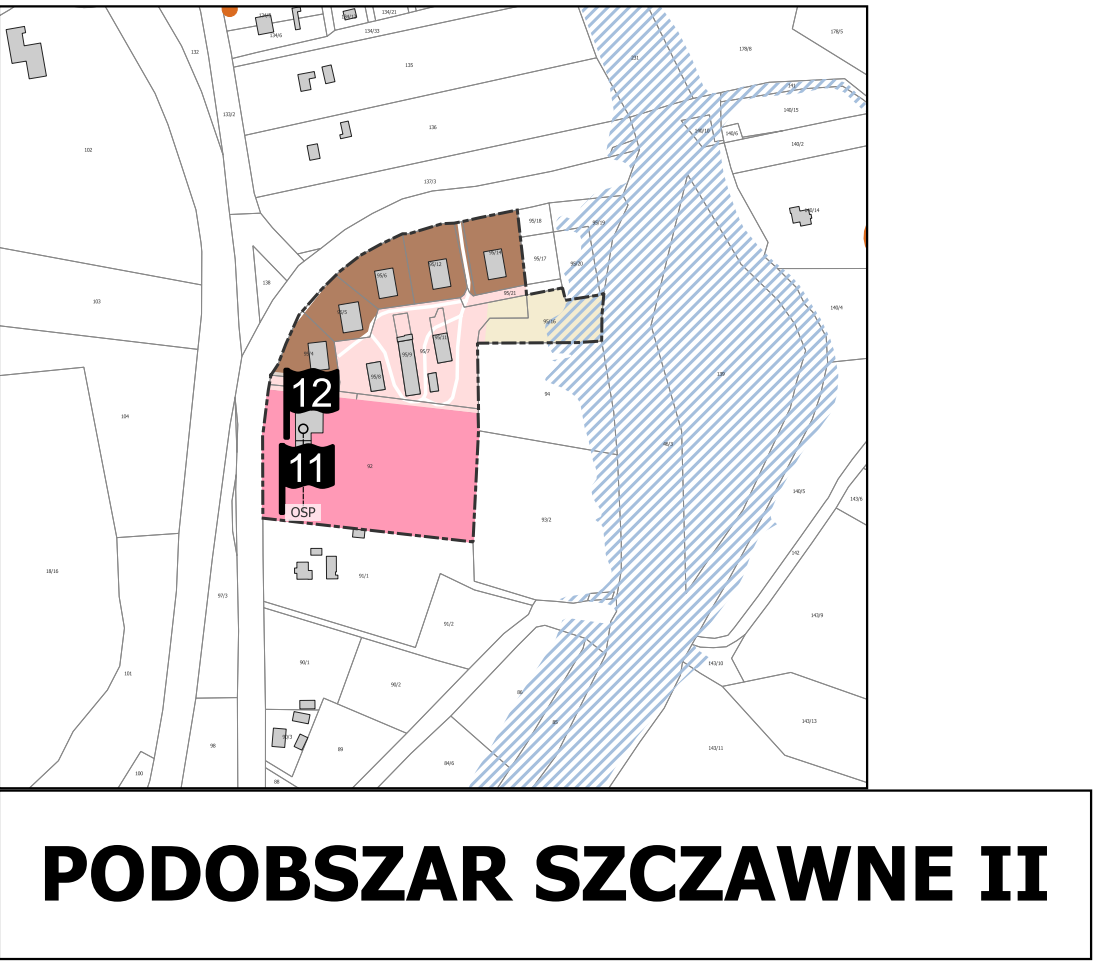
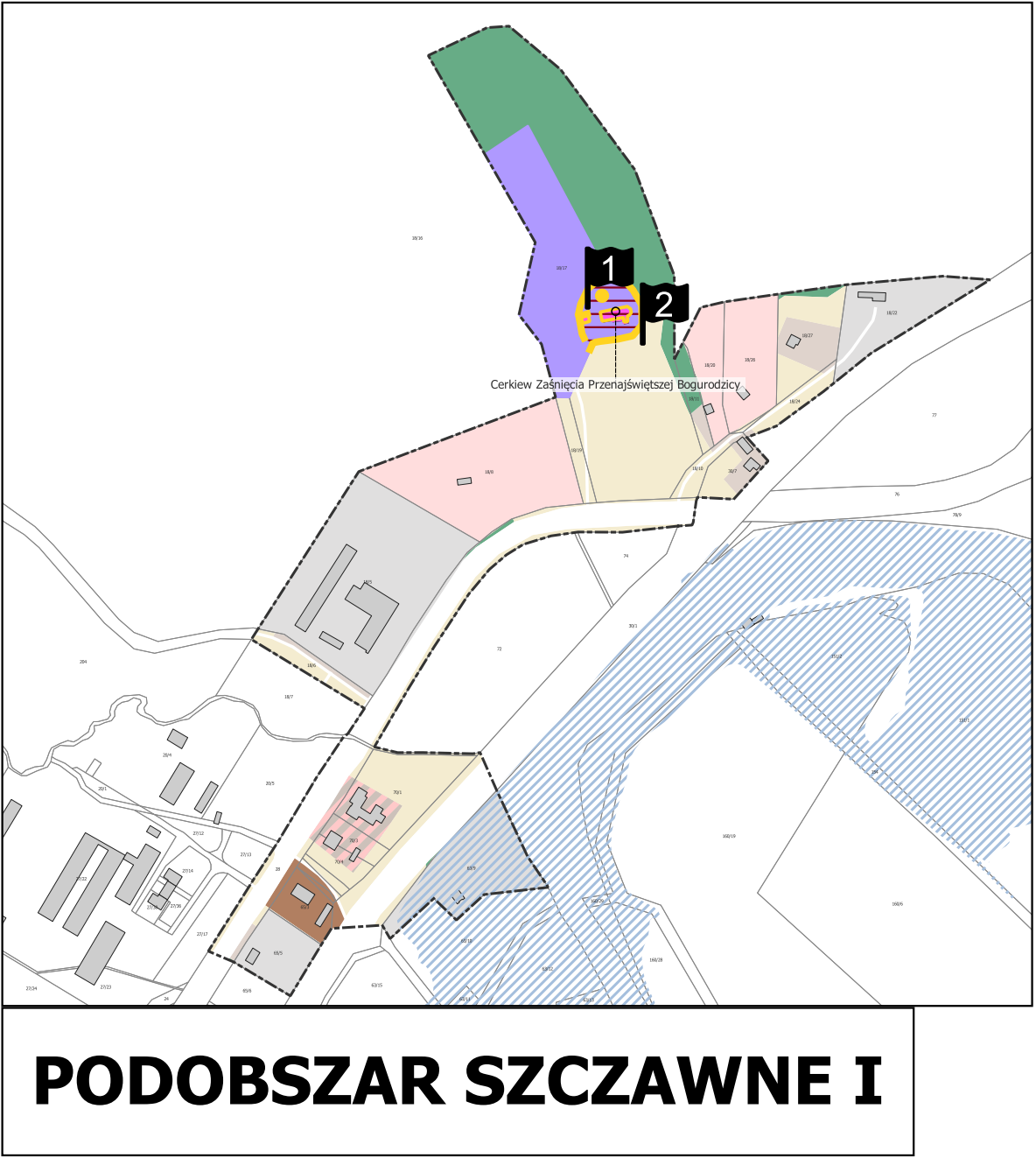
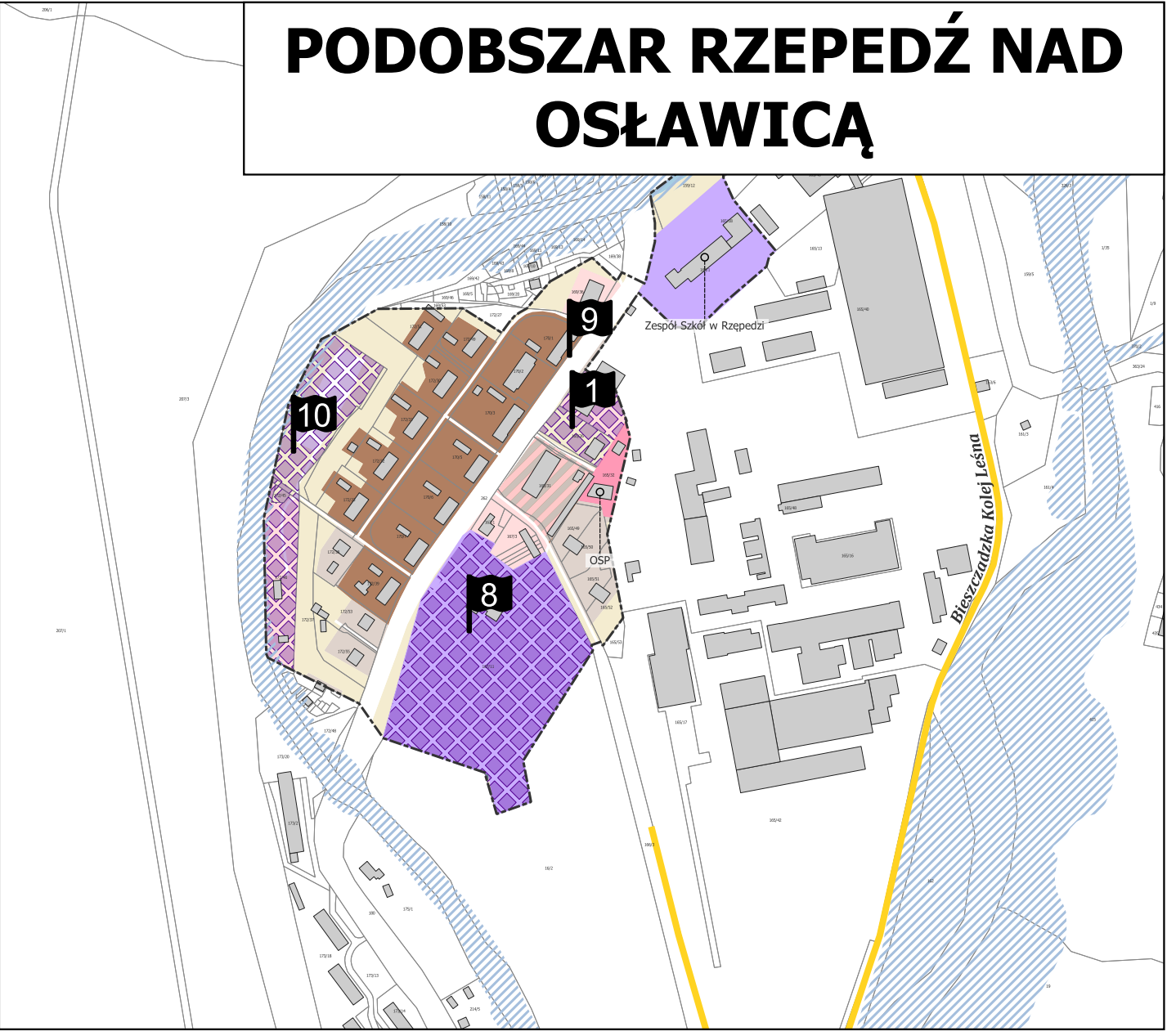
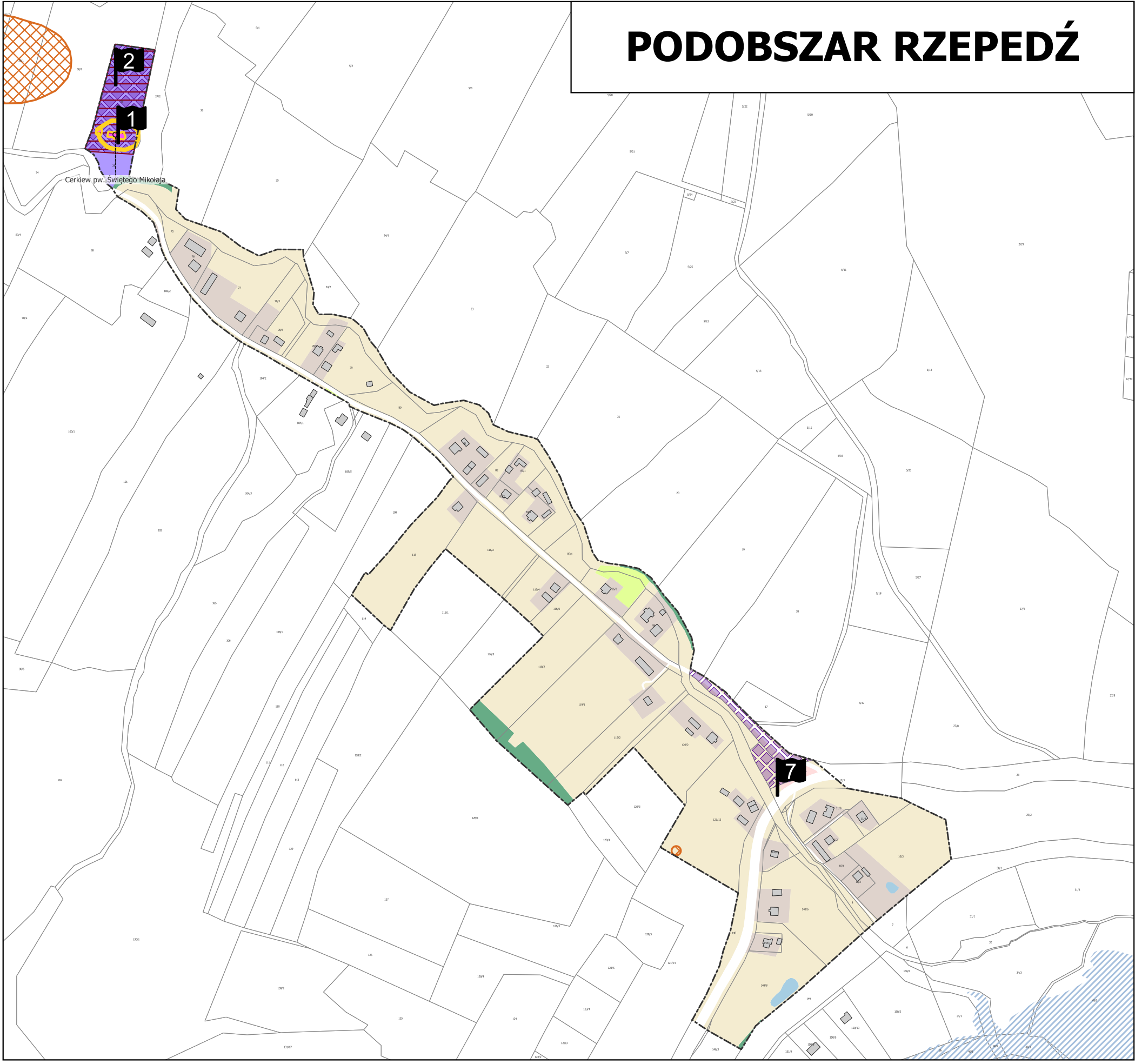

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- teren usług bezpieczeństwa i porządku publicznego
- teren usług biurowych i administracji
- teren usług zdrowia i pomocy społecznej
- tereny usług edukacji
- tereny usług kultu religijnego
- tereny usług kultury i rozrywki
- pozostała zabudowa usługowa
- zabudowa mieszkaniowo-usługowa
- zieleń urządzone
- zadrzewienia
- cmentarz
- wody powierzchniowe
- tereny rolne (grunty orne, pastwiska, łąki)
- tereny infrastruktury technicznej

Pozostałe objaśnienia

- budynki
- granica działki ewidencyjnej
- granica obszaru rewitalizacji
- rewitalizacja przestrzeni publicznych
- obiekty wpisane do rejestru zabytków
- obiekty wpisane do ewidencji zabytków
- obszary wpisane do rejestru zabytków
- stanowisko archeologiczne wpisane do ewidencji zabytków
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią
- lokalizacja projektu

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- 1 - Kultura i dziedzictwo kulturowe Bieszczad – zachowanie zabytkowych cerkwi oraz nowe możliwości usług kultury.
- 2- Plenery malarskie przy cerkwiach w Komańczy, Rzepedzi i Szczawnem.
- 3 - Bieszczadzki klimat Komańczy – funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna.
- 4 - Modernizacja budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Komańczy wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- 5 - Przystosowanie nieużytkowanego budynku gminnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej w Komańczy do pełnienia nowych funkcji.
- 6 - „Trzeźwy Rytm – Aktywni i Razem” – cykl integracyjno-profilaktycznych wydarzeń kulturalnych w Gminie Komańcza
- 7 - Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.
- 8 - Zmiana sposobu użytkowania budynku gminnego w Rzepedzi wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku.
- 9 - HARASYMIADA - impreza kultywująca pamięć o życiu i twórczości poety Jerzego Harasymowicza
- 10 - Modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej na terenie miejscowości Rzepedź nad Osławicą
- 11 - Warsztaty tworzenia krywulek i pisanie ikon w Ośrodku Kultury w Szczawnem.
- 12 - Przystosowanie budynku siedziby OSP Szczawne, KGW Szczawne i Ośrodka Kultury w Szczawnem do pełnienia nowych funkcji.